

Orienteeruja

JUUNI 2017

nr 2/148

MM2017 eri

Timo *versus* Lauri

**Võsast väljas –
Sarmite Sild**

**Nimekaima
osavõtjaskonnaga
võistlus Eesti pinnal**

**Intervjuu Matthias
Kyburziga**

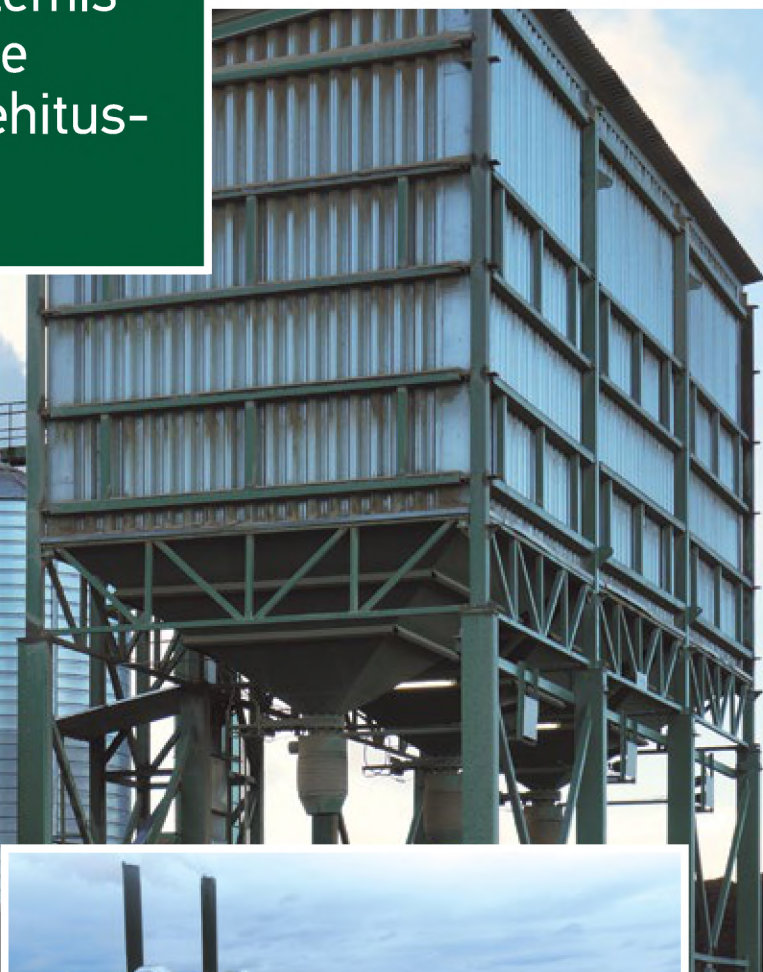
35 koolinoort Sitsiilias

WOC

NOKIAN TYRES
WORLD ORIENTEERING
CHAMPIONSHIPS
TARTU • ESTONIA 2017

Hekotek – suurim puidutöötlemis- ja bioenergeetika ettevõtetele seadmeid valmistav masinaehitus- tehas Baltikumis

- ✿ Palgisorteerimisliinid
- ✿ Palkide etteandeseadmed
- ✿ Saematerjali sorteerimisliinid
- ✿ Erinevad konveierid
- ✿ Aspiratsiooniseadmed
- ✿ Graanulitehased
- ✿ Koorimisliinid vähekvaliteetsele puidule
- ✿ Graanulikatlamajad
- ✿ Puidukütuste katlamajad

WWW.HEKOTEK.COM

AS Hekotek
Jüri, Rae vald
Harjumaa

☎ +372 605 14 50
✉ hekotek@hekotek.ee

Nüüd hakkab pihta, olgem kõigeks valmis!

30. juunil läheb lahti see, milleks Eesti orienteerumiskogukonna aktiiv juba aastaid on valmistunud – MM-võistlused orienteerumiskajaks toimuvad meie kodukamaraal. See on orienteerumismaailmas vaieldamatult suurimat tähelepanu pälviv võistlus, kus osalevad ligi 50 riigi koondised. Kuigi Rahvusvaheline Orienteerumisföderatsioon (IOF) on suurvõistluste hierarhias esimese asetuse andnud Maaailma Mängudele (World Games) ehk nn mitteolümpiaalade olümpiamängudele, ei ole orienteerujate huvi nende mängude vastu kuidagi võrreldav huviga MM-võistluste vastu. Iga nelja aasta järel toimuvatel Maailma Mängudel, mis tänavu leiavad aset 25.–27. juulil Wrocławis, on ruumi vaid 80 orienteerujale – 40 naisele ja 40 mehele – ning seal on esindatud vaid 25 riiki.

Eesti on võtnud korraldada järjekorras 34. MMi, mis on eelviimane n-ö täisprogrammiga võistlus. Pärast 2018. aasta MMi Lätis hakkavad üle aasta vaheldumisi toimuma sprindi- ja metsadistantside MM-võistlused. Seega saame veel maitsta maailmaalseid korraldusraskusi: ette tuleb valmistada neli erinevat võistlusareeni, neist kaks linnas ja kaks küla- või metsaoludes. Kõigist võistluspäevadest tuleb tagada TV-otseülekanded, mis omakorda tähendab kilomeetrite kaupa kaablivedamist erinevatel maastikel. Kogu ürituse korraldamisse on kaasatud kaugelt enam kui 500 inimest.

Võimatu on mõne lausega adekvaatselt kirjeldada meie ees seisva ülesande keerukust. Kui me aga arvestame veel sellega, et sellises mastaabis üritust korraldame esimest korda, siis

on selge, et oht kuskil mõni valearvestus teha on üsna suur. Pealegi ei ole kaugeltki mitte kõik olulised tegurid korraldajate kontrolli all. Ilmastikuolud võivad meile mängida väga tõsiseid ja ootamatuid vingerpasse – juulikuine Eesti võib pakkuda nii põrgupalavust kui ka päevast päeva paduvihma. Sellised tegurid võivad seada korraldajad silmitsi väga suurte ja ootamatute probleemidega. Mäletan näiteks, kuidas paar aastat tagasi otsisid MMi korraldajad Šotimaal võistluste parklasse paigutatud siltide abil järgmiseks päevaks juurde paarisadast vabatahtlikku! Vihmasajud olid muutnud planeeritud parklad kasutuskõlbmatuks ja oli vaja ülikiireski suur töövaldkond ümber korraldada. Sedalaadi ootamatud ja/või ettenägematud asjaolud on suurim oht, mis varitseb ka meil toimuvat MMi. Seepärast kasutan seekord meie ajakirja tribüüni, et esitada üleskutse kogu Eesti orienteerumiskogukonnale – vaadake seekord MMi eelkõige selle pilguga, et see on meie endi kätetöö ja auasi, ning kui vähegi võimalik või kui lihtsalt ON VAJA, siis on korraldusmured seekord tähtsamad kui osalemis- ja pealtvaatamisrõõm.

Andmise rõõmu kõigile!

Sixten Sild, EOLi juhatuse aseesimees

Orienteeruja

AJAKIRJA TRÜKIB

PRINTCENTER

Kaanel: Fabian Hertner (Šveits), üks MMi medalipretendentidest, Kütiorus MMi tavaraja testvõistluse finišisirgel.

Foto: Reigo Teervalt

Järgmine number ilmub 2017. aasta oktoobris
Kaastööde tähtaeg on **11. september**

Väljaandja:
Peatoimetaja:
Numbritoimetaja:
Toimetus:

Keeletoimetaja:
Küljendaja:
Tellimine:

Tellimishind 2017. aastaks 12 €
Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata. Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.
Ajakiri Orienteeruja ilmub 4 korda aastas.

Eesti Orienteerumislit; www.orienteerumine.ee
Maret Vaher, tel 523 2977, maretvaher@gmail.com
Maret Vaher
ajakiri@orienteerumine.ee
Sixten Sild, Maret Vaher, Mihkel Järveoja, Kersti Ehala, Eva-Maria Truusalu, Arthur Raichmann, Kristi Sarap, Taivo Timmusk, Anneli Orav

Milvi Kivistik
Anneli Orav
eol@orienteerumine.ee

12€

TELLI AJAKIRI:

www.orienteerumine.ee/ajakiri

SISUKORD

- 5 Lühiauudised
- 7 Kenny Kivikas ja vennad Sillad 10MILA neljandad
- 8 Orienteerumisvõistlused postmarkidel
- 10 O-riik Eesti
- 12 Eesti koondis orienteerumise MM-võistlustel 2017 Eestis
- 16 Timo versus Lauri
- 19 Intervjuu Matthias Kyburziga
- 23 Nimekaima osavõtjaskonnaga võistlus Eesti pinnal
- 31 MM2017 eri
- 41 RMK päevakud täies hoos
- 42 Nooruslikud Hiiumaa neljapäevakud
- 43 Mitmenäoline Tartu – orienteeruja paradüis
- 44 Vöasat väljas: Sarmite Sild
- 54 Uus-Meremaal orienteerumas ja reisimas
- 56 Rahvusvahelised Eesti MV lühirajal
- 58 35 koolinoort Sitsiilias
- 60 58. Jüriöö jooks Tallinna vanalinnas
- 62 Koomiks / Noppeid sotsiaalvõrgustikust
- 63 Juhatuse otsused

TOIMETAJA VEERG

Foto: Külli Leola

Kutsusin sõbrannat appi MMi korraldama. Üllataval kombel oli talle just eelmisel päeval uudistest kõrvu jäänud, et orienteerumise MM vajab juurde vabatahtlikke, ja sealsamas ka küpsenud otsus, et miks mitte. Ainult aeg oleval olnud hiline ja ta ei tihanud mulle enam samal õhtul helistada, et oma soovist teada anda. Kui sellest järgmisel päeval teada sain, formuleerisin ja edastasin oma Elu Reegli nr 2: aeg pole kunagi liiga hiline, et minuga orienteerumisest rääkida!

Nii või teisiti on kõik asjad maailmas omavahel seotud, see tähendab siis, et ka orienteerumisega seotud. Tuleb vaid piisavalt avara pilguga vaadata. Käisin hiljuti väikse sugulasega metsas jalutamas. Tüdruk saab sügisel neljaseks, on tragi ja oma suure venna eeskujul armastab väga mahalangenud puudel tasakaalu hoides turnida. Sattuski meie raja äärde üks maast umbes 1,2 meetri kõrguselt murdunud kuusk, mis otsekui kutsus oskusi proovile panema. Pakkusin tüdrukule tüvel kõndimisel oma kätt toeks, et kõrgemas otsas julgem astuda oleks, aga neiu lükkas kõrvalise abi tagasi ja pusis vaikset ent sihikindlalt edasi. Meie mõlema rõõmuks jõudiski väike ronija iseseisvalt, kuigi nagu ke kobamisi tüve lõpuni. Parema tunne on ikka, kui saad raske ülesandega iseseisvalt hakkama, kuigi tugevamale toetuda oleks ju mugav ... Ja mõtted lähevad K-punkti järelleotamise skandaalile tänavusel 10MILAI.

Ent tagasi Kanepi-Kooraste metsadesse; sellega puutüvedel ronimine ei piirdunud, sealsamas oli maas ka ilus sihvakas mänd, täiesti ilma kõrvaloksteta. Me teame ju kõik, kuidas mööda maapinnal asuvat palki võime tasakaalu kaotamata kasvõi silmad kinni nii edas- kui tagaspidi kõndida, kuid pruugib seesama palk kasvõi 50 cm kõrgusele tõsta, kui muutume ebakindlaks. Nüüd sain last jälgides teada, et ellujäämiseks vajalik väike hirm kõrguse eest tekib paari esimese aastaga, ülejäänud elu peame seda (sageli liigselt kammitsevat) hirmu ületama – ka väike tüdruk kõndis maaslamaval tüvel täie rahuga ega vajanud tasakaalu hoidmiseks mingit abi.

Jääb ainult soovida, et ka meie koondislased tunneksid kodusel MMil, et see palk, mis nende ees on, lamab maapinnal, mitte ei vii üle kuristiku. Kõike on sadu kordi harjutatud, kõik on meis olemas. Julgelt ja rõõmuga!

Maret Vaher

2/2017 numbri peakokkupanija

PS Elu Reegel nr 1 on muidugi see, et kui laps püsib juba mõnda aega vaikset kuskil nurga taga, siis on ta paha peal.

IOFi uued logod

IOF avaldas mai alguses uue sümbolika, mis koosneb logodest, graafilisest tööriistakastist, blankettidest ja juhistest, kuidas erinevaid elemente sobivaimal viisil kasutada.

Uuteks logodeks on üldine orienteerumise logo, iga o-ala jaoks oma sümbol ja logo ning vastava ala MK-etappide logod. Uued logod on välja töötatud, pidades silmas orienteerumise põhiväärtusi.

Huvilised leiavad lisainformatsiooni interneti aadressilt <http://orienteering.org/resources/communication/>

Judith Wyder lõpetas hooaja

Vahetult enne Soomes toimuvat MK-etappi teatas üks paremaid nais-orienteerujaid Judith Wyder ootamatult, et lõpetab varakult hooaja. Põhjus on rõõmustav – Šveitsi koondise esinumber on lapseootel. Võimaliku tippporti naasmise jätab Wyder hetkel lahtiseks, kuid järgmisel aastal Šveitsis toimuv EM võib olla piisavalt mõjus motivator tagasitulekuks. Judith Wyder on abielus kestvussportlase ja treeneri Gabriel Lombriseriga.

Judith Wyder

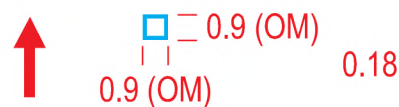
Foto: Reigo Teervalt

Uus kaardistamisstandard

IOF avalikustas uue kaardistamise standardi ISOM2017. See hakkab kehtima järgmisest aastast ja on kohustuslik kasutamiseks kõikidel IOFi võistlustel. Senikaua võib kasutada nii uut kui ka vana ISOM2000 standardit, kuid võistlusjuhendis on vajalik selgelt ära märkida, kumb standard on olnud kaardistamise aluseks. Marek Karm, EOLi kaarditoimkond: „ISOM2017 koostamine on võtnud mitu aastat aega, sest vaieldavaid kohti on olnud palju ning rahvuslikud orienteerumislüüdid on andnud mitmeid korraldusi tagasisidet. Uus ISOM2017 seletab

kaardistamise ja kaardi joonistamise põhimõtteid palju laiemalt, alates kaardistavate objektide miinimummõõtudest kuni kaardi trükkimiseni. Muutunud on ka mõned leppemärgid ning on ka lisanduvaid ja kaotatud leppemärke. Kaardistajatel soovitatakse hakata kaardistama uue ISOMi järgi, mis tähendab, et see dokument tuleks hoolikalt läbi lugeda.”

ISOM2017 ja sellega seotud dokumendid on leitavad interneti aadressilt <http://orienteering.org/resources/mapping/international-specification-for-orienteering-maps-isom-2017/>

Selline näeb uues ISOM2017 standardis välja kaevu tingmärk. Muudatus on tingitud sellest, et varasemat ringikujulist tingmärki oli värvipimedatel lihtne segi ajada rohelise ringiga, mis tähistab üksikut puud.

Raido Mitt edukas jooksurajal

Tänavu kevadel on o-koondisesse kuuluv Raido Mitt näidanud väga kiireid jalgu jooksuvõistlustel. Eesti meistri-võistlustel murdmaajooksus võitis ta oma esimese individuaalse medali, saavutades 4 km distantsil kolmanda koha. Pronksile lisandus mõni aeg hiljem meeskondlik Eesti meistri tiitel ekidenis Sparta spordiklubi ridades. Lisaks

on häid tulemusi tulnud ka rahvajooksudelt – ümber Harku järve jooksu võit, Tartu jooksumaratoni kolmas ja ümber Viljandi järve jooksu neljas koht. Ajakirja Jooksja Jooksuportaalele antud intervjuus lubab Mitt edaspidi keskenduda põhiliselt jooksmisele ega plaani tiptasemel orienteerumisega pärast kodust MMi enam väga tõsiselt tegeleda.

Raido Mitt

Foto: Reigo Teervalt

EV100 avamatkal osales ohtralt orienteerujaid ja seiklussportlasi

Kehvadele ilmadele vaatamata rullus sel kevadel üle Eestimaa matka-vaimustus. Otsa tegi lahti seikleja Joosep Tammemäe, kes kümne päevaga läbis 400-kilomeetrise distantsi mööda kunagist Eesti- ja Liivimaa kubermangu piiri Kastnast Pärnumaal Rannapungerjani Ida-Virumaal. Rada sisse käidud, järgnes juba suurem seltskond, kes 16. aprillil üheskoos matkates andsid avapaugu Eesti Vabariigi juubeli tähistamisele.

Tiit Tähnäs: „Meie matkagruppi kuulusid Pilvi-Heli Vettik, Kadi-Liis Minn, Reigo Luurmees ja mina. Läbisime lõigu Paimvere-Rammuka (ca 25 km), see on Tõstamaa kandis. Suhteliselt tasane ja soine maa, mis ei kvalifitseeru mitte üheski mõttes hea orienteerumismaastiku alla. Mis aga ei tähenda, et tore ei oleks olnud. Matka algus osutus lihtsaks ja mõnusaks jalutamiseks mööda teid. Lasime väikest vilet ja mõnusat matkasammu ning vastavalt soovitudele üritasime asja pigem rahulikult võtta. Meie etapil oli ette nähtud ka üks jõeületus (Paaderma jõgi Tiilima küla all), mida

plaanisime teha täispuhutava madratsi abil, mis meil kaasa võetud oli. Jõe äärde jõudes kohtasime teisel kaldal seltskonnaga jalgrataste ja kaameratega, millest on võimalik klippi vaadata ka ETV EV100 lehelt. Vahepeal, kui päike välja tuli, arutasime, et madratsiga üle jõe parvetamise asemel teeme hoopis kiire ujumise. Aga lai jõgi ja talvine lumesadu jätsid siiski plaani endiseks. Seega kasutasime üle jõe saamiseks madratsit, mida tõmbasime nööri abil edasi-tagasi. Pärast jõge muutus maastik üsna aeglaseks. Alguses kulgesime piki pehmet jõeäärt ja seejärel juba läbi soise, jäätükikestega jahutatud metsa kiiremale teele. Teed mööda kulgev lõik läks üsna libedalt ja ka edasine järjekordne jõekallas osutus üsna meeldivaks ja kiireks. Lõpp seevastu kulges mööda sirgeid kruusateid, mis ei olnud matkamiseks just kõige huvitavam, kuid selle eest nägime kahte suurt põtra ning vahetult enne finišit ka kotkast puu otsast lendu tõusmas. Niimoodi sai meie lõik piirist kustutatud. Oli väga tore ja mõnus matk ja vajaliku trennigi saime tehtud.”

Maret Vaher: „Meie gruppi kuulusid Sixten (Sild), Randy (Korb), Eleri (Hirv), Sander Mirme, Katrin Kaldma ja mina. Läbisime 2 etappi, kokku ca 25 km – ega 10–12 km pärast pole ju mõtet kodust nii kaugemale sõita! – Tuimõisa-Kõveriku-Kiissa (Avinurme kandis). Vaatasime raja kõrval olevat maastikku ikka selle „rikutud” kas-siia-saaks-hea-o-kaardi pilguga ja leidsime paaris kohas täitsa toredat reljeefiga metsamaastikku. Pool rada tegi kätkest kaasa 8-kuune järjepidevuse edasiviija, kel on potentsiaali olla 100 aasta pärast toimuva EV200-matka 100-aastane auliige. ☺”

Tuntumatest orienteerujatest ja seiklejatest osalesid kubermangu piirjoone matkal veel Erik Aibast, Arvi Anton, Rain ja Silver Eensaar, Edit ja Tanel Kannel, Urmo Liblik, Sander Linnus, Lauri Malsroos, Susan Pihelgas ja Timo Suppi. Kokku käis sel päeval mööda ajaloolist kubermangu piiri matkamas sadakond inimest ning üle 2500 osales veidi lihtsamini läbitavatel rahvamatkadel.

Laul orienteerumisest

Erakordsel orienteerumishooajal juhtub erakordseid asju. Hiljuti potsatas Orienteerumislüüdi postkasti kiri, mille sisuks ei vähem ega rohkem, kui üks laul orienteerumisest. Kirja saatja Indrek Kustavus seletas laulu valmimise tagamaid: „Minu vanaisa Kaarel Koitmet, laulab Sirje Koitmet, laulu saadab Veiko Vunder

Kui rohekaks on läinud väljad
Ja põllul kaasat huikab kurg
Siis kompass peidust võta välja
Ja sõrme pane piiksipulki

Üks punkt on siin ja teine seal
Ja lilli täis on metsa äär

Mis metsas otsib kaunis neiu
Kas kadunud on armas peig
Või otsib kaardil toodud leidu
Ning jookseb mööda metsateid

Üks punkt on siin ja teine seal
Ja õige paistab kalju peal

On kõrges taevas lõõmav päike
Sul klopib süda, kinni hing
Siis tõuseb pilv ja kõmab äike
Ja külmas vihmab puhkab rind

Üks punkt on siin ja teine seal
Ja õige paistab künka peal

Kes hingerahu metsas otsib
Kel armsaks saanud mägi, maa
Kes kehas valu joostes trotsib
On õige orienteeruja

Üks punkt on siin ja teine seal
Ja õige paistab nina peal

Lühiuudised kogus ja toimetab **Taivo Timmusk**

Parandus

Eelmises Orienteerujas nr 1/147 2017 oli lk 39 pildi allkiri vale. Tegemist oli 1990. a Eesti MV pika raja esikolmikuga ning autasustamis-pjedaalil olid vasakult Leho Haldna (2. koht), Rene Ottesson (võitja) ja Sixten Sild (3. koht). Foto autor Tõnu Raid.

Kenny Kivikas ja vennad Sillad KooVee ridades 10MILA neljandad – võistkonna taktika põhjustas elava arutelu

TAIVO TIMMUSK

Selle aasta esimene suur teatejooks toimus aprilli lõpus Göteborgi lähistel. Eesti põidlahoidjatele pakkus ilmselt enim närvikõdi teadmine, et Soome klubi KooVee ridades asub võistlustulle ka kolm Eesti koondislasi – Kenny Kivikas ja vennad Sillad. Kui lisada neile veel rahvusvahelised staarid Daniel Hubmann, Oleksandr Kratov ja Jani Lakanen, oli kindel, et meeskond on võimeline võitlenu kõige kõrgemate kohtade nimel. Viimasel hetkel jäi terviseprobleemide tõttu meeskonnast välja Jani Myllärinen ja tema asendusliikmeks määrati noor tšehh Jonáš Hubáček.

KooVee esimest vahetust jooksis Joni Hirvikallio, kes finišeeris 14ndana, kaotades vahetuse parimale üle 5 minuti. Kusjuures vahetuse võitja, Hagaby Golf ridadesse kuuluv ja sel kevadel väga heas vormis olev Martin Regborn, oli teistel eest ära jooksnud enam kui nelja minutiga. Koovee teises vahetuses tegi korraliku soorituse Jani Lakanen tõstes meeskonna kümnendaks, kaotus liidrile 2:01. Juhtis endiselt Hagaby Golf, kuid see jäi ka viimaseks vahetuseks, kus nemad kõrgete kohtade nimel heitlesid.

Kolmandas vahetuses oli esimese KooVee eestlase käes kord öises Rootsi metsas oma orienteerumiskusi näidata. Lühikesel 7-kilomeetrisel etapil suutis Lauri Sild esmalt konkurendid kinni püüda ja siis ka kõigist mööduda, kasvatades edu jälitajate ees pea 2-minutiliseks. Hilisem esikolmik IFK Göteborg, OK Linne ja Södertälje-Nykvarn OF kaotasid sel hetkel KooVeele vastavalt 2.36, 9.15 ja 3.28 – ees ootas Länga Natten (ee pikk öö) ehk pikk öine hajutusteta etapp.

Neljas etapp sai ootamatu alguse, kui KooVee esindaja Topi Anjala jäi K-punkti seisma ning ootas tagant tulijate pundi järele. See tähendas et etapile startis koos 8 võistkonda. Pikk, pime ja raske etapp vähendas liidrite hulka kuuele, teiste hulgas KooVee ja hilisem võitja IFK Göteborg, kuid jälitajad kaotasid juba enam kui 8 minutiga. Kuigi anti ära edu, mille Lauri oli ette jooksnud, püsiti endiselt kõige kõrgemas konkurents, ja selline taktika näis olevat ennast õigustanud. Timo Sild kommenteeris seda olukorda Facebookis järgmiselt: „Väga

harva on läinud nii, et keegi pääseb uhkes üksinduses nn pikka ööd jooksma, veel harvem juhtub, et suur jooksjategrupp ei püüa jooksikuid pika öö etapil kinni. Esimesse punkti oli poole Rootsi miili pikkune etapp (5,2 km!), mis muutis tõenäosuse tagaajajad endast märkamatult mööda lasta liiga suureks, et üksi riskima minna.”

Viiendas vahetuses oli järjekord jõudnud Kenny Kivika kätte. Üsna etapi alguses suutsid kolm võistkonda – KooVee, IFK Göteborg ja Lillomarka OL – teistest lahti rebida ja tasapisi vahet kasvatama hakata. Meie rõõmuks näitas kõige sujuvamat orienteerumist ja ka väledamat jalga Kenny, noppides finišis etapivõidu ning tõstes KooVee jälle liidripositsioonile, kusjuures 4. koht oli maas juba 8, hilisem pronksimeeskond 9 ja hõbedaselt finišeerunud OK Linne lausa 11 minutit.

Kuid 6. vahetuses pudenes kolmikust esimesena just KooVee Jarno Parkinen, mõni aeg hiljem Lillomarka OL, ja see tähendas, et IFK Göteborg oli asunud liidripositsioonile, mida suutis hoida kuni võistluse lõpuni. KooVee 7. vahetusse startis Oleksandr Kratov enam kui 5-minutilise kaotuses, mida asus kohe ka jõudsalt vähendada, jõudes vahetusallas teisena, minut pärast liidrit ja edestades 2 minutiga Lillomarka OL jooksjat, kellest oli etapil möödunud. Ees ootas selle võistluse teine ja ühtlasi ka viimane hajutusteta etapp.

Sarnaselt eelmisele hajutusteta vahetusele oli etapp esimesse punkti väga pikk, ja kuigi öö näitas taandumise märke, ei sõandanud Jonáš Hubáček asuda üksinda IFK Göteborgi jooksjat Max Peter Bejmeri jälitama ja jäi, nagu Topi Anjala mõned vahetused varem, K-punkti ootama tagant tulijaid. Koos Lillomarka OL jooksjaga alustati liikumist, kuid tehti kohe suurem suunaviga. Enne esimest punkti oli järele jõudnud Kalevan Rasti, vahe liidriga juba üle 8 minuti. Kolmekesi tehti veel üks orienteerumisviga ja järele jõudis veel neli võistkonda, kellega koos ka vahetusallas tulli, kaotades liidrile pea 10 minutit. Timo

Sild Facebookis: „Jonáš Hubáček, Jani Mylläri aseenduliige, oli meie võistkonna kogenematuim. Pärast kevadisi Tšehhi katsevõistlusi oli Jonáš heas vormis ning meie eesmärgiks oli ta võimalusel saata 8. vahetusse koos liidrergruppiga. Kuigi Oleksandr Kratov vähendas 7. vahetuses tublisti vahet liidri ja hilisema võitja IFK Göteborgiga, jäi vahetuses kaotuseks umbes 1 minut ning Jonáš jäi ebameeldivalt liidrite ning järgmise grupi vahele. Võistlusäreavuse ja ebakindluse momendil otsustas ta Lillomarka OL võistkonna ära oodata.”

Üheksandas vahetuses suutis Timo Sild koos OK Linne ja Södertälje-Nykvarn OF jooksjatega grupist eralduda, kuid oli selge, et teisest kohast kõrgemale enam tõusta ei õnnestu. Viimases vahetuses tuli ka Daniel Hubmannil noorematele konkurentidele alla vanduda ja nõnda jäi KooVee tulemuseks igati korralik neljas koht.

Pärast võistlust oli loomulikult üheks tulisemaks teemaks KooVee K-punkti ootamise taktika ja arutelud, kas sellised võtted on moraalsed ja mahuvad orienteerumise hea tava piiresse. Välja on kaevatud erinevaid näiteid ajaloost, kus tippvõistkonnad on sarnaselt käitunud ja ka klassikalised „konksud”, kus metssas osavamate orienteerujate järel joostes finišisirgel võite nopitud. Selle, et taktika võis olla varem kokkulepitud, lükkab Timo Sild oma Facebooki postituses ümber: „Koovee jooksjatele ei olnud küsilt kõrgemalt antud käsku jääda teisi orienteerujaid K-punkti ootama, mehed võtsid selle otsuse vastu ise vastavalt hetkeolukorrale.”

10MILA skandaalne 8. vahetuse start – GPS-jälgimise kuvatõmmis

Orienteerumis- võistlused postmarkidel

Orienteering Competitions on Stamps

HEINO MARDISTE

Võibolla keegi märkas, et mulluse veteranide MMi infolauas olid müügil võistlusele pühendatud postmargid (kujundas Jaan Saar, trükiarv 60 000) ja esimese päeva ümbrikud. Eesti Post annab välja margo ka tänavu Lõuna-Eestis toimuva MMi puhul. Margid on aga tänapäeval muutunud peamiselt filatelistide huviobjektiks, sest ümbrikus kirjade saatmine on jäänud õige tagasihoidlikuks. Kui paarkümmend aastat tagasi oli Eesti markide trükiarv mõne puhul 1–2 miljonit, siis mullu oli see enamasti 30–60 000, standardmarkidel 10 korda suurem.

Taasiseseisvunud Eestis seni ilmunud 658 margist (30. märtsi seisuga) on umbes 50 seotud spordiga. Kajastatud on kõik selle aja olümpiamängud, kujutatud nii meie mineviku spordikangelasi (A. Neuland, K. Palusalu, P. Keres, M. Klein) kui ka nüüdseid võitjaid (A. Veerpalu, K. Šmigun, E. Nool, G. Kanter) ning meil peetud suurvõistlusi purjetamises, kergejõustikus ja iluuisutamises. Ka 2003. a juunioride MM orienteerumises Põlvamaal sai oma margo (kujundas Vello Lillemets, trükiarv 150 000).

Orienteerumisvõistlusi kujutavaid marke on maailmas väga vähe välja antud. Mitmekümnest tuhandest spordimargist on neid vaid 14. Muidugi on marke, kus on peal kompass ja/või kaart, aga neil puudub vihje orienteerumisele kui spordialale.

Kui enamik meist ei pööra tähelepanu markidel kujutatule, siis kogujale pakub see huvi ja ta tutvub lähemalt meie alaga. Mark justkui tähtsustab toimuvat võistlust. Tänavu ilmub Eestis 30 marki. Orienteerumise MMi mark ilmub 1. juulil. ■

During last year's WMOC held in Tallinn, it was possible to buy a stamp and a first day cover dedicated to the contest (designed by Jaan Saar, print run 60 000). It is a pleasure to mark that a special stamp will also be issued for WOC 2017.

Stamps have become objects of interest mostly for philatelists, as sending letters by post has decreased significantly. 20 or 30 years ago the print run of Estonian stamps could reach up to 1 or 2 million copies, last year it was 30 to 60 thousand in most cases or ten times that for standard stamps. Out of the 658 stamps issued since Estonia restored its independence 26 years ago, about 50 have been related to sports. These stamps depict images celebrating all the Olympic Games held during that time period and Estonian Olympic winners past (A. Neuland, K. Palusalu, M. Klein) and present (A. Veerpalu, K. Šmigun, E. Nool, G. Kanter). Special stamps have been released for major sports events held in Estonia: Olympic Sailing Regatta, European Athletic U23 Championships and European Figure Skating Championships. JWOC 2003, held in Estonia, also had its own stamp (designed by Vello Lillemets, print run 150 000).

Stamps depicting orienteering competitions are limited in numbers. Although there are stamps portraying a compass or a map, they lack reference to orienteering as a sport – out of thousands of stamps related to sports, only 14 are dedicated to orienteering.

A stamp is a good way to introduce orienteering sports to a wider audience. At the same time, a stamp attaches importance to the sports event. This year, 30 different stamps will be issued in Estonia. One of them, dedicated to WOC, will be released on July 1. ■

1968 MM Rootsis

1970 MM Saksa Demokraatlikus Vabariigis

2003 Juunioride MM Eestis

2003 MM Šveitsis

1986 Põhjamaade MM Soomes Ahvenamaal

2016 Veteranide MM Eestis

1979 MM Soomes

1974 MM Taanis

2008 Euroopa
MV Lätis

2001 MM Soomes

HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

müügil päevakutel
ja suurematel võistlustel

VJ Bold 8

VJ Integrator High 4

O-KAUBAD

naastarid
säärised
kaitseprillid
kompassid
o-vahendid
nii tipptegijale
kui harrastajale!

O-riik Eesti

Artikli koostasid PAUL POOPUU, MAIT TÕNISSON, SIXTEN SILD ja MARET VAHER

Kui populaarne on orienteerumine Eestis? Kui palju meid on?

Eestis käib aastas kaardiga metsas üle 5500 harrastaja. Orienteerumislidul on täpsed andmed nende kohta, kel on EOLi kood ning kes osalesid EOLi kalenderplaani üritustel. Viimasel kolmel aastal on numbrid järgmised: 2015 – 5141 inimest, 2016 – 5439 ja käesoleva aasta 5 kuuga on EOLi kalenderplaani võistlusel käinud juba 4154 orienteerujat.

EOLi kalenderplaani üritustel tehti eelmisel aastal kokku 44 332 starti, aasta varem 39 189 starti, sel aastal on 5 kuuga käidud kaardiga vähemalt 17 652 korda metsas.

Mis on meil hästi?

Orienteerumislidul on oma arengukava ning seal on hetkeolukorra analüüsis lühidalt kokku võetud meie tugevused:

- Lai harrastajate ring igas vanuses.
- Palju aktiivseid klubisid.
- Kogu Eestit kattev klubide võrk.
- Tihe võistluskalender, orienteerumist saab harrastada aasta ringi.
- Üle-eestilise päevakute süsteemi toimimine.
- Kaasaegsed tehnilised lahendused võistluste korraldamisel.
- Eesti esindajad on rahvusvahelistes organisatsioonides (IOF, IRF) ja orienteerumise IT-arenduses olulistel positsioonidel.

Tore on ka see, et järjest rohkem kasutatakse orienteerumist meeskonnakoolitustel ning tellitakse erinevatele ettevõtete ja selliste üritustele. Üsna hea koostöö on Kaitsejõududega. Ka üha populaarsemate seiklusspordivõistluste tähtsust orienteerujate kandepinna suurenemisel ei saa alahinnata.

Kui mitu päevakut meil aastas korraldatakse?

Päevakuid korraldati eelmisel aastal veidi üle 300 ning samapalju on neid plaanis ka tänavu.

Kuna 2015. ja 2016. a statistikast jäid välja Saaremaa ja Hiiumaa päevakud ning Tallinna teispäevakud (viimased on statistikast väljas ka 2017), siis tegelikud numbrid on veelgi suuremad.

Statistikat tehakse EOLi kalenderplaani kantud võistlustest. Kalenderplaani kandmine on seotud kalenderplaani tasuga (0,35 eurot võistlusel startija kohta, päevakutel ei arvestata maksu M,N20 ja nooremate osalejate eest).

Kui palju riik meid toetab?

Orienteerumislit saab 2017. aastal Kultuuriministeeriumi kaudu riigilt 40731 eurot ning lisaks eriprojektide kaudu 56000 eurot (täpsemat seletust loe kõrvalt).

Orienteerujad on koondunud klubidesse

Eesti Spordiregistri andmetel harrastatakse orienteerumist 58 klubis ja 8 spordikoolis ning kokku on orienteerumisspordi harrastajaid 2660 (harrastatavuselt 13. spordiala Eestis).

Orienteerumisklubide loomine sai suure hoo sisse 1990ndate alguses, kui O-Ringen kutsus igast Balti riigist 1000 orienteerujat tasuta 5-päevajooksul osalema.

Praegu on EOLi liikmesklubisid kokku 34 ning see arv on püsinud stabiilsena juba üsna pikka aega. Päevakutel ja võistlustel osalevad muidugi ka teiste spordialade, st mitte-EOLi liikmesklubide liikmed. Silma paistavad suuri o-võistlusi korraldavad klubid: Lõuna-Eestis seoses MMiga eelkõige OK Võru, OK Põlva Kobras ja OK Ilves. Ka kagunurgas tegutsev OK Peko teeb tublilt noortetööd ning püüab meie kesiste lumeoludega talveldelgi suusaorienteerumise taset kõrgel hoida.

Tallinnas tegutseb SK100, kes oli 2016. a WMOC peakorraldaja. Head noortetööd, seda ka vene emakeelega noorte seas teeb pealinnas SRD SK. Lääne-Virumaal tegutseb Rakvere OK, Pärnumaal West OK, Hiiumaal Hiiumaa OK, Kesk-Eestis OK JOKA. Teeb suurt heameelt, et tugevaid ja aktiivseid o-klubisid on üle terve riigi.

Kuidas on organiseeritud noortetöö?

Orienteerumine on peresport ja väga palju orienteerujaid on selle ala juurde sattunud tänu orienteerujatest vanematele. Mitmes peres on metsas juba kolmas või isegi neljas põlvkond.

Treenerikutsega treenereid on meil 31, neist neli on 7. kategooria treenerid ehk meistertreenerid. Treenereid võiks olla rohkem, nende arvu arvestatakse ühe kriteeriumina riiklike spordirahade jagamisel.

Kahjuks puudub suuremal osal kutsega treeneritest palgaline ametikoht ja nad realiseerivad oma oskusi vaid hobi korras või omaenese laste juures, tihti peale puuduvad neil õpilased sootuks. Parem on olukord kohtades, kus on olemas muude alade hulgas orienteerumist viljelev munitsipaalspordikool (näiteks Põlva, Võru, Pärnu). Nendes kohtades töötavad palgalised orienteerumistreenerid ja spordikoolid teevad viljakat koostööd kohaliku orienteerumisklubiga. Klubidel reeglina puudub piisav finantsvõimekus treenerit palkamiseks, seepärast toimub noorte juhendamine suuremas osas Eestimaast vabatahtlikul alusel, treenerikutsega klubiliikmed või lihtsalt aktiivsed lapsevanemad juhendavad ise oma lapsi, kaasates nende sõpru ja teisi klubiliikmeid.

Rattaorienteerumine ja suusaorienteerumine

Harrastatakse mõlemaid, kadepind pole küll nii lai kui orienteerumisjooksul, kuid mõlemal alal on meil olemas maailma tipud. Rattaorienteerumises Lauri Malsroos, Tõnis Erm ja Margus Hallik, suusaorienteerumises Daisy ja Doris Kudre. Viimasel talvel üllatas kõrge 5. kohaga EMil Mattis Jaama. Oleme küll põhjamaa, kuid viimased talved on olnud väga lumevaesed. Suusaorienteerumist kustlumeringil paraku ei harrasta. Oleme võistlusi edasi lükanud ja toimumiskohti muutnud, viimasel talvel proovisime Eesti MV pidada isegi Lätis koos Läti MVga, aga sealgi sulas lumi ära.

Suunto Games ja Jüriööjooks – Eestis suurimad ja kuulsaimad võistlused

Osavõturohkeim ja naabrite – soomlaste ja lätlaste – seas kuulsaim on sügisene kahepäevane rahvavõistlus Suunto Games in Estonia. Kohalik spordipress ja üldsus on aga ehk enamgi kursis kevadise Jüriööjooksuga, 5-vahetuselise aprillikuise öise teatevõistlusega, mida sel aastal peeti juba 58. korda.

80ndatel oli üle NLi väga populaarne Ilvesteade, hiilgeaegadel 4-liikmeliste võistkondade 4-päevane teatevõistlus. Kahjuks seda

unikaalset teatevõistlust osavõtjaskonna kokkukuivamise tõttu enam ei peeta.

Regionaalsed võistlused

MM-võistluste ja Maailma Mängude järel on Eesti täiskasvanute koondise jaoks tähtsusetult järgmiseks Euroopa meistrivõistlused. Aastal 2006 oli Eesti EMI korraldajaks ja Olle Kärner rõõmustas siis kodupublikut tavaraja pronksiga.

Eesti orienteerumisejooksu suur koondis osaleb igal kevadel Balti meistrivõistlustel, kus on võistlusklassid MN14–21. Lisaks Eesti, Läti ja Leedu koondistele osalevad seal ka Valgevene ja Peterburi koondised. Vanuseklasside MN16 ja MN18 koondiste jaoks on aasta tähtsaimaks võistluseks Euroopa noorte MV ja juunioridele muidugi juunioride MM. Veel üks oluline noortekoondiste võistlus, Baltic Junior Cup, toimub hilissügisel. Võistlusklassid on MN16–20 ning osalevad järgmised noortekoondised: Eesti, Läti, Leedu, Poola, Småland (Rootsi), Skåne- Blekinge-Halland (Rootsi) ja soomerootslased.

Kaardistustegevus

Orienteerumissporti ei saa viljeleda orienteerumiskaartideta. Kõik teadaolevad Eesti orienteerumiskaardid on koondatud veebi- andmebaasi www.orienteerumine.ee/kaart/kaardid.php.

Viimasel aastakümnel on Eestis valminud või värskenud keskmiselt 85 kaarti aastas. Praegu tegutsevatest kaardistajatest on viljakaimad Madis Oras, Kalle Kalm, Avo Veermäe, Toivo Saue, Kalle Remm, Markus Puusepp, Mait Tõnisson, Margus Klementsov, Marek Karm, Kalle Ojasoo.

Kes on Eesti parimad orienteerujad? Mis kohti MMdel saadud?

Orienteerumisejooksus läbi aastate saavutatud parimad kohad maailmameistrivõistlustelt on toodud kõrvalolevas tabelis. Meie praegused parimad kuuluvad loomulikult ka MMi koondisse.

Esimese medali MMilt tõi Eestile Sixten Sild (Tšehhi, Marianske Lazne 1991, pronks tavarajal), suusaorienteerumises tegi seda Maret Vaher (Itaalia, Val di Non 1994, pronks tavarajal) ja rattaorienteerumises Tõnis Erm (Poola, Varssavi, 2008, pronks sprindis).

Rattaorienteerumine on senini medalite arvu poolest meil kõige edukam o-ala. Teenekaim on Tõnis Erm, kel MMi individuaalmedaleid neli (2 kulda, 1 hõbe, 1 pronks). Lauri Malsroosil on individuaalmedaleid kaks (hõbe ja pronks). Lisaks on Eesti rattaorienteerujad võitnud MMi teatesõidus kulla (2014) ja pronksi (2013), võistkonnas oli lisaks Tõnisele ja Laurile mõlemal korral Margus Hallik.

Orienteerumise juunioride MMil 2006. aastal Leedus said Timo Sild, Markus Puusepp ja Mihkel Järveoja teatejooksus kulla. Individuaalmedaleid oleme juunioride MMidel võitnud kolm: Timo Sild (hõbe, 2008), Eveli Saue (pronks 2003), Markus Puusepp (pronks 2006). Tänavuse MMi valguses on tore märkida ka noorte EMI teatejooksu kuldmedalit M16 klassis 9 aastat tagasi (2008), kui võistkonnas olid praegused koondislased Raido Mitt, Lauri Sild ja Kenny Kivikas.

Maastikud ja looduses liikumise reeglid

Kuigi Eesti pindalast üle 50% on kaetud metsaga, napib meil häid orienteerumismaastikke. Senini ei ole Orienteerumislit pikaajalist maastike kasutamise plaani teinud. Eesti MV toimumispai- gad ja korraldajad püüame kinnitada 2 aastat enne võistluse toimumist. Seejärel muutub tulevane võistlusmaastik keelualaks, kus kuni võistluse toimumiseni ei tohi orienteerujad kaardiga liikuda.

Igaüheõigus lubab metsas, sh eramaal liikuda päiksetõusust loojanguni. Suuremate kui 50 osavõtjaga ürituse korraldamiseks metsas on vaja saada RMK kooskõlastus.

Ajakiri Orienteeruja ja muud ajakirjanduslikud väljundid

Meie oma väljaanne Orienteeruja ilmub aastast 1994. Esimesed 52 numbrit oli tegemist ajalehega, alates 2000. aasta lõpust ajakirja- ga. Järjest rohkem läheb infot veebi, loomulikult on ka EOLil oma FB lehekülg. Võimalik, et Orienteeruja ilmub paberväljaandena praegu viimast aastat, aga see selgub päris aasta lõpus või uue alguses.

Milliste maade o-elust meil rohkem teatakse ja jälgitakse?

Suurem osa koondislasi kuulub mõnda välisklubisse, praegu on enamik neist Soome klubide liikmed. Seetõttu on paljudel Soome klubide tegevusest üpris hea ülevaade, kuid sealset riiklikku spor- disüsteemi ei tunta nii hästi. Samuti jälgitakse suuremaid võistlusi Rootsis (10MILA, O-Ringen jt) ja käiakse seal võistlemas.

Hea koostöö on lõunanaabritega, näiteks toimuvad Võrumaal ühised päevakud Aluksne ja Smiltene piirkondadega. Piiräärse koostööprogrammi raames on Põlva ja Võru klubidel läbikäimine Pihkvaga – OK Põlva Kobras käib korra aastas seal võistlustel ja samamoodi külastavad pihkvälased meie võistlusi siin. Regiooni orienteerumisel ühendajaks on ka Balti MV, mida korraldatakse kordamööda Eestis, Lätis ja Leedus.

Eesti orienteerujate parimad kohad orienteerumisejooksu MM-idel			
Koht	Nimi/võistkond	Aasta	Võistlusala
III	Sixten Sild	1991	tavarada
5.	Olle Kärner	2006	tavarada
6.	Lauri Sild	2014	lühirada
7.	Külli Kaljus	1998	tavarada
8.	Olle Kärner	2008	tavarada
10.	Sixten Sild	1995	tavarada
10.	Olle Kärner	2003	lühirada
10.	Merike Vanjuk	2007	lühirada
10.	Olle Kärner	2007	lühirada
10.	Timo Sild	2017	tavarada
4.	Leho Haldna, Sixten Sild (NLI meeskonnas)	1991	m teade
5.	Sixten Sild (NLI meeskonnas)	1991	m teade
6.	Grete Gutmann, Liis Johanson, Annika Rihma	2011	n teade
6.	Sander Vaher, Lauri Sild, Timo Sild	2015	m teade
7.	Mall Alev, Ruth Vaher, Maret Vaher, Külli Kaljus	1997	n teade
7.	Kirti Rebane, Tina Olm-Junegard, Anu Annus	2004	n teade
7.	Olle Kärner, Timo Sild, Lauri Sild	2013	m teade
8.	Külli Kaljus, Anu Annus, Tina Olm-Junegard, Maret Vaher	2001	n teade
8.	Olle Kärner, Peeter Pihl, Lauri Sild	2011	m teade
9.	Tarvo Avaste, Erik Aibast, Olle Kärner, Sixten Sild	1999	m teade
9.	Tarvo Avaste, Olle Kärner, Mati Tiit, Armo Hiie	2001	m teade
9.	Kirti Rebane, Liis Johanson, Annika Rihma	2012	n teade
9.	Sander Vaher, Timo Sild, Lauri Sild	2014	m teade
10.	Sander Vaher, Olle Kärner, Andreas Kraas	2006	m teade
10.	Sander Vaher, Olle Kärner, Erkki Aadli	2007	m teade
10.	Markus Puusepp, Olle Kärner, Sander Vaher	2009	m teade

Eesti koondis orienteerumise MM-võistlustel 2017 Eestis

Koostas MARET VAHER

Laura Joonas

MMil jookseb tavarada, lühirada; varuvõistleja teates

Sünniaeg ja koht: 24.02.1994 Võru

Praegune elukoht: Võru/Tartu

Pikkus, kaal: 169 cm, 60 kg

Töökoht ja/või kool: Tartu ülikool, täiskõrmutusega üliõpilane

Klubid: OK Võru, Kuopion Suunnistajat (Soome)

Orienteerumisega on kokkupuude juba nõõriraja aegadest, aktiivse-
malt olen tegelenud alates 2008

Säravaim tulemus seni: 12. koht JWOC lühirajalt

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Balti MV noorteklassides mitu
medalit; põhiklassis Balti MV teate kuld ja sõjaväelaste MM teate kuld

Innukaim põidlahoidja: Ema

Hobi: Orienteerumine, matkamine

Foto: Erakogu

Marianne Haug

MMil jookseb lühirada; varuvõistleja teates

Sünniaeg ja koht: 07.01.1996 Võrumaa Sõmerpalu

Praegune elukoht: Tartu

Pikkus, kaal: 163 cm, 59 kg

Töökoht ja/või kool: Tartu Ülikool, kehakultuur, praeguseks lõpetatud

Klubid: OK Võru, Hiidenkiertäjät (Soome)

Orienteerumisega olen tegelenud alates 9. eluaastast

Säravaim tulemus seni: EM teate 8. koht 2016 (riikide arvestuses); indivi-
duaalselt JWOC 20. koht sprindis 2016 ja tavarajal 2015

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Balti MV noorteklassides mitu
medalit

Innukaim põidlahoidja: Perekond

Hobi: Sudokude ja jaapani mõistatuste lahendamine, lugemine

Juhtmõte: *Don't tell people your dreams, show them.* Kullad koju!

Foto: Reigo Teetveit

Kerstin Uiboupin

MMil jookseb sprinti; varuvõistleja tavarajal, lühirajal

Sünniaeg ja koht: 8.01.1992 Võrumaa Vastseliina

Praegune elukoht: Dresden, Saksamaa

Pikkus, kaal: 174 cm, 58 kg

Töökoht või kool: TU Dresden, magister (50%)

Klubid: OK Võru, USV TU Dresden (Saksamaa)

Orienteerumine on olnud osa minu elust kogu mu teadliku elu jooksul

Säravaim tulemus seni: Midagi eriti säravat nagu polegi, EM 42. koht
Portugalist (2014)

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Baltikate teatemedalid

Innukaimad põidlahoidjad: Vanemad, eesotsas isaga, kes ikka vahest
mainib, kui ohtlik on mu võistluste jälgimine tervisele

Hobi: Matkamine, kaljuronimine

Juhtmõte: *Do what you love, love what you do!* (Tee, mida armastad,
armasta, mida teed!)

Foto: orienteering.lt

Evely Kaasiku

MMil jookseb sprinti, sprinditeadet, lühirada, teadet

Sünniaeg ja koht: 13.09.1993 Järvamaa Paide

Praegune elukoht: Tallinn

Pikkus, kaal: 175 cm, 62 kg

Töökoht: Startup Pick&Try (kogu ülejäänud aeg, kui ei tee trenni ega õpi, tegelen sellega); kool: EBS, bakalaureuse kraad sai just tehtud (keskmine koormus oli viiendal aastal väike, oli vaiksemaid ja tihedamaid perioode)

Klubid: OK JOKA, Kangasala SK (Soome)

Orienteerumisega tegelenud alates aastast 2005

Säravaim tulemus seni: Euroopa noorte MV 9. koht sprindis (2011). Elu esimene õnnestunud suurvõistlus ei lähe kunagi meelest, sealt sai pühendumine alguse.

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Balti MVlt on mõned

Innukaimad põidlahoidjad: Eks ikka vanemad

Hobi: Orienteerumine, startup

Juhtmõte: Allaandja ei võida kunagi ja võitja ei anna kunagi alla (*A quitter never wins and a winner never quits*)

Foto: Tarmo Haud

Liis Johanson

MMil jookseb sprinti, tavarada, teadet; varuvõistleja sprinditeates

Sünniaeg ja koht: 23.08.1983 Põlvamaa Vastse-Kuuste

Praegune elukoht: Melbourne

Pikkus, kaal: 171 cm, 56 kg

Töökoht või kool: Tulin töölt ära, et MMi joosta. Enne seda töötasin hambakliinikumis täiskoormusega

Klubid: OK Põlva Kobras; Melbourne Forest Racers (Austraalia)

Orienteerumisega olen tegelenud alates ajast, kui pidin jooksmas D12 esimest aastat

Säravaim tulemus seni: MMi teate 6. koht (2011, Prantsusmaa) ja 7. koht MK etapi lühirajalt (Rootsi Sälen, 2008)

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Balti MVDelt N21 klassis 2 individuaalset ja 2 teatemedalit

Innukaim põidlahoidja: Kerrin ja mu ülejäänud perekond

Hobi: Orienteerumine, uute kohtade avastamine, fotokaga klõpsimine.

Juhtmõte: Pole ühtegi, aga see, kes pani kirja, et igaüks on ISE oma õnne sepp, oli tark tegelane

Foto: Reigo Teenvalt

Annika Rihma

MMil jookseb sprinditeadet, tavarada, teadet

Sünniaeg ja koht: 14.06.1984 Põlva

Praegune elukoht: Võru

Pikkus, kaal: 167 cm, 52 kg

Töökoht ja/või kool: Funderbeam OÜ. Töökoormus on vastavalt sellele, palju mul on võimalus laagrite-võistluste kõrvalt tööd teha, töökoormust reguleerin ise. Rusikareegel on see, et töötan vähemalt nii palju, et tervisekindlustus oleks kaetud.

Klubid: OK Põlva Kobras, Hiidenkiertäjät (Soome)

Orienteerumisega olen tegelenud alates 1998. aastast

Säravaim tulemus seni: Ise pean säravaimaks 2014 Austrias toimunud sõjaväelaste MMi tavaraja 2. kohta ja teatevõistluse 1. kohta. Ma pole enne ega pärast saavutanud orienteerumises sellist *flow'd*, kui oli mul sellel võistlusel.

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Sõjaväelaste MMilt on suur hulk medaleid võidetud, pronksist kullani.

Innukaim põidlahoidja: Ausalt öeldes ma ei tea. Eks neid põidlahoidjaid on siia-sinna, n-ö hooajalised. Kui kellegagi vahetult suhtlen ja mainin, et mingi võistlus on tulemas, eks siis ikka öeldakse, et hoian pöialt või nii. Kas kellelegi kõrvalseisjatest päriselt ka minu sporditegemine korda läheb, raske öelda.

Hobi: Koristamine, sisearhitektuur ja küpsetamine

Juhtmõte: Kasvõi üle laipade

Foto: Reigo Teenvalt

Margret Zimmermann

MMil varuvõistleja sprindidistantsil

Sünniaeg ja koht: 12.04.1995 Tartu

Praegune elukoht: Tartu, viimane poolaasta Lund (Rootsi)

Pikkus, kaal: 162 cm, 57 kg

Töökoht või kool: Üldiselt täiskoormusega informaatikaõpe Tartu

Ülikoolis, kuid viimasel poolaastal olen õppinud Lundi Ülikoolis Rootsis

Klubid: OK Kape, A2 (Läti), Lunds OK (Rootsi), HiKi (Soome)

Orienteerumisega olen tegelenud alates lapsepõlvest, esimene võistlus oli 7-aastaselt

Säravaim tulemus senini: 26. koht sprindis juunioride MMil 2015 Norras

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Erinevat värvi medaleid Balti MVdelt

Innukaim põidlahoidja: Õde

Hobi: Orienteerumine, suusatamine, lumelauaga sõitmine

Juhtimõte: Kõigel on alati ka positiivne külg!

Foto: Reigo Teenvall

Timo Sild

MMil jookseb tavarada, lühirada, teadet

Sünniaeg ja koht: 26.02.88 Valgamaa Lüllemäe

Praegune elukoht: Kose ja Helsingi

Pikkus, kaal: 181 cm, 70 kg

Töökoht: Eesti kaitsevägi

Klubid: Kaitsejõudude spordiklubi, Koovee (Soome), OK Alüksne/Ape (Läti)

Orienteerumisega olen tegelenud alates varajastest lapsepõlvest

Säravaim tulemus senini: Jukola võit

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Sõjaväelaste MMi lühiraja pronks 2012, tavaraja kuld 2013, teate pronks 2014 ja 2015, tavaraja pronks 2016

Innukaim põidlahoidja: Perekond Jönssonid Rootsist

Hobi: Orienteerumiskaartide joonistamine

Juhtimõte: Sportlase suurimad anded on järjekindlus ja tahe areneda

Foto: Tarmo Haud

Lauri Sild

MMil jookseb lühirada, teadet

Sünniaeg ja koht: 28.05.1990 Valgamaa Lüllemäe

Praegune elukoht: Võru

Pikkus, kaal: 186 cm, 77 kg

Töökoht: Eesti Kaitsevägi 100%

Klubid: Kaitsejõudude Spordiklubi, Koovee (Soome), OK Alüksne/Ape (Läti)

Orienteerumisega tegelen mudilastest saadik

Säravaim tulemus seni: 6. koht MMi lühirada 2014

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Sõjaväelaste MMilt kaks individuaalset hõbedat ning teates kaks pronksi; Balti MVlt 5 medalit

Innukaimad põidlahoidjad: Vanavanemad

Hobi: Filmid

Foto: Tarmo Haud

Kenny Kivikas

MMil jookseb sprinti, sprinditeadet, tavarada, teadet

Sünniaeg ja koht: 24.03.1991 Kärdla

Praegune elukoht: Tartu

Pikkus, kaal: 176 cm, 62 kg

Töökoht: Scandinavian Fuel Company OÜ, Bauss OÜ, Orienteerumisklubi Ilves vabatahtlik päevakute peakorraldaja

Klubid: OK Ilves, Koovee (Soome)

Orienteerumisega olen tegelenud vist alates 1995, täpselt kahjuks ei tea

Säravaim tulemus seni: MK-etapp 15. koht (sprindis, 2017 Soomes)

Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Noorteklassides mõned, kui Balti MV ka rahvusvahelise mõõtmega välja annab, siis sealt ka paar tükki

Innukaimad põidlahoidjad: Kodused

Hobi: Pidev asjatamine

Juhtimõte: Panna on vaja!

Foto: Tarmo Haud

Sander Vaher

MMil jookseb tavarada, lühirada; varuvõistleja sprinditeates, teates
Sünniaeg ja koht: 23. mai 1985 Põlvamaa Saverna
Praegune elukoht: Tallinn
Pikkus, kaal: 190,4 cm, 84 kg
Töökoht: MMi eelsel kuul olen vaid kaitsejõudude sportlane
Klubid: EKJ SK, Rajamäen Rykmentti (Soome)
Orienteerumisega olen tegelenud alates 1993. aastast
Säravaim tulemus senini: Üliõpilaste eksmaailmameister
Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: CISMi meeskondlik ja teate pronks, Balti MV tavarada
Innukaim pöidlahoidja: Erika ja kõik teised
Hobi: Sport, igasugune insenerindus
Juhtimõte puudub, on liiga vara, et nii üldisi teese kirja panna

Foto: Tarmo Haud

Kristo Heinmann

MMil jookseb sprinti; varuvõistleja tavarajal, lühirajal
Sünniaeg ja koht: 13.09.1989, MM sprindimaastikul asuvas vanas sünnitusmajas Tartus
Praegune elukoht: Tartu
Pikkus, kaal: 198 cm, 86 kg
Töökoht: Dominate Sales OÜ, töötan 70% koormusega – viin ettevõtete müügi uuele tasemele
Klubid: Veel on OK Ilves ja Kangasala SK
Orienteerumisega tegelen alates eelmisest sajandist
Säravaim tulemus seni: Kõik medalid säravad
Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Tuleb, kuid siiani sõjaväelaste MMi meeskondlik pronks
Innukaim pöidlahoidja: Pere
Hobi: Orienteerumine
Juhtimõte: Katkestamine on nõrkadele!

Foto: Reigo Teervalt

Raido Mitt

MMil jookseb sprinti, sprinditeadet
Sünniaeg ja koht: 11.03.1991 Põlva
Praegune elukoht: Tallinn
Pikkus, kaal: 181 cm, 69 kg
Töökoht: Kaitseväge spordirühma ülem, koormus 100%
Klubid: OK Põlva Kobras ja Sparta Spordiselts
Orienteerumisega olen tegelenud alates 7. eluaastast
Säravaim tulemus: Kulmedal Noorte EMI teatejooksust ja 15. koht juunioride MMi sprindis
Rahvusvaheliselt 4 noorte EMI teatemedalit
Innukaim pöidlahoidja: Õde Margit
Hobi: Tahaksin leida rohkem aega jalutamiseks ja lugemiseks
Juhtimõte: Kõige tähtsam on nautida protsessi!

Foto: Reigo Teervalt

Ats Sõnajalg

Varuvõistleja sprindidistantsil
Sünniaeg ja koht: 16.01.1990 Tallinn
Praegune elukoht: Saue
Pikkus, kaal: 182 cm, 71 kg
Töökoht või kool: Töötan erinevate projektidega, 50% koormus; ülikoolis praegu ei käi
Klubid: Harju KEK RSK (Eesti o-klubi), Sparta SS (Eesti jooksuklubi), Lapuan Virkiä (Soome o-klubi)
Orienteerumisega tegelen alates 2006. aastast
Säravaim tulemus seni: korduv pääsemine Eesti koondisse
Medaleid rahvusvahelistelt võistlustelt: Kõik on veel ees!
Sinu innukaim pöidlahoidja: Jüri Tarmak
Hobi: Filosoofia, psühholoogia, reisimine, muusika kuulamine
Juhtimõte: Parem riskida ja läbi kukkuda, kui üldse proovimata jätta!

Foto: Lauri Olii

Timo versus Lauri

Idee MIHKEL JÄRVEOJA (ajaleht KoKu)
Teostus MARET VAHER, JÜRGEN EINPAUL
Tõlkimisel aitas kaasa KERSTI EHALA

Vennad Sillad
Foto: Tarmo Haud

Inspireerituna elustiili ajakirjadest, lubab ka Orienteeruja endale mõnikord veidi vürtsikamat sisu. Panime vastakuti kaks Eesti orienteerumise praeguse aja säravamat tähte, sama dünastia kasvandikku, venda ja konkurenti – Timo ja Lauri Sild. Küsimused garneerisime ikka orienteerumiskastmega, aga nagu elustiili ajakirjades tavaks, tuleb juttu ka naistest, unistustest ja pidudest. Peale oma seisukoha tuli ka ära arvata, kuidas vastab vend.

To cheer up WOC competitors Orienteeruja allowed itself to get inspired by lifestyle magazines and spiced its content up a bit. We confronted two Estonian brightest orienteering stars, competitors and brothers of the Sild orienteering dynasty – Timo and Lauri. Questions we asked were garnished in orienteering sauce, but as common practice in lifestyle magazines, there is also talk about women, dreams and parties. Further more, they had to guess each other's answers.

TIMO

LAURI

1. Lemmik orienteerumismaastik Eestis? / Favourite o-terrain in Estonia?

Taheva.

Lauri kohta: Juudakannu.

For Lauri: Juudakunnu.

Kõpu maastikul on potentsiaali, aga ma pole Hiiumaale viimase 13 aasta jooksul jõudnud ega ole sellel maastikul käinud. Top kolmes võiksid olla ka nt Juudakunnu ja Korela.

Kõpu in Hiiumaa could be a possible candidate but I haven't been to Hiiumaa for 13 years and didn't visit that terrain even then. Top three could also include Juudakunnu and Korela.

Timo kohta: Mägestiku.

For Timo: Mägestiku

Skoor: Timo 1 – Lauri 0

2. Orienteerumisoskuse tugevaim külg? / Strongest orienteering skill.

Ökonoomne maastikujooks.

Efficient running on a hard terrain.

Lauri kohta: Hea keskendumis- ja kiire reageerimisvõime, eriti vajalikud lühirajal.

For Lauri: Good focusing and fast reactions – skills especially useful for middle distance races.

Oskus teha olulisel võistlusel hea sooritus.

Ability to perform when it matters.

Timo kohta: Füüsiline võimekus raskete tõusudega maastikel.

For Timo: Physical capacity on a hilly terrain.

0,5

Skoor: Timo 1,5 – Lauri 1

1

3. Senise karjääri suurim saavutus? / Greatest achievement of your career.

Jukolajooksu võit Koovee võistkonnaga.

Victory with our team in Jukola relay.

Lauri kohta: Võit Jukolal Koovee võistkonnaga.

For Lauri: Victory with our team in Jukola relay.

MMi lühiraja 6. koht 2014. aastal Itaalias.

6th place in WOC middle distance in Italy, 2014.

Timo kohta: MK lühiraja 3. koht 2014. aastal Hispaanias.

For Timo: 3rd place in World Cup middle distance in Spain, 2014.

0

Skoor: Timo 1,5 – Lauri 1

0

4. Suurim eesmärk orienteerumises? / Greatest goal in orienteering.

MM tavaraja kuld.

Gold medal in WOC long distance.

Lauri kohta: MMi lühiraja kuld.

For Lauri: Gold medal in WOC middle distance.

Maailmameister.

Becoming World Champion.

Timo kohta: Maailmameister.

For Timo: Becoming World Champion.

1

Skoor: Timo 2,5 – Lauri 2

1

5. Iseloomusta ennast ühe sõnaga. / Describe yourself with one word.

Visa ja järjekindel.

Tenacious and persistent.

Lauri kohta: Kalkuleeriv ehk kaalutlev?

For Lauri: Calculating or Thoughtful.

Vihkan selliseid küsimusi.

I hate these kinds of questions.

Timo kohta: Sihikindel.

For Timo: Determined.

1,5

Skoor: Timo 4 – Lauri 3

1

6. Millised naised sulle meeldivad? / What kind of women do you like?

Välismaalased.

Foreigners.

Lauri kohta: Naised, kes oskavad süüa teha, hoolitsevad kodu eest ega räägi ülemäära palju.

For Lauri: Women who can cook, take care of the household and don't speak too much.

Sellesse lõksu ma ei astu.

I'm not stepping into this trap.

Timo kohta: Ainult Sari Nurmela nimelised naised.

For Timo: Only women named Sari Nurmela.

1,5

Skoor: Timo 5,5 – Lauri 4

1

7. Kui käid tihti peol? / How often you go to parties?

Üks kord aastas, MMi banketil.

Once a year, at WOC banquet.

Lauri kohta: Üks kord aastas, MMi banketil.

For Lauri: Once a year, at WOC banquet.

Elu24 galeriisse pole veel sattunud.

I haven't been caught by paparazzis, yet.

Timo kohta: Paarisaastatel 2 korda, paaritutel 1 kord.

For Timo: Twice in an even year, once in an odd year.

0

Skoor: Timo 5,5 – Lauri 5

1

8. Millal viimati tantsisid? / When did you last dance?

Sõprade pulmas augustis 2015.

At friends' wedding in August, 2015.

Lauri kohta: MMi banketil 2016.

For Lauri: At WOC banquet in 2016

16. jaanuar 2016.

16th of January, 2016

Timo kohta: 16. jaanuar 2016.

For Timo: 16th of January, 2016.

0

Skoor: Timo 5,5 – Lauri 5

0

9. Lemmikjook? / Favourite drink.

Kuum sidrunimahl.

Hot lemon juice.

Lauri kohta: Purutee.

For Lauri: Loose tea.

Roheline tee.

Green tea.

Timo kohta: Kakao.

For Timo: Hot chocolate.

0,5

Skoor: Timo 6 – Lauri 5,5

0,5

10. Lemmiktegevus? / Favourite activity.

Orienteerumine.

Orienteering.

Lauri kohta: Orienteerumine.

For Lauri: Orienteering.

Kala grillimine.

Grilling fish.

Timo kohta: Lugemine.

For Timo: Reading.

0

Skoor: Timo 6 – Lauri 5,5

0

11. Millist muusikat kuulad? / What kind of music do you listen?

Filmimuusikat.

Movie soundtracks.

Lauri kohta: Elektroonilist muusikat, nt Depeche Mode, Porcupine Tree.

For Lauri: Electronic music, e.g. Depeche Mode, Porcupine Tree.

Head või nostalgilist.

Either good or nostalgic.

Timo kohta: Seda, mida Sari otsustab.

For Timo: Whatever Sari decides.

0,5

Skoor: Timo 6,5 – Lauri 6

0,5

12. Lemmikfilm? / Favourite movie.

Fight Club (USA 1999).

Fight Club (USA 1999).

Lauri kohta: Kindel lemmik puudub.

For Lauri: Doesn't have a favorite.

Incendies (Canada 2010), pikka aega oli The Shawshank Redemption (USA 1994).

Now Incendies (Canada 2010), used to be The Shawshank Redemption (USA 1994).

Timo kohta: Fight Club (USA 1999).

For Timo: Fight Club (USA 1999).

0

Skoor: Timo 6,5 – Lauri 7

1

13. Lemmikajakiri? / Favourite magazine.

Orienteeruja.

Estonian Orienteering Magazine.

Lauri kohta: Orienteeruja.

For Lauri: Estonian Orienteering Magazine.

Kes tänapäeval ajakirju loeb?

Who reads magazines nowadays?

Timo kohta: Rootsi keelne ajakiri Historia.

For Timo: Historia, a Swedish history magazine.

0

Skoor: Timo 6,5 – Lauri 7

0

14. Kui orienteerumine kõrval jätta, siis millisel (tegevus)alal oled veel andekas? / In what other fields are you successful apart from orienteering?

Ajaloos.

In history.

Lauri kohta: Meisterdamises.

For Lauri: Crafting.

Meisterdamises.

Buidling stuff with my own hands.

Timo kohta: Väiksesena oli tal kaklemise peale annet.

For Timo: He used to be a skillful street fighter in his pre-school years.

1

Skoor: Timo 7,5 – Lauri 7,5

0,5

Nagu arvata oligi, võtsid mehed võistlust naljaga ja lõpetasid ven-
naliku viigiga.

*It's a draw! As could be expected the men did not take this competi-
tion too seriously and crossed the finish line together.*

Vennad 2011. aasta KoKu jooksul konkureerimas

Foto: Priit Võsupärg

TOPAUTO

ERGO

DNB

SUZUKI

Intervjuu Matthias Kyburziga

Interview with Matthias Kyburz

Küsitles ANNIKA RIHMA
Tõlkis KERSTI EHALA

Nimi: Matthias Kyburz

Sündinud: 5.03.1990

Elukoht: Kasvasin üles Põhja-Šveitsis Möhlini piirkonnas, praegu elan Bernis

Klubid: Olk Fricktal (Šveits) ja Il Tyrving (Norra)

Amet: Ökoloogia eriala üliõpilane, professionaalne orienteeruja

Parimad tulemused 2016. aastal: MMi lühiraja kuld, sprindi ja teatevõistluste hõbe, EMI sprindi ja lühiraja hõbe, MK sarja üldvõit

Name: Matthias Kyburz

Date of birth: 5.03.1990

Place of living: I grew up in Möhlin but now I am living in Bern

Clubs: Olk Fricktal, Il Tyrving (Norway)

Profession: student, professional orienteer

Best results from 2016: 1. WOC Middle, 2. WOC Sprint, 2. WOC Realy, 1. EOC Sprint, 1. EOC Middle, 1. Overall World Cup

Mis sulle orienteerumise juures kõige rohkem meeldib? Sinu lemmikdistsants, miks just see?

Orienteerumises olen sa iga kord uue väljakutsega silmitsi. Selline teadmatus enne starti meeldib mulle. Ja muidugi meeldib mulle reisida mööda Euroopa kauneid maastikke.

Lemmikdistsantsi mul ei ole, kõik sõltub rajast ja maastikust. Ei ole huvitav sprintida igaval maa-alal või joosta tavarada selleks mitesobival maastikul. Praegu keskendun rohkem tavarajale, kus mul ei ole veel rahvusvahelist medalit. Motivatsioon on kõrge.

Eelmine hooaeg oli sul väga edukas. Millega ise kõige rohkem rahule jäid ja millega mitte?

Muidugi oli MMi lühiraja võit eelmisel aastal minu suurim saavutus. Olla edukas Skandinaavia maastikul on minu jaoks suur asi. Suuri tagasilööke mul eelmisel aastal tõesti ei olnud, ainult et MK-sarja avaetapi 14. kohaga ei saa küll rahule jääda.

Kas sa võtsid eelmise hooaja ettevalmistusest midagi ka 2017. aasta plaanidesse või teed igaks hooajaks uue plaani?

Võib-olla väikesi muudatusi olen teinud, põhiosas tahan hooaja üles ehitada samas stiilis kui eelmise. See tähendab, et jaanuaris-veebruari keskendusin üldkehalisele treeningule, märtsis ja aprillis tegin võimalikult palju treeningtunde maastikul ja nüüd on aeg varsti sealmaal, et peab hakkama piisavalt puhkama ja võistlusnälga tekitama.

What do you like most about orienteering? Your favorite distance? Why?

In Orienteering I face in every competition new challenges. The unknown before the start is what I like. And of course I also like to travel to beautiful terrains in whole Europe.

I don't really have a favourite discipline. It really depends on the course and on the terrain. I don't like to do sprints in boring terrain neither a long distance in not a suitable one. At the moment I concentrate most on the long distance. In the long distance I am missing an international medal and therefore the motivation is very high for the long distance at the moment.

You had very good last season! With what are you most pleased with and with what not so pleased with?

Of course my biggest achievement last year was the world champs title in the middle distance. To succeed in the scandinavian terrain was a big thing for me. There were no major set-backs last year. But I wasn't pleased with my start into the World Cup season with a 14th place.

Do you take something from your preparation for last season to this, 2017 season or you prepare/plan every year differently?

I just made minor changes to my training program. As well I try to build the season in the same style as last year. That means

Mis on sinu edu võti orienteerumises? Sinu tugevused ja nõrkused?

Edu sõltub paljudest asjaoludest. Eelmisel aastal oli mul võimalus treenida koos tugeva Šveitsi võistkonnaga. Oma treeningutes olen saanud olla järjekindel ja suutnud vältida suuri vigastusi. See tähendab, et kehalise ettevalmistuse poolest kuulun parimate hulka, ja see on kindlasti tugevus. Oma tehnilisi ja vaimseid oskusi olen viimastel aastatel parandanud ja saavutanud teatud stabiilsuseastme, kuid näen just siin veel suurt arengupotentsiaali. Analüüsides tuleb olla enda suhtes range. Kui nõrkustest rääkida, siis tuleb tõdeda, et 1:15000 kaardi väga-väga detailselt ja täpselt lugemine on minu kõige nõrgem koht.

On sul treener või teed ise oma treeninguplaanid? Kuidas sa tead (või teab su treener), mida on vaja teha, et olla järgmisel hooajal parem? Mille järgi otsustad?

Mul on algusest peale olnud sama treener ja me tunneme teineteist väga hästi. Ma arvan, et ta saab alati aru, mida ma mõtlen ja tegelekult öelda tahan. Viimastel aastatel ei ole me treeninguplaanides suuri muutusi teinud. Meil on toimiv süsteem, mida pole vaja muuta, arutleme vaid väiksemate detailide üle.

I focused on the physical training in January/February. In March and April I try to do as many hours in the forest as possible. And soon it's time where it's all about resting enough and get hungry for the races!

What is the key for your success? Your strengths / weaknesses?

It's of course a mixture of many aspects. The last years I could train as I wanted in a strong Swiss Team. I have a good continuity in my training and so far I have had no bigger injury. That means on the physical side I belong to the best ones and this is for sure a strength. Technically and mentally I could improve the last years and reach a stable level. But there I see still the biggest potential. I have to be strict with myself when it comes to analyses. Speaking in general I would say my biggest weakness is, when I have to be really detailed and precise on a 1:15000 map.

Do you have a coach/mentor or you do your own training plan? How does your coach/you know what is needed to be better for upcoming season? Based on what?

Since I started orienteering I have the same coach. We know each other really well and I think he knows quite well if I talk with him, what I really want to express. In the last years we didn't do major changes to my training. We have a running system, so there is no need to change it. It's just about small details what we are discussing.

How structured is your training plan (how much improvisation)? Approximately how many orienteering trainings you do? What other training methods you use besides running/orienteering?

In winter I have a general plan for every week, but I fix for myself when I do which session. I train around 10h running. I do 1-2 orienteering sessions, 2 strength training and depending on the weather 1-2 session of mountain biking or cross country skiing. In general I do 3 session in interval style or full speed per week.

Do you train alone or you have training partners or you do trainings in groups? If you train in group or alone, what are its benefits to do so?

In Bern we nearly have one training per day in a group. So I mostly join these trainings. Especially for the fast sessions it is much easier to push yourself to the limit if you are in a group. But training alone has the advantage that you are much more flexible. That's why I try to do a mixture of both.

Your favorite training? Why?

I like easy orienteering sessions with a nice relief and good runnability. There I can find a good flow and just enjoy orienteering.

Can you point out one thing/training, what every orienteer should do to become better physically, technically and mentally?

There are so many different training methods, but if I have to mention my opinion I would suggest the following:

- *Physically: It's so much about speed. So do your „slow“ workouts in a proper speed and do from time to time track training to develop your speed.*
- *Technically: When you do an orienteering training you profit most if you have a clear goal and make afterwards an analyse of the goal. If you just go out in the forest without a goal, you won't develop yourself.*

Kyburz 2016. a EMI tavarajal

Foto: Remy Steinegger

Kui täpse struktuuriga on su treeningu-plaanid, kas seal on ruumi ka improviseerimisele? Palju sa treenid ja kas teed veel midagi peale jooksmise ja orienteerumise?

Talvel on mul nädala üldplaanid, aga selle määran täpselt, millal ma mingit trenni teen. Jooksutrenni teen umbes 10 tunni jagu, 1–2 trenni on orienteerumist, 2 jõutreeningut ja, sõltuvalt ilmast, 1–2 trenni kas mägi-rattaga või murdmaasuuskadel. Üldreeglina on nädalas 3 intervalltrenni.

Kas sa treenid üksi, on sul treeningu-partnerid või treenid grupis? Mis on grupis või üksi treenimise eelised?

Bernis on meil iga päev üks grupitrenn, nendest võtan ma osa. Eriti kiirustreeningutel on end palju lihtsam pingutada, kui oled grupis. Üksi treenimisel on see eelis, et saad olla paindlik. Nii ma kasutangi mõlemaid viise.

Sinu lemmiktreenn? Miks just see?

Mulle meeldivad kerged orienteerumistrennid mõnusa reljeefi ja hea läbitavusega maastikul. Siis tekib selline hea voolav liikumine ja ma lihtsalt naudin orienteerumist.

Kas sa oskad nimetada mõnda treeningu-vormi, mida iga orienteeruja peaks tegema, et saada paremaks nii füüsiliselt, tehniliselt kui ka vaimselt?

Treeninguviise on nii palju, aga kui ma pean midagi nimetama, siis ma soovitsaksin järgmist:

- Kuna füüsiliselt on asi peamiselt kiiruses, tee oma nn aeglased jooksud korraliku kiirusega, ja aegajalt tuleks kiiruse arendamiseks teha ka staadionitrenne.
- Tehnika arendamiseks tehtud metsatrennist saad kõige rohkem kasu, kui sellel on fikseeritud eesmärk, ilma kindla eesmärgita sa ennast ei arenda.
- Vaimsel ettevalmistusel on väga suur tähtsus. Sa pead igaks võistluseks läbi mõtlema taktika, maastiku eripära ning oma tugevad ja nõrgad küljed sellel maastikutüübil jooksmiseks.

Kui palju sa treenid kodus, kui palju käid treening-laagrites ja võistled välismaal?

Eelmisel aastal olin umbes 20 nädalat välismaal, arvatavasti tuleb kogu aasta peale umbes 5–10 nädalavahetust, kui mul ei ole vaja reisida orienteerumisvõistlustele. Aga nii mulle meeldibki! Ülejäänud aja olin kodus ja treenisin.

Sinu vend Andreas on samuti hea orienteeruja, kellel on ette näidata häid tulemusi. Kas te treenite koos? Kas vend on sind ka millegagi mõjutanud?

Juunioridena treenisime palju koos, aga kuna juba 4 aastat ei ela me enam lähedikkude, siis treenime koos tõesti väga vähe. Kahjuks on tal praegu vigastus ja selle aasta MMi Eestis jätab ta vahele. Muidugi on ta mind mõjutanud, nagu suured vennad ikka teevad. Näiteks õpetas ta mulle, kuidas süüa piisavalt šokolaadi.

Kas te konkureerite ka omavahel ja kuidas te orienteerumise juurde sattusite?

Alustasime 2002. aastal. Orienteerumise juurde sattusime väga tavalisel moel – vanemate kaudu. Meie vanemad tegelesid natuke ka orienteerumisega ja tutvustasid meile seda spordiala.

Kyburz 2016. a MMi sprindis
Foto: Remy Steinegger

- *Mentally: The preparation of a race is really important. You have to think about tactics and about your strength and weaknesses in the specific terrain before each race.*

How much time do you spend in training camps/competitions abroad? How much you train at home?

Last year I was around 20 weeks abroad. Probably there were around 5–10 weekends where I wasn't travelling around for orienteering. But I still like it! The other part I am training at home.

Your brother Andreas is also very good orienteer and has also shown good results – do you train together with your brother? Does your brother influence you in some doings?

When we were juniors we were training a lot together. But since around 4 years we aren't living close to each other. So the amount of trainings we are doing together is really small. Unfortunately he is injured at the moment and will miss all action in Estonia this year.

Of course he had an influence on me, as every big brother has. He showed me for example how to eat enough chocolate ;-)

Do you guys compete against each other? How did you guys start orienteering?

We started in 2002 with orienteering. Our parents were doing a bit of orienteering and showed us the sport. So it was the traditional way how we got into contact with orienteering.

You were running Suunto Games in Estonia last autumn and maybe even been in training camp already, what is your impression of Estonian forest?

The Suunto Games were quite nice. Last autumn was the first time for me that I visited Estonia. Lot of people talked about the green

Osalesid eelmisel aastal Suunto Gamesil ja võib olla oled käinud ka laagris, milline mulje sul Eesti metsadest on?

Suunto Games oli kena võistlus. Eelmisel sügisel olin esimest korda Eestis, enne seda olin kuulnud teie rohelistest metsadest. Mul ei ole sellest esimesest korrast väga halbu mälestusi. Muidugi, mõned metsad on väga tihedad ja mõned sood on sügavad, kuid teil on ka toredaid maastikke, mis meenutavad mulle EMI Falunis.

Olles nüüd treeninud ja võistelnud Eesti maastikel, oskad ehk öelda, mida on sinu arvates vaja, et olla siinsel MMil edukas?

On vaja head kompassitööd, on vaja saavutada maastikul hea sujuv liikumine. Alati pead suutma oma rida ajada, kuid samas oskama märgata, kus on vaja kiirust maha võtta ja eriti täpne olla. Lõppkokkuvõttes on see ikka nagu orienteerumine alati, tuleb tunnistada oma tehnilisi ja vaimseid piire.

Mis on sinu selle hooaja eesmärk?

Eesmärgiks on MMi medalid. Minu suurim eesmärk on võita MMi tavarada. Maailmamängud ja hea koht MK sarja üldarvestuses on samuti selle aasta eesmärkide nimekirja esiosas.

Kes on selle aasta MMi favoriitid meeste ja naiste hulgas? Miks just nemad?

Arvan, et silmas pidada tuleks neid, kes on maailma pingerea esiosas, nagu Lundanes, Gueorgiou ja Hubmann. Need kolm meest on viimasel kolmel aastal seisnud MMi tavaraja poodiumil. Naistest, ma arvan, võistlevad medalitele Alm, Alexandersson ja Wyder.

Aitäh!

forests before but I have not such a bad image in my mind from last autumn. Of course sometimes it is quite dense and there are also some deep marshes. But there are also some really nice parts which remind me on EOC in Falun.

After training/running in Estonian terrain, what's needed to be successful in WOC 2017 in your opinion?

You need a good compass work and you need a good flow through the terrain. You always have to fight for your line. But you also have to recognise where you have to slow down and to be really precise. At the end it will be orienteering as always and you have to accept your technical and physical limit...

What is your goal for season 2017?

I am aiming again for the medals at the World Champs. One of my biggest goals is to win a medal in the long distance. The world games and the overall world cup are also on the top of my list for the coming season.

In your opinion, who would be favorite in WOC 2017 from men and women side? Why them?

I guess the usual suspects are on the top of the list like Lundanes, Gueorgiou and Hubmann. The last three years this three guys occupied the long distance podium...

On the women side I expect that Alm, Alexandersson and Wyder will fight for the medals.

Thank you!

TRIMTEX

— Custom sportswear —

DUNCAN.EE

TRIMTEXi klubiriided
ja lai valik muud
orienteerumisvarustust
Duncani e-poest

MOSCOMPASS

M TIGER
SPORTS
...all trails illuminated

ICEBUG

CRAFT

SUUNTO
CONQUER NEW TERRITORY

SILVA

Kõige nimekama osavõtjas-konnaga võistlus Eesti pinnal

WOC2017 katsevõistlused

MIHKEL JÄRVEOJA
Tõlge JÜRGEN EINPAUL

12.–14. mail toimunud WOC2017 katsevõistlustest võttis osa veidi üle 300 sportlase 20 erinevast riigist. Suurtest orienteerumismaadest oli puudu ainult Rootsi, kes samadel maastikel korraldas eraldi katsevõistluse nädal hiljem. Sprint joosti Põlva linnas, lühirada Voorepalus (varem tuntud pigem Kūka nime all) ja tavarada Kütiorus. Algselt plaanitud pisikesest päevakuformaadis üritusest kujunes üks ilmselt kõige kõrgema tasemega osavõtjaskonna mõõduvõtt Eesti pinnal.

Kuidas siis nii juhtus? Eelmise aasta sügisel palus Norra koondis MMi korraldajatelt abi ja nõu kevadiste katsevõistluste pidamiseks Eestis. Tänapäeval on paljudel koondistel tavaks pidada vähemalt üks katsevõistlus MMi toimumismaal, eriti kui see on vähetuntud ja mingit meeleolu erinev maastik. Sellistest võistlustelt ei oodata suurt sõud ega LED-ekraane, vaid kõige olulisem on läheneva MMiga sarnane maastik ja kvaliteetne ajakohane kaart. Kuna norrakad lubasid kohale tuua 60 meest ja 40 naist, siis pärast väikseid arvutusi, et ehk osaleb lisaks ka Eesti koondis, olime nõus neid aitama ja lootsime seeläbi ka MMi arvele veidi tulu teenida. Endiselt oli visiooniks päevakuformaat.

OK Põlva Kobras ja OK Võru olid juba mõnda aega plaaninud uuesti kaardistada Voorepalu (Kūka) (viimane suurem võistlus oli seal juunioride MMi lühirada 2003. aastal) ja Kütioru (Eesti MV tavarada 1997) maastikud ning kasutada neid lähiajal Eesti meistrivõistlusteks. Need kaks maastikku on oma iseloomult piisavalt sarnased Vitipalu ja Rõugega, et tekitada mõte kasutada katsevõistlustel just neid. Õnneks olid klubid nõus ülla eesmärgi nimel maastikud planeeritust varem kasutusse anda, ja ega Eesti meistrivõistlusedki seal toimumata jää. Loodetavasti saavad kõik huvilised juba järgmisel või ülejärgmisel

aastal ennast seal proovile panna. Hetkel on mõlemad maastikud MMi koondistele treeninguteks avatud kuni 9. juulini.

Miks aga on Kūka kaardi uueks nimeks Voorepalu? Kalle Remm, kes on nii vana kui uue kaardi autor, selgitas seda nii: „Kūka on kunagise kõrtsi ja bussipeatuse nimi, mis jäid vanema orienteerumiskaardi piiresse. Uue valminud kaardi puhul paraku enam mitte. Kaardil on aga Voorepalu küla – seega võiks kaardi nimi olla ikka Voorepalu.” Lisaks tuntakse neid künkaid, millest maastik koosneb, Voorepalu mõhnastikuna. RIP Kūka!

Sprindimaastikuks valiti Põlva – eestlastele küll tuttav, aga välismaalastele piisavalt uus ja põnev.

Kõigi kolme distantsi jaoks valmisid täiesti uued kaardid, mille autoriteks samad kaardistajad, kes MMil (Põlva – Mait Tõnisson, Voorepalu – Kalle Remm, Kütioru – Madis Oras).

Kohe hakkasid ka teised koondised huvi tundma, ning võistlus paisus. Sellega koos muutusid ka meie plaanid, nüüd tahtsime sellest võistlusest teha peaproovi ka korraldajatele. Eelkõige küll stardija finišimeeskondadele, kes sprindis ja lühirajal proovisid täpselt imiteerida MMi protseduure. MMil kasutatakse kõikidel distantsidel EMITi puutevaba märke- ja EQTimingu ajavõtustüsteeme, mida saime katsevõistluse ajal katsetada ja tundma õppida. Rajameeskonnale oli

süsteem uudne ja harjumatu, mistõttu punktide maastikule viimine ajamahuks oli tavaliselt. Improviseerisime ja otsisime ajutisi lahendusi, mis aga MMi ajaks muudame lollikindlamaks.

Umbes kuu aega enne võistlust sai selgeks, et päevaku asemel peame korraldama Eesti mõistes täiemahulise 3-päevase mitmepäevajooksu, kus osaleb kõige kriitilisem klientuur – 30 riigi 300 koondise kandidaati. Esindatud olid Norra, Taani, Soome, Prantsusmaa, Iirimaa, Läti, Suurbritannia, Valgevene, Poola, Austraalia, Ukraina, Šveitsi, Venemaa, Saksamaa, Tšehhi, Uus-Meremaa, Kanada, Belgia, Iisraeli ja loomulikult Eesti sportlased. Lisaks MMiga sarnastele maastikele, kaardistajatele ja rajameistritele oli suur huvi tingitud ka heast toimumisajast – vahetult enne esimesi MK-etappe Soomes. Kaugemalt tulijad ühendasid need kaks võistlust üheks reisiks.

Kuigi olime plaaninud jätta kõrvale igasugu tingel-tangeli ja pühenduda selle võistluse puhul kõige olulisemale – radadele ja kaartidele, pidime ikkagi hakka tegelema ka parkimise korraldamise ning puhveti ja WCde otsimisega. Lisaks tuli lühi- ja tavarajal teha nii meestele kui naistele 2 erinevat rada ja osalejad nende vahel koondiste kaupa ära jagada, sest muidu oleks start liiga pikaks läinud ja lohad tagapool startijatele orienteerumise lihtsaks teinud.

Karm ja pikk tavarada Kütiorus

Eesti sügavaima oruga maastik on pikalt puhanud ja pärast 1997. aasta tavarada ei olnudki see väga heas seisus. Ulatuslikud metsaraiealad ja noorendikud on nüüdseks kasvanud suuremaks ja läbitavus on paranenud. Oru nõlvad on aga jäänud sama kõrgeks ja kohati ka väga raskesti läbitavaks. Sarnasemat platsi MMi tavaraja maastikule Rõuges ilmselt Eestist ei leia. Palav ilm ja oodatust veidi pikemad rajad muutsid võistluse väga kurnavaks katsumuseks.

Rajameister Tõnis Erm oli naiste raja pikkusega vist veidi liiale läinud ja vaid Taani superstaar Maja Alm suutis selle läbida alla 90 minuti. Palju oli ka allaandmisi ja loobumisi.

Hoolimata väikestest viperustest ja kiirustamisest, läksid katsevõistlused igati korda. Muidugi oleksid korraldajad tahtnud teha asju paremini ja läbimõeldumalt, aga kui päris aus olla, siis me ei olnud nii suureks ürituseks valmis. MMi ettevalmistamine ja muu taoline tegevus hõivasid korraldajate tähelepanu ning selleks nädalavahetuseks ei suudetud kaasata piisavalt inimesi. Nii muutuski viimastel päevadel kogu korraldus suureks tulekahju kustutamiseks, mis loodetavasti osalejatele märkamatuks jäi. Igatahes oli see karm meeldetuletus, et MM läheneb ja palju asju on veel läbi mõtlemata ja lahtised. ▀

„MäGINE“ sprint Põlva linnas

Eestist ei ole lihtne leida sarnaseid maastikke Tartu Toomemäele või Viljandi Lossimägedele. Ei füüsiliselt ega tehniliselt. See on olnud viimastel aastatel peamine probleem, kui on tulnud välismaalastele soovitada kõige paremaid sprindimaastikke. Nii olemegi suunanud neid Võrru, Otepäele või Tartu erinevatesse linnajagudesse, aga see pole ikkagi päris see. Hing on kripeldanud, aga mis sa teed – keskaegseid linnusevaremeid või hästi säilinud vanalinna kübarast välja ei võlu. Põlvas on vähemalt orunõlvad ja mäejalamil paiknev monstroom – kultuurimaja, mida võib hea kujutlusvõime korral linnuseks mõelda. Uue kaardi autor ja rajameister Mait Tõnisson sai ülesandeks neid nõlvu võimalikult palju ekspuuteerida, et vähemalt raja füüsiline raskusaste sarnaneks MMi maastikele.

Keskeuroopalik lühirada Voorepalus

Ka lühirada oli füüsiliselt äärmiselt nõudlik – Voorepalu järsud künkad on Eestis suhteliselt ainulaadsed ning maastik ja Leho Haldna rajad pälvisid palju kiidusõnu osalejatelt. Kui eestlaste reaktsioon oli ootuspärane – liiga mägine, siis üllatavalt kombel nentisid mägisust isegi Kesk-Euroopa ja Skandinaavia riigid. Võistlejad olid riikide kaupa jagatud lühirajal kahte eraldi gruppi, kus rajad olid küll sama pikad ja sarnased, aga siiski veidi erinevad. Eestlased jooksid väga tugevas grupis koos šveitslaste, norrakate, prantslaste, taanlaste, austraallaste, lätlaste ning Poola, Valgevene ja Iisraeli sportlastega. Teise grupi tuumiku moodustasid soomlased, tšehhid, britid, ukrainlased ja sakslased.

Sprint Mehed / Men (3,4 km 24 KP)

1.	Matthias Kyburz (SUI)	14:23.3
2.	Kristian Jones (UK)	14:29.9
3.	Daniel Hubmann (SUI)	14:33.2
4.	Fabian Hertner (SUI)	14:50.0
5.	Ralph Street (UK)	14:52.2
6.	Florian Howald (SUI)	14:55.9
...		
13.	Timo Sild (EST)	15:17.8
15.	Kenny Kivikas (EST)	15:21.1
20.	Raido Mitt (EST)	15:30.7
41.	Kristo Heinmann (EST)	16:05.4
44.	Sander-Vaher (EST)	16:06.0
80.	Tõnis Laugesaar (EST)	16:51.4
93.	Ats Sõnajalg (EST)	17:03.4
99.	Sergei Rjaboškin (EST)	17:35.8
110.	Karel-Sander Kljuzin (EST)	18:24.7
112.	Markus Rene Pae (EST)	19:34.0
113.	Janek Piirisild (EST)	20:51.8

Sprint Naised / Women (3,1 km 21 KP)

1.	Maja Alm (DEN)	15:20.2
2.	Judith Wyder (SUI)	15:32.6
3.	Sabine Hauswirth (SUI)	15:41.7
4.	Venla Harju (FIN)	15:46.5
5.	Elena Roos (SUI)	15:46.9
6.	Sarina Jenzer (SUI)	15:57.5
...		
35.	Evelyn Kaasiku (EST)	17:12.4
36.	Annika Rihma (EST)	17:16.6
69.	Margret Zimmermann (EST)	18:27.4
71.	Laura Joonas (EST)	18:39.7
73.	Kirti Rebane (EST)	19:15.0
74.	Sigrid Ruul (EST)	19:15.7
78.	Emily Raudkepp (EST)	19:46.8
80.	Kristel Kõivo (EST)	20:32.5

Lühirada / Middle Distance Mehed I / Men I (6,1 km 20 KP)

1.	Daniel Hubmann (SUI)	32:29
2.	Matthias Kyburz (SUI)	32:32
3.	Olav Lundanes (NOR)	32:33
4.	Magne Døhli (NOR)	33:04
5.	Frédéric Tranchand (FRA)	33:05
6.	Thierry Gueorgiou (FRA)	33:12
...		
8.	Timo Sild (EST)	33:19
13.	Kenny Kivikas (EST)	34:06
23.	Lauri Sild (EST)	35:16
30.	Sander-Vaher (EST)	36:24
58.	Tõnis Laugesaar (EST)	39:34
62.	Kristo Heinmann (EST)	40:46
63.	Olle Kärner (EST)	40:51
64.	Andreas Kraas (EST)	40:54
79.	Uku-Laur Tali (EST)	47:47
81.	Janek Piirisild (EST)	52:03

More than 300 orienteers from 20 countries took part in the selection races held from May 12 to 14. Of the major orienteering countries, only the Swedish team was absent as they preferred or hold their selection races on the same terrains a week later. The sprint was held in the town of Põlva, the middle distance in Voorepalu (formerly known as Kūka) and the long distance race in Kütioru. Although originally planned as just a small training competition, the selection races ended up being probably the highest-level o-competition ever held in Estonia.

So how did it happen? Last autumn, Norwegian team coaches turned to the organizers of WOC asking for help and advice for holding their selection races in Estonia. In recent years, many teams prefer to have at least one of their selection races in the country where the next WOC is held, especially when the types of the competition terrains are less familiar or somehow special. No big show or LED screens are expected in these races, it's only important to have a terrain similar to the forecoming championships and a high quality and up-to-date map. We saw it as a chance to earn some extra income for the WOC budget and agreed to help. The Norwegians predicted to have 60 men and 40 women lined up and the Estonian team was expected to participate as well. The plan was still to hold just a simple competition.

For quite some time, OK Põlva Kobras and OK Võru have had a plan to re-map Voorepalu (Kūka) and Kütioru terrains and use them for Estonian Championships (the last major competitions there were JWOC middle distance in 2003 and Estonian long distance championships in 1997, respectively). These two terrains are similar enough in character to Vitipalu and Rõuge which sparked an idea to use them for the selection races. Fortunately, the clubs agreed to allow the maps to be used earlier. This doesn't mean that Estonian champs won't be held there, everyone is invited to try out on the new maps already in 2018 or 2019. The terrains are currently open for trainings for WOC teams until July 9.

But why was the name of Kūka changed to Voorepalu? Kalle Remm, who authored both the old and new versions of the map, explains: "Kūka was the name of

an old tavern and a bus stop on the edge of the old map. The new map does not cover these areas anymore. However, a hamlet called Voorepalu is within the limits of the new map, so it suited as a better name." Also, the hills on the terrain are known as Voorepalu old glacial kame field. So, RIP Kūka!

The sprint was held in Põlva. The town center may be familiar to most Estonian orienteers but provided enough excitement to the teams from abroad. All-new maps were prepared for all three races by the mapping crew of WOC (Põlva – Mait Tõnisson, Voorepalu – Kalle Remm, Kütioru – Madis Oras).

As soon as the selection races for the Norwegians and Estonians were announced, other teams started to express their interest in participating. As the event began to expand, organizers

Lühirada / Middle Distance Naisted I / Women I (5,0 km 17 KP)		
1.	Judith Wyder (SUI)	33:49
2.	Marianne Andersen (NOR)	34:24
3.	Andrine Benjaminsen (NOR)	35:25
4.	Maja Alm (DEN)	35:49
5.	Sabine Hauswirth (SUI)	35:56
6.	Ingjerd Myhre (NOR)	36:05
...		
8.	Eveli Kaasiku (EST)	36:41
29.	Laura Joonas (EST)	41:16
36.	Kerstin Uiboupin (EST)	42:10
41.	Marianne Haug (EST)	42:53
44.	Merike Vanjuk (EST)	43:17
49.	Margret Zimmermann (EST)	44:54
50.	Liis Johanson (EST)	45:17
54.	Kirti Rebane (EST)	50:10
57.	Sigrid Ruul (EST)	54:17

Tavarada / Long distance Mehed I / Men I (16,5 km 23 KP)		
1.	Olav Lundanes (NOR)	1:32.42
2.	Matthias Kyburz (SUI)	1:33.14
3.	Thierry Gueorgiou (FRA)	1:34.38
4.	Magne Dähl (NOR)	1:34.52
5.	Fabian Hertner (SUI)	1:36.21
6.	Anders Nordberg (NOR)	1:36.32
...		
19.	Kristo Heinmann (EST)	1:45.08
20.	Sander Vaher (EST)	1:45.23
24.	Kenny Kivikas (EST)	1:45.53
26.	Timo Sild (EST)	1:46.37
35.	Tõnis Laugesaar (EST)	1:51.19
44.	Olle Kärner (EST)	1:58.30
51.	Andreas Kraas (EST)	2:06.50
55.	Uku-Laur Tali (EST)	2:15.34

Tavarada / Long distance Naisted I/Women I (12,0 km 20 KP)		
1.	Maja Alm (DEN)	1:28.07
2.	Sabine Hauswirth (SUI)	1:33.28
3.	Andrine Benjaminsen (NOR)	1:36.40
4.	Julia Gross (SUI)	1:37.36
5.	Ingjerd Myhre (NOR)	1:38.40
6.	Silje Ekroll Jahren (NOR)	1:39.36
...		
21.	Laura Joonas (EST)	1:52.43
23.	Liis Johanson (EST)	1:53.14
24.	Annika Rihma (EST)	1:54.14
25.	Kerstin Uiboupin (EST)	1:54.57
27.	Marianne Haug (EST)	1:57.25
32.	Eveli Kaasiku (EST)	2:02.28
33.	Margret Zimmermann (EST)	2:04.51
34.	Merike Vanjuk (EST)	2:06.04
38.	Sigrid Ruul (EST)	2:30.51

saw it as a chance for practicing their teamwork as well. Foremost, it was a test for the start and finish crews who during the sprint and middle distance races tried to simulate the real WOC procedures as close as possible. It also gave the team a possibility to try out using EMIT contactless punching system and EQ timing system which will be used in all WOC races. The systems were new and unusual for the course crew who found to be needing much more time for setting up the controls in the forest. Some improvising to figure out temporary solutions was needed, better and more foolproof ways will be found for WOC.

A month before the races it became clear that the event will be in the scale of a typical Estonian multi-day o-competition, however with unusually demanding participants – 300

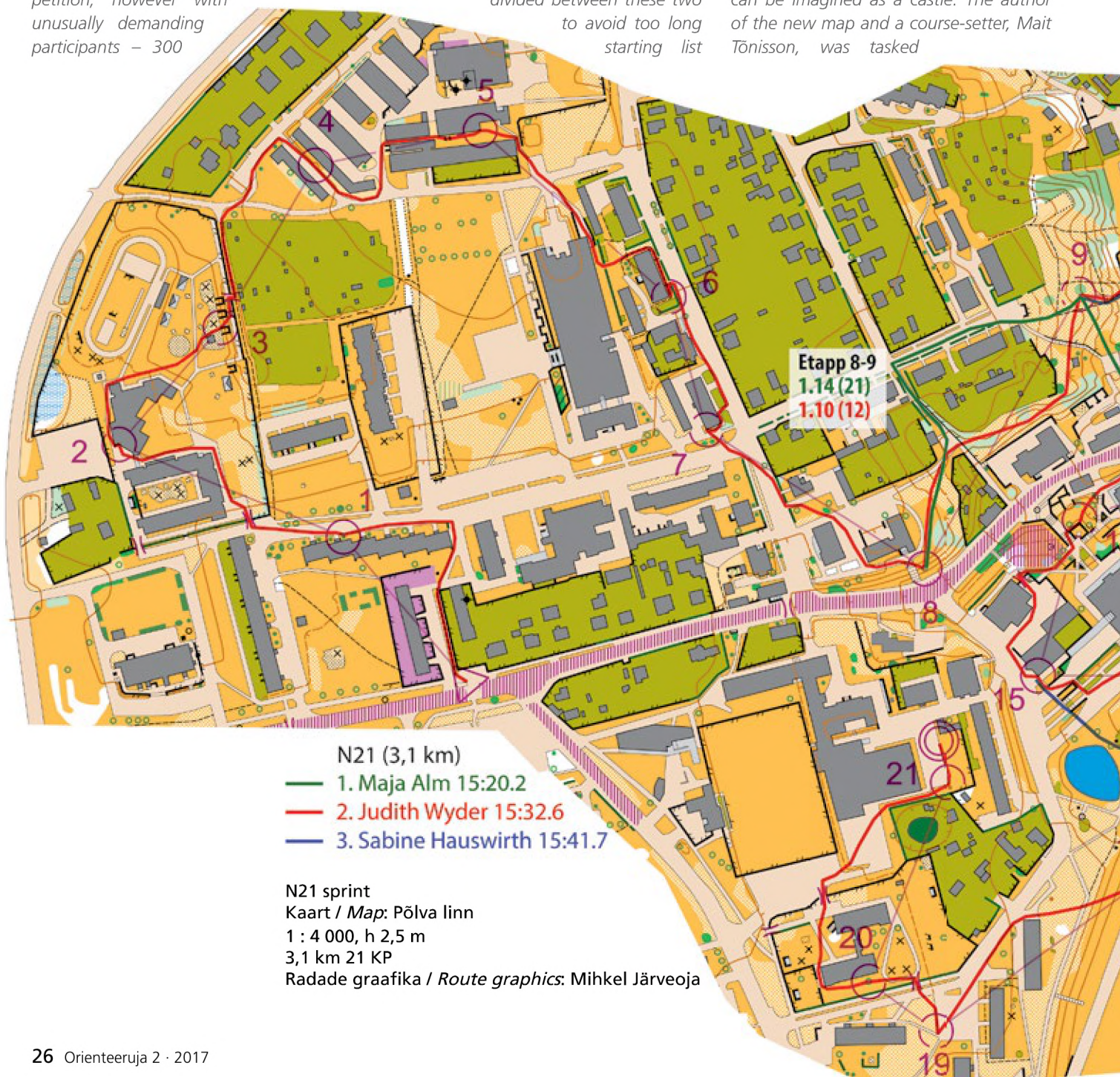
candidates to the national teams of 30 countries: Norway, Denmark, Finland, France, Ireland, Latvia, UK, Belarus, Poland, Austria, Ukraine, Switzerland, Russia, Germany, New Zealand, Canada, Belgium, Israel as well as Estonia. A reason for such high participation was also the timing of the event immediately before the first World Cup stages in Finland. Teams from further away could join these competitions into a single trip.

Although the organizers had planned to forego all the extra bits and focus only on the most important, maps and courses, it turned out to be necessary to manage parking, find catering and set up toilets in the end. In the middle and long distance races, two courses for both men and women had to be prepared with competitors divided between these two to avoid too long starting list

and tracks for last starters that would have made finding their way too simple.

"Hilly" sprint in Põlva

Not many terrains in Estonia are physically and technically similar to Toomemäe in Tartu or the Lossimäed in Viljandi. The organizers have had to admit this many times in recent years when asked about sprint training opportunities. Võru, Otepää and different parts of Tartu have been suggested to teams but none of these has been really suitable. It hasn't been satisfactory but what could one do, ruins of medieval castles and well-preserved old towns are unfortunately not that common in this part of the world. Põlva is at least located in a valley with some steep slopes and a monster-building on a foothill that can be imagined as a castle. The author of the new map and a course-setter, Mait Tõnisson, was tasked

with taking advantage of the slopes as much as possible in order to simulate the WOC sprints at least physically.

Middle distance à la Central Europe in Voorepalu

The middle distance was also physically demanding. The steep slopes of Voorepalu are pretty unique in Estonia and both the terrain as well as the courses were praised by the participants. Whereas the reaction from Estonians ('too hilly') was expected, the organizers were surprised to receive the same responses from Central Europeans and Scandinavians as well. The competitors were divided into two groups. The candidates to the Estonian WOC team found themselves in a strong group with the Swiss, Norwegians, Frenchmen, Danes, Australians, Latvians, Poles, Belarusians and Israelis. The other group included the Finns, Czechs, Brits, Ukrainians and Germans.

Tough long distance in Kütioru

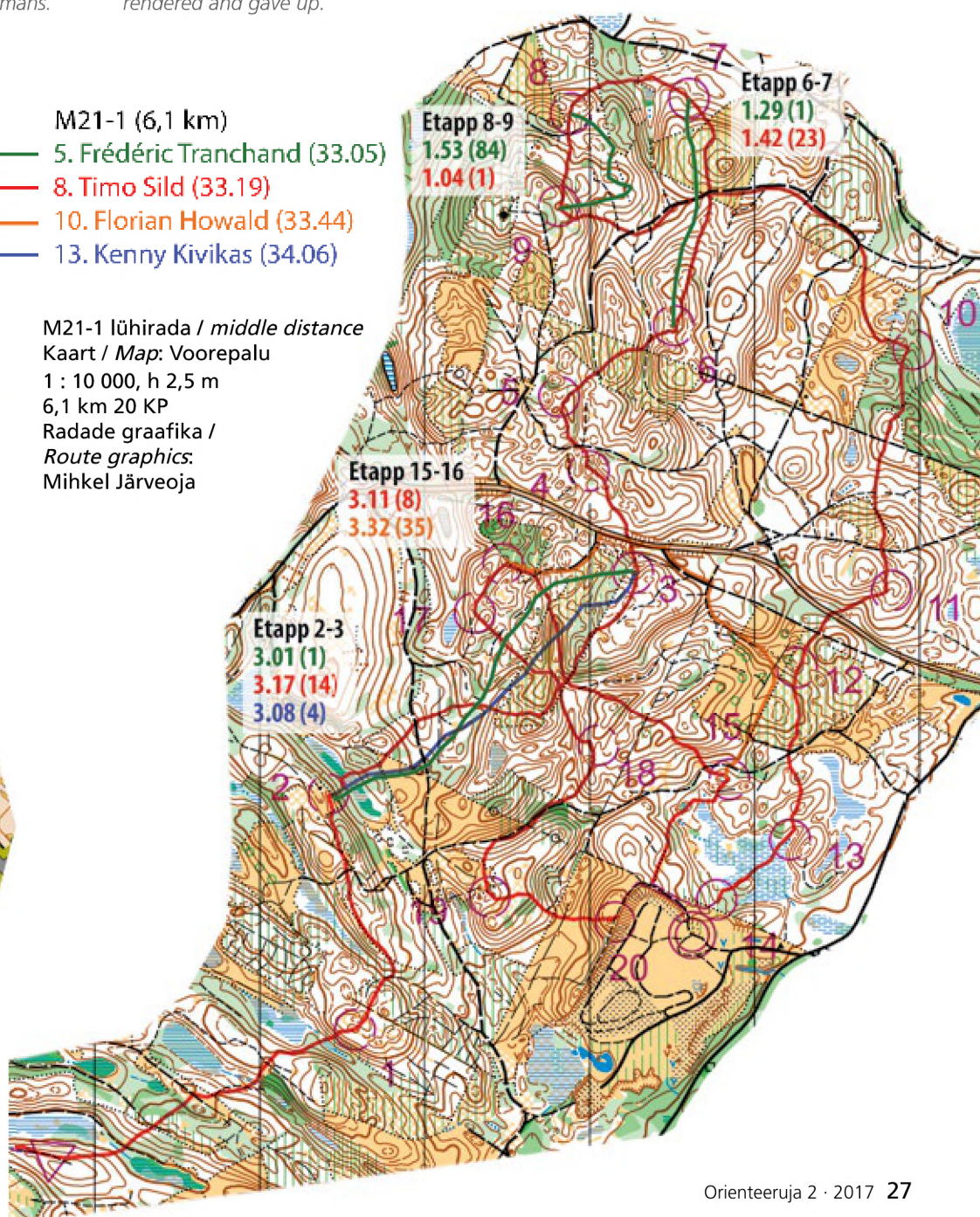
The terrain that includes the deepest valley in Estonia has been unused for a long time. Admittedly, after the Estonian Championships in 1997, the terrain has been in a rather poor state with widespread clearings and dense thickets. The young forest has grown since then which has brought improved runnability, the valley has however remained as deep as before and its slopes are still covered with almost impassably dense vegetation in places. This terrain is probably as similar as it gets to Rõuge. Hot weather and longer than expected courses made it a tough challenge to everyone. The course-setter Tõnis Erm had prepared slightly too long courses in women's category, only the Danish super-star Maja Alm was able to finish in less than 90 minutes. Many surrendered and gave up.

Despite some small mishaps and rushing, the selection races were a success. We would have certainly wanted everything to go more smoothly and better thought through but, to be honest, we were not ready for such a large event. Preparations for WOC took most of the attention and not enough people could be mobilized for the selection race weekend. So were the last days before the races a constant fire-fighting which hopefully went unnoticed by the participants. In any case, it was a stark reminder that the WOC is nearing and many aspects are still not thought through.

- M21-1 (6,1 km)
- 5. Frédéric Tranchand (33.05)
 - 8. Timo Sild (33.19)
 - 10. Florian Howald (33.44)
 - 13. Kenny Kivikas (34.06)

M21-1 lühirada / middle distance
Kaart / Map: Voorepalu
1 : 10 000, h 2,5 m
6,1 km 20 KP
Radade graafika /
Route graphics:
Mihkel Järveoja

Elo Saue (Eesti orienteerumiskoondise peatreener / Estonian head coach)

Koondise vaatevinklist õnnestusid katsevõistlused hästi. Sportlikus mõttes saime hea võrdluse koondislaste omavahelistest jõujoontest ja samas suhte maailma tippudega. Jooksukiirus on absoluutses tipus suurem, aga vähemalt meestel – tõelise õnnestumise korral miks mitte ka naistel – on kodukamara võimalik võistelda ja võidelda kõrgematele kohtadele kui varasematel aastatel.

Katsevõistlused andsid ka hea õppetunni, et see kuidas meie oleme harjunud oma metsades teevalikuid tegema, ei ole tegelikult alati kiireim moodus. GPS-jälgimise on igaüks võistlusjärgselt läbi analüüsinud ja me arutame seda veel ka lõpliku MM-koondisega.

Radade osas oli veidi üllatav, või pigem tava-pärastest Eesti võistlustest erinev, et künklikest maastikest olid peaaegu kõik võimalikud tõusu-meetrid välja võetud. Füüsiliselt nii raskeid võistlusi pole Eestis ammu olnud. Eks muidugi Tartu Toomemägi, Viljandi Lossimäed ja Rõuge oru nõlvad on ka erinevad Eesti tavalisest.

Korraldajatele, eriti kõigile vabatahtlikele, on koondislattel suur palve – suhtuge meisse kui mistahes teise koondise liikmetesse, seda eriti enne võistlusi ja võistluse ajal! Karantiinis, stardis, rajal punkti-kohtunikud, vastuvõtt finišis – kõik peab toimuma nii nagu teistegagi. Sinu poolt toetus-avaldusena mõeldud vaikne „Heia-heia, (pane siia mõne tuttava koondislase nimi)!” võib niigi pingelises olukorras võistlejale halvasti mõjuda. Igasugune tähelepanu osutamine, mis ei ole tiitli-võistlustel tavapärane, võib rivist välja lüüa. Ootame korraldajate ja pealtvaatajate poolt kõigi MMi osalejate võrdväärset kohtlemist!

From the point of view of the team, the selection races were successful. We got a good overview of who's the best within our team as well as a comparison with the best in the world. The world's top runs faster but, at least among men and why not among women with the help of some luck, it will be possible to fight for better places on the home turf than in previous years.

The selection races indicated that our route-choices in home forests might not always be the fastest which was a good lesson for most of us. Studying the GPS tracking has taught us a lot, we will definitely discuss it further within the team.

It surprised us that the course-setters had taken each uphill meter out of the terrain! This was different from 'normal' Estonian competitions, we don't even remember running physically so hard races in Estonia. However, it's also true that Toomemägi, Lossimäed and the slopes in Rõuge are far hillier than the Estonian "normal".

The team asks the organizers, especially the volunteers, to act to the Estonian representatives as to any other competitor, especially before and during the races. The quarantine, start, on the course as well as the finish - we have to be treated like everyone else. Your quiet and well-intended "good luck" can be counterproductive to a stressed competitor. Any unusual attention can spoil the concentration. We expect the organizers as well as the public to treat everyone equally!

Radek Novotný (Tšehhi koondise treener / Czech team coach)

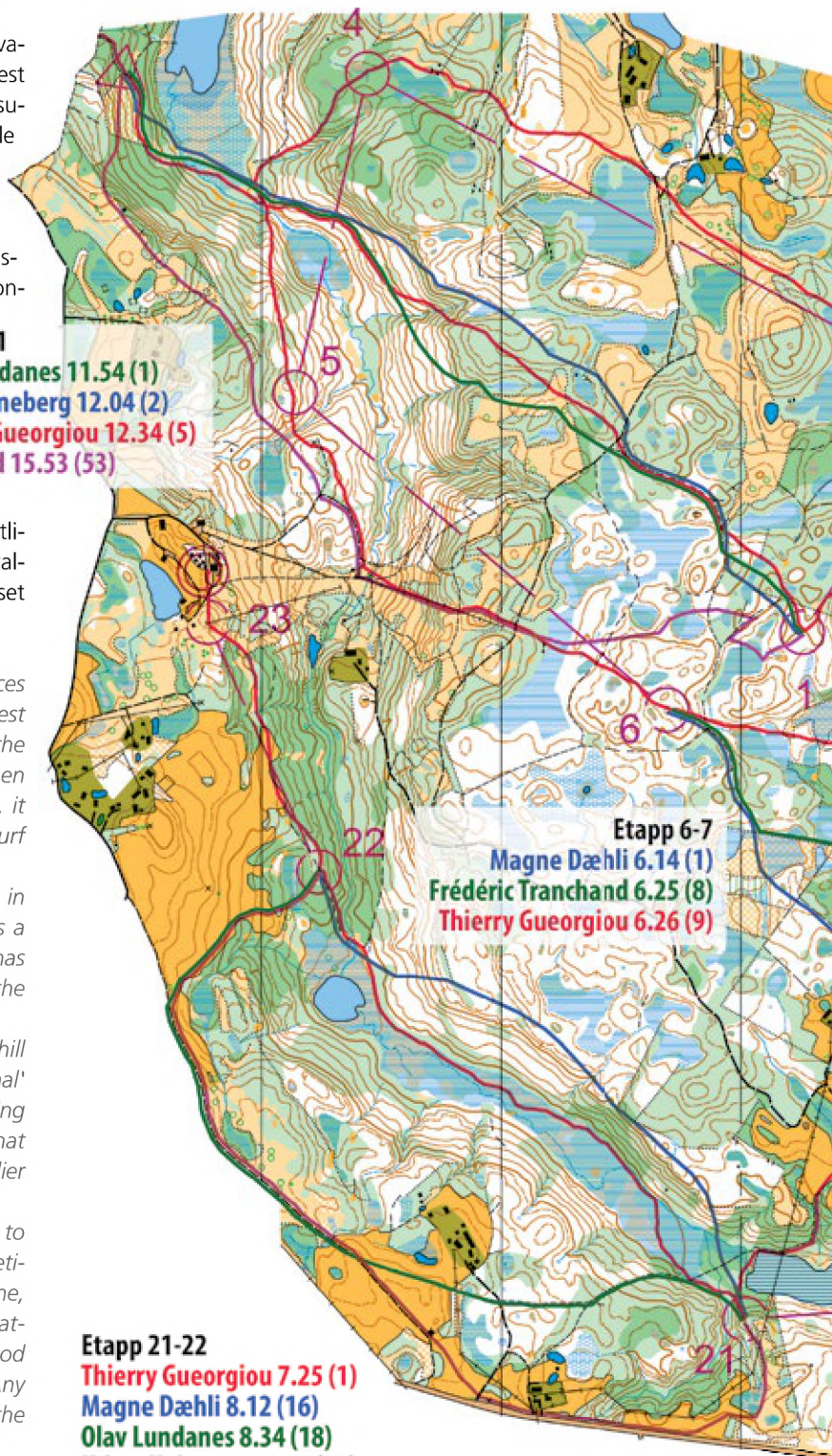
Kaartide osas oli probleeme erinevate soode kujutamisega – jooksjad ei suutnud kaardi järgi tuvastata soode joostavust, mis oli aga mõnel tavaraja etapil äärmiselt vajalik. Olen veidi üllatunud meie sportlaste kehvast sooritusest tavarajal. See on suurim väljakutse, millega viimasel vormilihvimise perioodil tegeleda.

Some problems with representation of different kinds of marches – runners were not able to recognize in beforehand the runnability, which was quite crucial at some legs at long distance. I am a bit surprised by quite poor performance of our runners at long distance. That would be the biggest challenge for final shape improvements.

Etapp S-1
Olav Lundanes 11.54 (1)
Eskil Kinneberg 12.04 (2)
Thierry Gueorgiou 12.34 (5)
Timo Sild 15.53 (53)

Etapp 6-7
Magne Dæhli 6.14 (1)
Frédéric Tranchand 6.25 (8)
Thierry Gueorgiou 6.26 (9)

Etapp 21-22
Thierry Gueorgiou 7.25 (1)
Magne Dæhli 8.12 (16)
Olav Lundanes 8.34 (18)
Kristo Heinmann 9.56 (33)

Kenneth Buch (Norra koondise treener / Norwegian team coach)

Mulle meeldis enim lühi- ja tavarada – vaheldust pakkuvad ja heade teevalikutega. Sprindis olid teevalikud üldiselt liiga lihtsad, aga füüsiline raskusaste oli ilmselt sarnane MMiga. Tavarajal ei meeldinud mulle viimane pikk etapp üle soo. Väga raske oli kaardi põhjal otsustada, milline variant on kiireim. Olin üllatunud teie valiku üle teha naiste tavarada 90 minuti pikkune. Arvan, et see oli veidi ebaaus meie suhtes, kuna tahame oma koondise valida 70–80 minutilise võistluse jaoks.

I liked the middle and the long distance course most – great variations and good route choices. The sprint was too easy route choices in general, but the physical part was relevant for WOC. For the long distance we didn't like the last long leg crossing the marsh, it's too hard to see from the map which route is the fastest. I also surprised that that you decided to make

the womens course 90 min. I think that was a bit unfair for us, when we want to select our runner for 70–80 mins.

Etapp 11-12

Olav Lundanes 8.13 (3)
Thierry Gueorgiou 8.14 (4)
Yngve Skogstad 8.53 (18)
Kenny Kivikas 8.54 (20)

Patrik Thoma (Šveitsi koondise treener / Swiss team coach)

Šveitslastele oli väga oluline joosta katsevõistlused just Eestis ja meile sobis kõige paremini, kui kohalik klubi või MMi korraldajad sellise võistluse läbi viivad. Ainuke puudus, mille välja tootsin, olid tavaraja joogipunktid, mis mõjutasid etapi teevalikut, ja esimene joogipunkt oleks võinud olla varem. Oli kaardistamata tuulemurru alasid, mis mõjutasid jooksukiirust, ning vahel polnud ohtlikud sood sellisena kaardile märgitud.

For Swiss it was important to have the selection races at Estonia. It's best for us if the WOC Organizer or a local organizer can offer this races. The only two point we have is, that the drinking stations in the long distance influenced the route choices and the first was too late in the race. Areas with fallen trees where not mapped and they influenced the running speed. Sometimes "dangerous marshes" where not marked like this on the map.

Liz Campbell (Briti koondise treener / British team coach)

Lühirada meeldis väga! Tavarada polnud nii inspireeriv. Kaardid olid üldiselt head, aga liiga palju oli pooljooni! Eesti maastikud on karmid, ja jooksjad peavad kogu aeg keskenduma orienteerumisele.

The middle was a good course! The long was not so inspiring. Maps were generally good, but too many form lines! Estonian terrains are tough and reward athletes who keep focused on the navigation at all times.

Jan Birnstock (Saksa koondise treener / German team coach)

Üldiselt oli kaardistamise stiil väga arusaadav. Rohelised kehvena läbitavusega piirkonnad on siin rohkem üldistatud kui teistes maades. Samas olid mõned väga lauged künkad või lohud kaardistatud valikuliselt.

Mostly the mapping was very understandable. The greens were a bit more generalized than in other countries. On the other hand some very shallow knolls or depressions were mapped occasionally.

M21 tavarada /
 long distance
 Kaart / Map: Kütiorg
 1 : 15 000, h 5 m
 16,5 km 23 KP
 Radade graafika /
 Route graphics:
 Mihkel Järveoja

Etapp 18-19

Olav Lundanes 5.46 (4)
Ulf Forseth Indgaard 6.12 (13)
Thierry Gueorgiou 6.30 (23)

TÕELINE NELIKVEDU KOREA MEISTRITELT JUBA AASTAST 1954

TULE & PROOVI

REXTON, KORANDO JA TIVOLI OOTAVAD SIND

Mudelite keskmine kütusekulu 4,3-7,5 l/100 km,
CO₂-heitmed 113-193 g/km.
www.ssangyong.ee

TOPAUTO
www.topauto.ee

TOPAUTO
Sõpruse pst 18c
Tel 667 5511

TOPAUTO TARTU
Ilmatsalu 28
Tel 742 4677

TOPAUTO PÄRNU
Tallinna mnt 82
Tel 443 2113

NOKIAN TYRES
WORLD ORIENTEERING
CHAMPIONSHIPS
TARTU - ESTONIA 2017

Teretulemast kodustele maailmameistrivõistlustele! */ Welcome to Nokian Tyres World Orienteering Championships 2017!*

Maailmameistrivõistluste korraldusmeeskond on sportlaste ja publiku võõrustamiseks valmis. Võistluste korraldamine on olnud väiksele Eesti orienteerumiskogukonnale suur ja keeruline ülesanne, ent seda paremini maitsevad tehtud töö viljad. Ma tänan siiralt kõiki, kes sel teel abiks olnud. Teie professionaalsus ja entusiasm on teinud selle võistluse korraldamise võimalikuks.

Eestis toimuv orienteerumise MM saab olema kõike muud kui tavapärane. Lõuna-Eesti maastikud on salapärased, nõudlikud ja uudsed sportlaste jaoks. Elamuse osaks saavad kindlasti ka kõik pealtvaatajad, kes kohale tulevad. Oleme pööranud tõsist tähelepanu sellele, et pealtvaatajale oleks võistluse jälgimine võimalikult mugav, aga eelkõige põnev.

Soovin kõikidele osalejatele, kaasaelajatele, harrastajate võistlustest osavõtjatele, külalistele ning korraldajatele jõudu ja jaksu viimasteks ettevalmistusteks ning loodan, et kodune MM pakub teile suurepäraseid (orienteerumise)elamusi!

MARKUS PUUSEPP

MM2017 peakorraldaja / Event Director

Orienteerumise MM on üks suuremaid ja prominentsemaid spordivõistlusi, mis kunagi Eestis korraldatud. On vähe võistlusi, mis on ühtaegu rahvusvahelised, kõrgetasemelised ja jõuavad telepildi vahendusel kogu maailma.

Selle sündmuse korraldamise taga on olnud suur töö, aastatepikkune ettevalmistus. Olen veendunud, et Markus Puusepp ja tema meeskond on ülesannete kõrgusel.

Tervitan Eesti Orienteerumislidu poolt kõiki sportlasi, treenereid, taustajõude ja pealtvaatajaid. Orienteerumise MM saab kindlasti olema midagi erilist, mida mäletatakse veel aastaid.

The Nokian Tyres World Orienteering Championships organising team is ready to greet the athletes and followers in Tartu. Organising these championships has been a great challenge to our small Estonian orienteering community but this makes the end result even more satisfying. My sincere thanks to all the people who have been a part of this path towards the championships. Your professional attitude and enthusiasm have made these championships possible.

The first ever World Orienteering Champions in Estonia will be far from usual. South Estonian terrains are tricky, demanding and novel to the athletes. And it will also be a spectacle for the fans and followers at the arenas. We have given our best so everybody could have the best possibilities for following the exciting races.

I wish all participants, followers, fans, guest, organisers and participants of the Estonian Orienteering Week strength and stamina for this final stretch of preparation and I hope that this WOC in Tartu and South Estonia provides you with a lot of great (orienteering) experiences! Enjoy!

World Orienteering Championships is the most important event of the orienteering world. For us, Estonians, World Orienteering Championships is also one of the most prominent sports event ever organised in Estonia. Orienteering has truly become an international sport and thanks to good quality TV production, the sport attracts more and more followers worldwide.

Organising World Orienteering Championships have been a hard work. I'm certain that Markus Puusepp and his team have made a good work and WOC in Estonia will be memorable for years to come.

Estonian Orienteering Federation is pleased to welcome everybody to be a part of the Nokian Tyres World Orienteering Championships 2017!

MEELIS MÄLBERG

Eesti orienteerumislidu president / President of Estonian Orienteering Federation

Muusikalised elamused WOCi pealaval

Sportliku nädala kolme öhtut saab nautida suvises Tartu kesklinnas, kus WOCi pealaval pakuvad muusikalise elamuse Eesti parimad muusikud. Avatseremoonia järel saab 30. augustil kuulata tšellode kvarteti C-jam. Tšellokvartetis on ühendatud klassikaline keelpillikvartett, improvisatsiooniline big-band, metalne ja kaasakiskuv rock-muusika, tundlik ning emotsionaalne tšellokõla. Selline muusika ei jäta külmaks ühtegi kuulajat.

3. juuli öhtu kell 18:00 täidab Tartu linna südame ja WOCi pealava särtsakas Tanja koos bändiga. 5. juuli öhtul 18:00 on aga võimalus kuulama tulla James Werts World Projecti. Eesti andekad muusikud esitavad koos Jamesiga parimad lugusid popi, rocki, jazzi, R&B ja reggae repertuaarist. Kuulmata ei jää lood, mille on kuulsaks laulnud Maroon 5, Justin Timberlake, aga ka Kings of Leon või Michael Jackson.

James Werts World Project

Foto: <http://saksofon.ee>

Koostöö Kaitseliiduga

WOCi suurele korraldusele aitab nõu ja jõuga kaasa ka Kaitseliit, kes toetab kõigis võistluskeskustes korraldajaid kaablite, telkide ja sidevahenditega. Probleemid, mis oleksid võinud tekkida vahejaamadesse kaablite vedamisega ja otsimisega, said tänu Kaitseliidule lahendatud. Suur tänu toetuse ja abi eest!

KAITSELIIT

MMi jälgimise ja kaasaelamise võimalused

TV otseülekanded

Eestis ETV2

- 1. juuli 14.30–17.00
- 2. juuli 16.55–18.15
- 4. juuli 13.00–17.00
- 6. juuli 12.00–14.00 ja 15.00–17.00
- 7. juuli 12.50–17.00

Rootsis TV4 grupi kanalid

Soomes YLE

Taanis TV2

Orienteerumise MM jõuab otsepildis televaatajani Eestis, Soomes, Rootsis, Taanis ja osaliselt Tšehhis. Eestis edastab teleülekandeid kõikidest võistluspäevadest ETV2. Järelvaadatavana ja kokkuvõtetena on orienteerumise MM-võistlused rohkem kui 100 riigi teleekraanidel.

Internet

Veebi vahendusel on kõige mugavam võistlusi jälgida MMi ametliku kodulehekülje www.woc2017.ee ja www.liveorienteering.com (tasuline teenus) vahendusel.

Kohapeal võistluskeskustes

• Tartu Raekojaplatsil

- Reedel, 30. juunil sprindi eeljooksud 13–15, avatseremoonia 18.30–19.15
- Laupäeval, 1. juulil sprindi finaali 14.30–17.00

• Viljandi lossimägedes

- Pühapäeval, 2. juulil sprinditeade 16.55–18.15

• Rõuges Ööbikuoru serval (Võrumaa)

- Teisipäeval, 4. juulil 11.00–17.00

• Vitipalu karjääris (Nõo vald, Tartumaa)

- Neljapäeval, 6. juulil lühirada 12.00–17.00
- Reedel, 7. juulil teatevõistlus 12.45–17.00 ja lõputseremoonia 17.30–18

Võistluste vaatamine kohapeal on pealtvaatajatele tasuta. Võistluskeskused on varustatud suurte LED-ekraanidega, kus lisaks kohapealsele avaneb pealtvaatajatele metsast või tänavate rägastikust pingeline põnevik ja kus näeb otsepildis, kes on maailma kiireim, täpsem ja vastupidavam. Iga sekund loeb ja saatustlikuks võivad saada ka kõige väiksemad eksimused. Võistluse kulgu selgitavad ja avavad rahvusvaheliselt tuntud kommentaatorid.

AJAKAVA / PROGRAMME

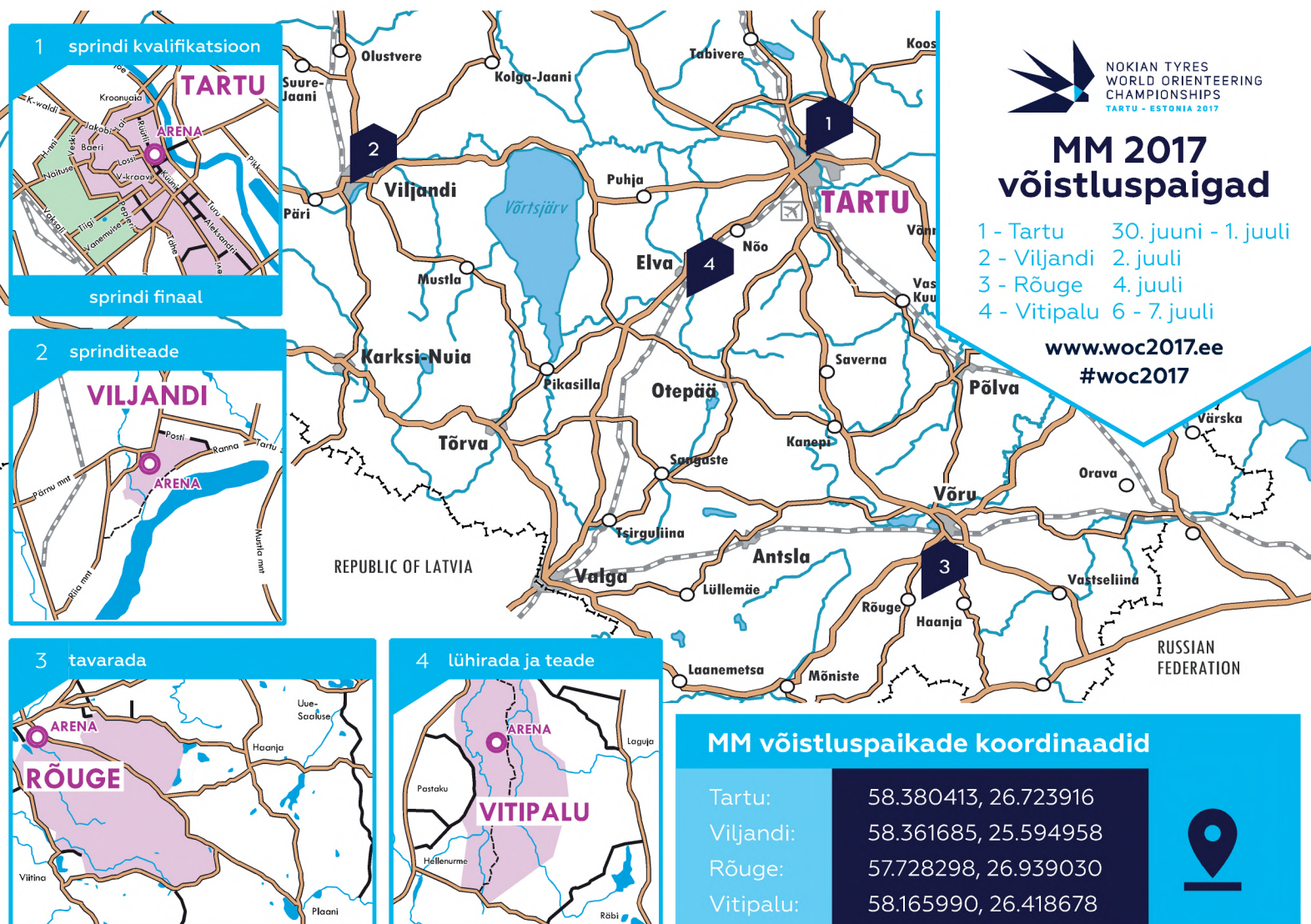
Nokian Tyres World Orienteering Championships 2017				Eesti orienteerumispäev / Estonian Orienteering Week 2017		
Kuupäev / Date	Kellaeg / Time	Sündmus / Event	Toimumiskoht / Place	Kellaeg / Time	Sündmus / Event	Toimumiskoht / Place
28.06.	12:00–20:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpati konverentsi- keskus, Turu 2, Tartu / Dorpat conv. Centre			
29.06.	9:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre			
30.06.	9:00–12:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	9:00–13:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	13:00–16:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Tartu			
	13:00–15:00	Sprindi eeljooksud / Sprint Qualification	Arena Tartu			
	18:00–19:30	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Tartu	15:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	18:30–19:15	Avatseremoonia / Opening Ceremony	Arena Tartu			
	20:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre			
01.07.	9:00–12:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre			
	13:00–17:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Tartu	12:00–14:00	Sprint	Tartu laululava / Tartu Song Festival Grounds
	14:30–15:45	Sprindi finaal (naised) / Sprint Final W	Arena Tartu			
	15:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Tartu			
	15:45–17:00	Sprindi finaal (mehed) / Sprint Final M	Arena Tartu			
	16:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Tartu			
02.07.	18:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	18:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	9:00–13:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	9:00–13:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	15:00–18:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Viljandi			
	16:55–18:00	Sprinditeade / Sprint Relay	Arena Viljandi	18:30–20:30	Sprint	Arena Viljandi
03.07.	18:15	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Viljandi			
	11:00–19:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	9:00–13:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
04.07.	19:15–20:30	Autasustamine (sprint ja sprinditeade) / Medal Ceremony – Sprint and Sprint Relay	Arena Tartu			
	9:30–17:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Rõuge	8:00–14:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	11:00–14:30	Tavarada (N) / Long Distance (W)	Arena Rõuge			
	14:30	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Rõuge	10:00–14:00	Tavarada / Long Distance	Arena Rõuge
	14:30–16:45	Tavarada (M) / Long Distance (M)	Arena Rõuge			
05.07.	16:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Rõuge			
	11:00–19:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	8:00–11:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
06.07.	19:15–19:45	Autasustamine (tavarada) / Medal Ceremony – Long Distance	Arena Tartu			
	8:00–11:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	9:00–12:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	12:00–17:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Vitipalu			
	12:00–14:30	Lühirada (N) / Middle Distance (W)	Arena Vitipalu			
	14:30	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Vitipalu			
	14:30–16:45	Lühirada (M) / Middle Distance (M)	Arena Vitipalu			
	16:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Vitipalu			
07.07.	19:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre			
	19:30–20:15	Autasustamine (lühirada) / Medal Ceremony – Middle Distance	Arena Tartu			
	8:00–10:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	8:00–11:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
	12:30–18:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Arena Vitipalu			
	12:45–14:45	Teade (M) / Relay (M)	Arena Vitipalu			
	14:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Vitipalu			
	14:45–16:45	Teade (N) / Relay (W)	Arena Vitipalu			
	16:45	Lilleautasustamine / Flower Ceremony	Arena Vitipalu			
08.07.	17:00–17:30	Autasustamine (teade) / Medal Ceremony – Relay	Arena Vitipalu			
	17:30–18:30	Pidulik lõputseremoonia / Closing Ceremony	Arena Vitipalu			
	19:00–21:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre			
	9:00–12:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Dorpat conv. Centre	7:00–10:00	Võistluskeskus avatud / Event Centre open	Tamme Gümnaasium, Nooruse 9, Tartu
08.07.		Ärasõit / Departure/		9:00–12:00	Lühirada / Middle Distance	Arena Vitipalu
				13:00–13:30	Eesti o-nädala autasustamine / EOW award ceremony	Arena Vitipalu

Toetajad:

RAJAD / ROUTES											
Ala / Discipline	Raja- meister / Course planner	Mehed / Men					Naised / Women				
		Võitja aeg (min) / Winning time (min)	Pikkus (km) / Length (km)	KPde arv / Nr of controls	Tõus (m) / Climb (m)	Joogi- punktid / Refresh- ments	Võitja aeg (min) / Winning time (min)	Pikkus (km) / Length (km)	KPde arv / Nr of controls	Tõus (m) / Climb (m)	Joogi- punktid / Refresh- ments
Sprindi kvalifikat- sioon / Sprint Q	Mait Tõnisson	12–14	3,2–3,3	18–19	55–65	–	12–14	2,8	14	40–45	–
Sprindi finaal / Sprint F	Mait Tõnisson	12–14	4	15	85	–	12–14	3,4	13	65	–
Sprin- diteade / Sprint relay	Markus Puusepp	12–14	3,7	17	160	–	12–14	3,2	15	125	–
Tavarada / Long	Tõnis Erm	100	17,1	25	345	4	80	11,4	20	255	3
Lühirada / Middle	Sven Oras	33	6	24	225	1	33	5,1	21	185	1
Teade 1.–2. vahetus / Relay legs 1–2	Madis Oras	33	5,7	20	210	1	33	4,8	18	175	1
Teade 3. vahetus / Relay Leg 3				20	210	1				175	1

Kohalesõiduskeemid / Arrival Maps

FAVORIIDID

Mehed

Martin Regborn (24)

Sünniaeg: 10. detsember 1992
MM2017: võistleb sprindis ja tavarajal. Teatevõistkondadesse pääs selgub hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 7. koht (2016)
EM: 1x pronks (2016)

Gustav Bergman (26)

Sünniaeg: 4. detsember 1990
MM2017: võistleb lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2014), 1x hõbe (2013), 3x pronks (2013, 2016 (2))
EM: 1x kuld (2014), 2x hõbe (2016)

Magne Daehli (30)

Sünniaeg: 24. aprill 1987
MM2017: võistleb tavarajal, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2016), 2x hõbe (2012, 2015)
EM: 2x hõbe (2016)

Olav Lundanes (29)

Sünniaeg: 11. november 1987
MM2017: võistleb sprinditeates, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 5x kuld (2010, 2012, 2014, 2016 (2tk)), 4x hõbe, 3x pronks
EEM: 2x kuld 2012, 1x hõbe, 1x pronks

Fredric Portin (31)

Sünniaeg: 30. november 1989
MM2017: võistleb sprinditeates, lühirajal ning teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 5. koht (2016)
EM: 4. koht (2016)

Matthias Kyburz (27)

Sünniaeg: 5. märts 1990
MM2017: võistleb sprindis, tavarajal, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 4x kuld (2012, 2014, 2015, 2016), 3x hõbe (2014, 2016 (2))
EM: 3x kuld (2012, 2016 (2))

Daniel Hubmann (34)

Sünniaeg: 16. aprill 1983
MM2017: võistleb sprindis, tavarajal, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 6x kuld (2008, 2009 (2), 2011, 2015 (2)), 9x hõbe, 8x pronks
EM: 4x kuld (2010, 2014 (2), 2016), 5x hõbe, 2x pronks

Fabian Hertner (32)

Sünniaeg: 24. veebruar 1985
MM2017: võistleb tavarajal, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2015), 5x hõbe, 1x pronks
EM: 2x kuld (2010 (2)), 1x hõbe (2014), 1x pronks (2010)

Thierry Gueorgiou (38)

Sünniaeg: 30. märts 1979
MM2017: võistleb lühirajal. Teatevõistkonnad koostatakse hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 13x kuld (2003, 2004, 2005, 2007 (2), 2008, 2009, 2011 (3), 2013, 2014, 2015.), 4x hõbe, 4x pronks
EM: 3x kuld (2004, 2006, 2008), 2x hõbe, 2x pronks

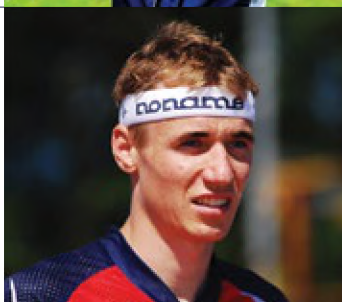
Lucas Basset (26)

Sünniaeg: 28. märts 1991
MM2017: võistleb sprindis ja lühirajal. Teatevõistkonnad koostatakse hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x hõbe (2015), 1x pronks (2015)
EM: 2x pronks (2014, 2016)

Jan Šedivý (32)

Sünniaeg: 7. august 1984
MM2017: võistleb tavarajal, lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2012)
EM: 1x pronks (2016)

Ruslan Glebov (30)

Sünniaeg: 28. jaanuar 1987
Senised paremad tulemused:
MM: 5. koht (2014)
EM: 15. koht (2014)

Info MMi distantsidel osalemise kohta on esialgne ning võib muutuda.

Fotod: WorldofO.com

FAVORIIDID

Naised

Tove Alexandersson (24)

Sünniaeg: 7. september 1992
MM2017: võistleb sprindis, tavarajal, lühirajal. Teatevõistkonnad määratakse hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 2x kuld (2016), 6x hõbe (2012 (2), 2013 (2), 2014 (2))
EM: 2x kuld (2016), 1x hõbe (2016), 2x pronks (2012, 2014)

Helena Jansson (31)

Sünniaeg: 28. august 1985
MM2017: võistleb tavarajal, lühirajal
Senised paremad tulemused:
MM: 2x kuld (2009, 2011), 5x hõbe, 8x pronks
EM: 3x kuld (2008, 2010 (2)), 2x pronks

Marianne Andersen (37)

Sünniaeg: 27. märts 1980
MM2017: võistleb lühirajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2009), 8x hõbe (2005, 2006 (2), 2008, 2009 (2), 2010 (2)), 4x pronks
EM: 3x hõbe (2004; 2006 (2))

Anne Margrethe Haugen Nordberg (41)

Sünniaeg: 23. jaanuar 1976
MM2017: võistleb tavarajal, teates
Senised paremad tulemused:
MM: 3x kuld (2008, 2009, 2013), 5x hõbe, 3x pronks
EM: 2x kuld (2008), 1x hõbe, 1x pronks

Saila Kinni (30)

Sünniaeg: 2. juuli 1987
MM2017: võistleb tavarajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 4. koht (2015)
EM: 6. koht (2016)

Merja Rantanen (36)

Sünniaeg: 7. detsember 1980
MM2017: võistleb sprinditeates, tavarajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 3x kuld (2008, 2010, 2011), 1x hõbe, 3x pronks
EM: 1x kuld (2016), 3x hõbe, 1x pronks

Julia Gross (26)

Sünniaeg: 15. aprill 1991
MM2017: võistleb tavarajal ja teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 4. koht (2016)
EM: 1x kuld (2014), 1x pronks (2014)

Sabine Hauswirth (30)

Sünniaeg: 8. detsember 1987
MM2017: võistleb tavarajal, lühirajal ning teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2014)
EM: 1x kuld (2017)

Emily Kemp (25)

Sünniaeg: 18. jaanuar 1992
MM2017: võistleb sprinditeates, tavarajal, lühirajal
Senised paremad tulemused:
MM: 4. koht (2016)
EM: 4. koht (2016)

Maja Alm (30)

Sünniaeg: 10. juuli 1988
MM2017: võistleb sprindis, sprinditeates, tavarajal, teates.
Senised paremad tulemused:
MM: 5x kuld (2015 (3), 2016 (2)), 4x hõbe, 1x pronks
EM: 2x hõbe (2014, 2016), 3x pronks

Svetlana Mironova (30)

Sünniaeg: 20. august 1986
MM2017: võistleb lühirajal. Teatevõistkonnad määratakse hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 2x kuld (2014, 2016), 1x pronks (2015)
EM: 1x kuld (2012), 1x hõbe (2014), 2x pronks (2016)

Natalia Gemperle (26)

Sünniaeg: 9. detsember 1990
MM2017: võistleb spindis, tavarajal, lühirajal. Teatevõistkonnad määratakse hiljem.
Senised paremad tulemused:
MM: 1x kuld (2016), 1x hõbe (2016), 1x pronks (2016)
EM: 1x kuld (2016), 1x pronks (2016)

Info MMI distantsidel osalemise kohta on esialgne ning võib muutuda.

Fotod: WorldofO.com

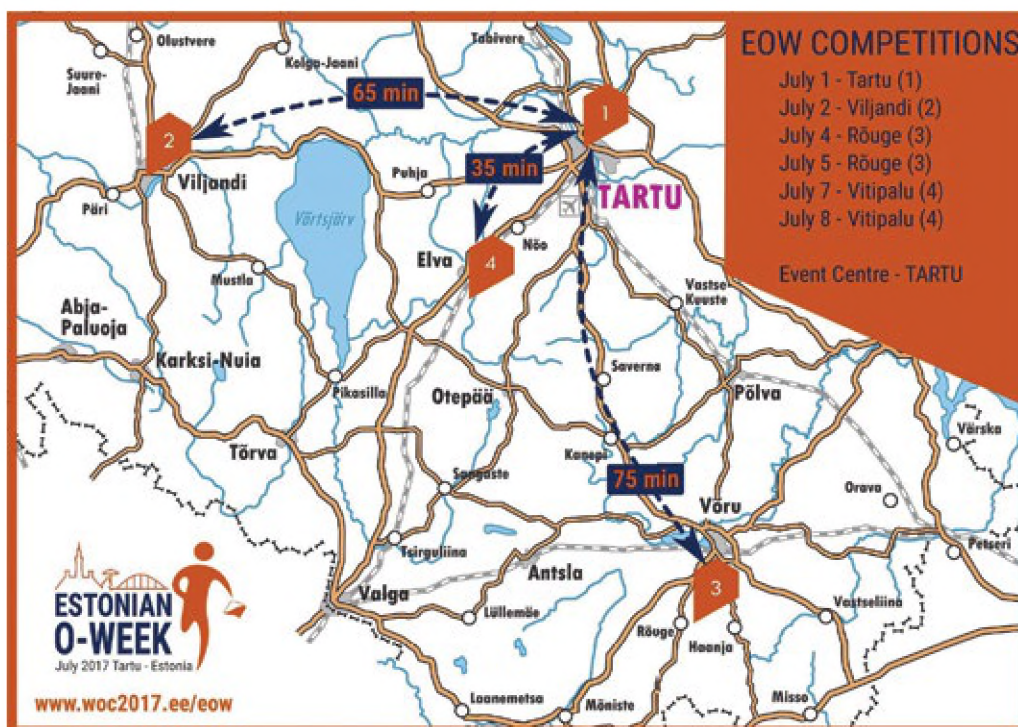
Tulge Eesti Orienteerumisnädalal osalema ja elage omadele MMil kaasa!

Come and join Estonian Orienteering week - a great way to cheer your sportsmen!

- Kohale saab bussitranspordiga ja korraldajad pakuvad põrandamajutust Tartus: täpsem info <http://tow.ee/et/2017/muu-info/>
- Põrandamajutuse võimalus Tartus Tamme Gümnaasiumis. Soovi korral kontakteeruda info@sk100.ee
- Lisainfo ja küsimused aadressil info@sk100.ee
- Organisers offer bus transport to the competition arenas and hard floor accommodation in Tartu: more information <http://tow.ee/en/2017/general-information/>
- More information and in case of questions please contact info@sk100.ee

Kuupäev / Date	Asukoht / Location	Eesti O-nädal / Estonian Orienteering Week	Eesti O-nädala kontor avatud Tartu Tamme Gümnaasiumis / EOW office opening hours
Laupäev, 1. juuli / Saturday, July 1	Tartu	Sprint 12:00–14:00	18.00–21.00
Pühapäev, 2. juuli / Sunday, July 2	Viljandi	Sprint 18:30–20:30	9.00–13.00
Esmaspäev, 3. juuli / Monday, July 3		Ekskursioonid / Excursions	9.00–13.00
Teisipäev, 4. juuli / Tuesday, July 4	Rõuge	Tavarada / Long distance 10:00–14:00	8.00–11.00
Kolmapäev, 5. juuli / Wednesday, July 5	Rõuge	Tavarada / Long distance 10:00–14:00	8.00–11.00
Neljapäev, 6. juuli / Thursday, July 6	Vitpalu	Ekskursioonid / Excursions	9.00–12.00
Reede, 7. juuli / Friday, July 7	Vitpalu	Lühirada / Middle distance 10:00–13:00	8.00–11.00
Laupäev, 8. juuli / Saturday, July 8	Vitpalu	Lühirada / Middle distance 9:00–12:00 EOW Autasustamine / EOW price giving ceremony 13:00–13:30	7.00–10.00

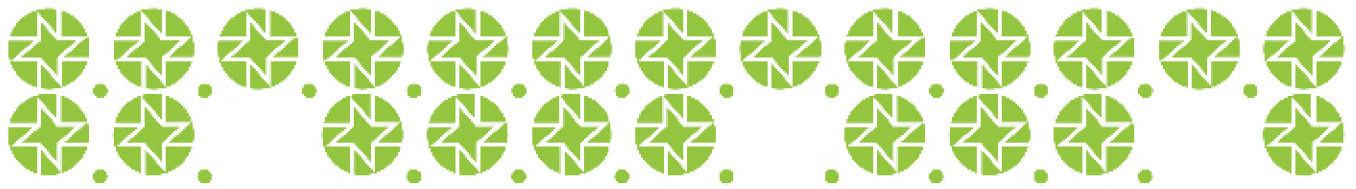

T-Style

+ 375 55 586 375
t-style@t-style.ee
t-style.ee

T-Style OÜ
Tähe 131
Tartu 51013

**T-Style OÜ pakub laias valikus klubidisainiga
spordi- (orienteerumine, suusatamine -
tellimisel tootes) ja reklaamriideid (T-särgid,
pusad, sviitrid, softshellid).**

NORDWOOD on kolme saetööstuse ühine kaubamärk, mille all turustame AS Viiratsi Saeveski, AS Viru-Nigula Saeveski ning AS Aegviidu Puit toodangut. Saematerjali toodame kohalikust põhjamaisest männi- ja kuusepalgist. Meie poolt toodetud saematerjali kasutatakse nii Eestis kui eksportturgudel ehituses kui ka toorainena nii mööbli-, pakendi- kui puidutööstustes. NORDWOOD kaubamärgi all toodetakse aastas ligi 260 000 m³ saematerjali.

Lisaks oma põhitegevusele peame NORDWOOD'is oluliseks sportimist ning toetame RMK Eestimaa Orienteerumispäevakute sarja ja seiklussportlasi ühendavat Team Nordwood'i.

Leia meid kodulehelt **www.nordwood.ee** ja võta meiega ühendust.

Saematerjali hulgimüük tel +372 50 50 066

Kuuse- ja männipalgi ost tel +372 52 02 709

NORDWOOD

RMK päevakud täies hoos

MAIT TÕNISSON, RMK päevakute projektijuht

Päevakute hooaeg käib täie mürinaga. Esimest aastat RMK egiidi all. See torkab silma, kuna RMK päevakusarjade jaoks hankisime hulga korraldusvarustust:

- 9 telki
- 18 stardi- ja finišilippu
- 18 RMK-kujundusega orienteerumisprismat ridva otsas
- 119 viidavaia
- 152 korraldajavesti
- 163 viita
- 13500m nõõriraja linti
- 15750m tähistuslinti
- Lisaks lasteauhindu, mänguvahendeid, Orienteeruja ajakirju jms

Selline ühine, hea varustus lisab korraldajatele indu teha häid päevakuid ja meie korraldatud päevakud näevad ka head välja. Omaette paras logistikapähkel oli kogu selle varustuse välja jagamine päevakute korraldajatele.

Orienteerumispäevakud on nähtavaks tehtud välikampaaniaga Tallinnas, Tartus ja Pärnus. Sotsiaalmeedias on päevakute värvaks saanud RMK Orienteerumispäevakute leht, kus on info kõikide Eestimaal toimuvate päevakute kohta. Nägusa kodulehe www.paevakud.ee esimene etapp on valmis ja toimib. Osa klubidest kasutabki seda ainsa kanalina päevakuteabe levitamisel. Töö käigus on tulnud palju ideid, millest muist oleme ka kohe realiseerinud ja paljud pannud teostamisjärjekorda. Järgmine suurem eesmärk on päevakute asukoha määramise lahenduse valmistamine.

Pisut ettearvatult on probleeme teabe sisestamisel nii kodulehele kui sotsiaalmeediasse, kuid allkirjutanu hinnangul on seis

vähemalt hea ja tükati ollakse üllatavalt usinad oma teavet sisestama. Vast on siin põhjuseks ka see, et teabe sisestamine on tehtud nii lihtsaks kui võimalik.

Päevakulisi on palju olnud Põlvas, Seiklushundi päevakuil ja linna-orienteerumisel. Ka Saaremaa ja Viljandi on ootusi ületanud. Loodetavasti on nende osavõtuarvude taga ka RMK päevakusarja tutvustustöö, kuid tõde on see, et rohkelt tuleb osalejaid neile üritustele, kus korraldajad kohapeal tublit teavitustööd teevad. Vähikäiku on teinud neljäpäevakutel osalejate arv Tallinnas – erilist ebaõnne on kogetud ilmaga, ja küllap annab tunda ka see, et peakorraldaja aur on läinud kogu RMK sarjaga tegelemisele. Täpsemat statistilist ülevaadet pärsib asjaolu, et osa päevakute tulemustest ei ole EOLi serverisse jõudnud – 139st toimunud päevakust 38 kohta on tulemused laadimata.

RMK Orienteerumispäevakud on andnud tegijatele palju väärtuslikke kogemusi, uusi vaatenurki ja meelelt ideid. Ma arvan, et me oleme orienteerumise pilti saanud ja siit on hea edasi minna, ☺ aga tegelikult seisab palju väga-väga põnevat tööd ees!

Nooruslikud neljapäevakud

EDA TÄRK
Hiiumaa Orienteerujate Klubi

Vasakult: Eda Tärk (HOKi president) ja noored orienteerujad, kes õpivad Hiiumaa Spordikoolis orienteerumise erialal: Liisi Koppel, Helisa Tartu, Marta Maripuu, Kätlin Mast.

Foto: Tiina Koit

40 aastat tagasi, 14. juulil 1977. a toimus Hiiumaa esimene orienteerumiseljapäevak Kärkla lähisel Põllumäel. Eeskujuks oli Tartu klubi Ilves, kes korraldas edukalt päevakuid juba kümme aastat. Rajameister Arvo Rist oli maastikule viinud 10 kontrollpunkti, valikorienteerumise kontrollaeg oli 45 minutit. Stardi-finišipaigaks oli vana lasketiiru hoone, kaart oli must-valge fotokoopia. Startinute hulgas oli peale Kärkla inimeste veel õpilasi Emmastest õpetaja Anne Golupi eestvedamisel ja kolm võistlejat Tallinnast. Meestest võitis Peedo Pihlamägi ja naistest Helve Rakkaselg. Esimesed kolm aastat võisteldi vaid Kärkla ümbruses olevatel maastikel, hiljem lisandusid Malvaste, Nõmba, Palade jt. Hooaeg oli pikk – aprilli lõpust kuni oktoobri lõpuni. Neljapäevakud said populaarsemaks. Neil osalesid 1980ndatel aktiivselt Hiiu Kaluri, Metsamajandi, Täitevkomitee, Hiiumaa KEKi töötajad. Lisaks veel koolinoored Kärdlast Helve Rakkaselja ja Endel Aru, Paladelt Helgi Rõõmussaare ning Emmastest Anne Golupi juhendamisel. Kõige arvukamalt oli osavõtjaid 16.09.1982 – 414, lisaks 4 kohtunikku, ja 17.05.1984 – 343 inimest. Mõlemad päevakud olid Põllumäel. 1982. a oli kokku 2766 osavõtukorda.

Läbi aastakümnete arenesid ka neljapäevaõhtused orienteerumisvõistlused. 1977–1980 oli kavas vaid valikorienteerumine, 1981 lisandus üks suunarada. Alates 1990. aastast on kavas kolm suundorienteerumise rada ja valikorienteerumine. 1987. aastast on kalenderplaanis tavaliselt 20 osavõistlust, mõnel aastal 21 või 22. 1980ndate

teise pooleni olid kontrollpunktides värvipliitsid, siis tulid kompostrid. 2006. aastal ostis klubi elektroonilise märkesüsteemi SPORTident. Kaartide osas said päevakud uue kvaliteedi, kui Toivo Sauel valmis 1981. a vabariiklikuks Jüriööjooksuks esimene värvikaart Kärkla Põllumäe maastikuga. Must-valged kaardid asendusid värvikaartidega. Suur tänu Toivo Saele koostatud kaartide eest! Ilma nendeta poleks neljapäevakud saanud teoks nii heal tasemel.

Neljapäevakud on Hiiumaal toimunud igal aastal, 2016. a lõpuks kokku 869 korda. Osalejate aktiivsuse arvestust on peetud algusest peale. Algul osavõtukordade alusel, 1996–2008 läbitud kontrollpunktide arvu järgi, 2009. aastast kuni tänaseni taas osavõtukordade alusel. Aktiivsemate osavõtjate edetabelis on esikohal Arvo-Jüri Rist, kes on osalenud 799 neljapäevakul. Talle järgnevad Helve Rakkaselg – 685 korda, Toomas Mast – 654, Raivo Leht – 632, Heini Koppel – 630, Ene Leht – 593, Tiit Kerves – 580, Eda Tärk – 519 ja Peedo Pihlamägi – 506 korda. Neljakümne aasta jooksul on keskmiselt stardis olnud 55 huvilist. Rekord pärineb aastast 1982, mil oli stardis keskmiselt 102 võistlejat. Viimastel aastatel on taas palju osavõtjaid: 2015. a keskmiselt 66 ja 2016. a 65 inimest. Aastatel 1989–2004 loositi iga kord välja üks, hiljem kolm loosiauhinda, alates 2005. a on kolm loosi vaid noortele. 2003–2006 autasustati hooaja lõpus aktiivsemaid meenetega, 2007–2008 loositi välja kinkekaardid, 2009. a jalgratas ja alates 2010. a jooksujalatsid AS Sportlandilt.

Vaatamata erinevatele aegadele ja oludele, on orienteerujad ikka päevakuid korraldanud. Neljapäevakud on Hiiumaa ainukesed regulaarselt toimuvad tervisespordivõistlused nii suure osavõtjate arvuga. Algusaastatel oli eestvedajaks Arvo-Jüri Rist, 1986. aastast Eda Tärk ja 2006. a lisaks Toomas Mast. Tänu Tiit Kervesele on ajaloo jaoks talletatud ka kõikide neljapäevakute protokollid.

Päevakud pole mõeldavad ilma rajameistriteta. Kogenud tegijate kõrval on saanud radade tegemisel esimesi kogemusi ka noored orienteerujad. Tänu kõikidele rajameistritele tehtud töö eest!

Neljapäevakute korraldamist on aastate jooksul toetanud paljud Hiiumaa asutused. Viimasel kümnendil on koostööpartneriteks AS Jetoil, Coop Hiiumaa, AS Sportland, AS Jalajalg, Hiiu vallavalitsus, Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp, Hiiumaa Spordiliit, AS Salva Kindlustus, Eesti Orienteerumislüüsi ja Hiiu maavalitsuse kohaliku omaalgatuse programm. Sel aastal on üle Eesti päevakute toetajaks RMK, kelle abiga saame päevakute läbiviimiseks uut varustust. Eesti Orienteerumislüüsi ja Hiiumaa orienteerumisklubi eesmärgiks on kutsuda loodusesse kaardi ja kompassiga liikuma veelgi rohkem inimesi, nii noori kui vanu. ▣

Mitmenäoline Tartu – orienteeruja paradiis

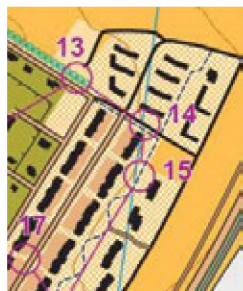
ELIISA SAKSING

Kui traditsiooniline päevakuhoogaeg alles kogub tuure, siis Seiklushunt pani oma kevadiste päevakute programmile punkti juba 10. mail. Esiteks – osalejatel tulevad suvised toimetused peale ja ajakava muutub kõiksuguste ürituste poolest tihedaks, ning teiseks – traditsioonilisel orienteerumishooajal leidub teisigi toredaid päevakukorraldajaid, kes inimesi orienteerumismisvormis hoiavad. Seiklushunt võtab järje üle jälle sügisel!

Kevadel sai Tartu linnas läbi käidud kaheksa erinevat linnaosa, päevakud toimusid Raadimõisa, Ülejõe, Kõrveküla, Ropka, Veeriku, Ihaste, Tamme ja Näituse kaartidel. Suurem osa päevakutest toimus kas täiesti uuel ja just Seiklushundi päevakute tarbeks joonistatud kaardil või mõnel olemasoleval kaardil, millele sai osa linnamaastikku juurde joonistatud. Seega oli päevakutel ka vanade kalade jaoks piisavalt avastamist. Üks asi on iga päev oma linnajaos ringi kõndida, kuid hoopis teine tera on, kui kodutänavad on koos leppemärkidega orienteerumiskaardile pandud ja selle järgi tuleb nurgataguseid avastada.

Kaheksa päevaku kokkuvõttes sai kokku lugeda 2528 osalusorda, kust sõeluti välja 49 päevakulist, kes olid 10. maiks kõige usinamad olnud – nad ei puudunud üheltki päevakult. Kuna usinatel käijatel on kogu hooajast kõige parem pilt, siis uurisime neilt ka muljeid.

Raadimõisa päevaku puhul oli ehk üllatuseks, et rada ei kulgenud traditsiooniliselt Raadimõisa pargis, vaid hoopis teisel pool Narva maanteed. Raadimõisa piirkonnas on viimastel aastatel väga palju uut tehtud, ja päevak viis uute majade vahelistele radadele, kuhu muidu niisama ei satuks. Suuremale osale inimestest oli tegu hooaja esimese päevakuga, mis tähendas, et jalg vajas jook-suga harjumist ja silm kaardi lugemisega kohanemist.

Raadimõisa uus elamurajoon

Vastupidiselt Raadimõisale on **Ülejõe** ala pikka aega muutumatu-na püsinud – kaart ja punktikohad on Seiklushundi rogainidest ja möödunud päevakutest juba tuttavad. Kuid see ei tähenda midagi negatiivset, sest Ülejõe ei saa kunagi pettumust valmistada. Ala hõlmab nii suuri paneelmaju kui ka õuealadega eramaju, kõike on mõnusa vahelduvusega natuke.

Avastamata piirkonnaks võib pida-da ka **Kõrveküla**, kus päevakuid pole varem korraldatud. Kaart oli mitmekül-gne, tuues harjumuspärase linnamaastiku kõrvale ka lihtsamat loodusmaastikku. Osalejate kommentaaride kohaselt on ala kergesti joostav, valikuterohke ja nuputamist vajav.

Ropka erineb teistest päevakumaas-tikest oma tööstuspiirkonna poolest. Väikese kaardi peale oli palju ära mahu-tatud: äri- ja tehasehooned, eramajad, paneelelamud, pargialad. Kõik kokku tegid raja väga eripalgeliseks ning mitmekülgeks.

Veeriku on justkui segu Ülejõe-st ja Tammelinna-st, kus on pooleks era-maju ja paneelelamuid. Oli näiteks üks põnevam koht, kus eramajade sisse on peitunud paneelmajade rägastik koos mänguväljakuga, mis paljudel päevaku-listel orienteerumistaju sassi ajas. Nagu Tammelinna-s, polnud ka siin eramajade juures väga palju teevalikuid, vaid tuli õuealade vahel kindlatel trajektooridel manööverdada.

Ihaste päevak oli sel hooajal kindlas-ti meeldejäävaim, sest tavapärasele lin-namaastikule oli nurgiti sisse toodud ka loodusmaastikku – metsa ja sood. Saime osalejatelt päevaku korraldamiseks kasulikku tagasisidet: osalejate jaoks on Seiklushundi päevakud eelkõige orien-teerumine tänavatel, kust saab tagasi kuiva jala-ga, ning eelistatakse, et keerulisemad maastiku-kaardid, eriti soiseid

Ihaste soised alad

alad, jäävad teiste päevakukorraldajate pärusmaaks. Ihaste oli päevakutest kõi-ge keerulisem, eriti neile, kes pole ammu maastikul orienteerumas käinud. Samas oli Ihaste ka elamuslik vaheldus tavapä-rastele päevakutele.

Tammelinna on tuntud oma labü-rintsete tänavate poolest, mis paiknevad looklevate ja kaarjatena ning enamas-ti lõppevad tupikutega. Seega tuli ka kaarti lugedes tähelepanelikult vaadata, kust kaudu punktidele juurde pääseb. Kui teistel kaartidel pääseb punktile ligi üldjuhul mitmest küljest ja on erinevaid liikumisteevariante, siis Tammelinna-s võis punktile lähenemise võimalusi olla vaid üks, mis justkui teeks olukorra lihtsamaks, kuid kui jooksu pealt kaarti lohakalt vaadata, siis võisid õiged tee-valikud kergesti märkamata jääda. Osalejad soovitasid sügisestel päevakutel minna kaardiga ka Tammelinna vane-masse ossa, kus on veelgi enam käännulisi teid ja tupiktänavaid.

Näituse päevak jäi kindlasti meel-de aastaegade vaheldumise poolest. Viimasel t u n n i l saabunud l u m e -sadu oli nii oota-matu, et kiledeta kaartidest jäi rajal alles vaid p a b e r i -p u d e r .

Näituse lahknev punkt

Näituse kaardil oli vaja ühest punktist mitu korda läbi minna, ja iga kord tuli tähelepanelikult jälgida, mis suunas see-kord edasi minna. Ja suund, kuhu rada viis, oli iga kord erinev. Nagu Ropkas, oli ka Näitusel tööstushooneid, kuid erine-valt teistest kaartidest, ka põldu ja suuri õppehooneid, mille ümber tiirutada.

Loodetavasti tuleb sügishooaeg osa-lejate jaoks sama huvitav ja erinev, kui seda oli kevadpäevakute hooaeg. Kohtumiseni sügisestel päevakutel!

Lisainfo: www.seiklushunt.ee

Sarmite Sild

Sarmitega rääkis EVA-MARIA TRUUSALU
Tõlge HELEN MARIA TAMM, KAAREL HENDRIK ZERNANT ja
HANNULA-KATRIN PANDIS

Sündinud / Date of Birth:
11.01.1962

Elukoht / Hometown: Võru

Klubi / Club: OK Võru

Perekond / Family: abikaasa/husband
Sixten, pojad/sons Timo (29), Lauri (27)

Töökoht / Job: Võru Spordikooli
orienteerumistreener/
Orienteering coach at
Võru Sport school

On Tartu Kevade esimene võistlus-päev. Võru klubi noored on end ühiselt laagrisse seadnud varjulisemasse paika puude alla. Võistlus käib, varakult startinud saavad juba mudaseid o-kosse jalast sikutada, kui teised kevadiselt lehte läinud võsas ragistavad. Sarmite finišeerib ja jõuab vaid SI-pulga maha lugeda, kui astub ligi üks tema trenni poistest ning üheskoos süvenetakse mitmeks minutiks raja analüüsi. Siis lonks vett. Jõudnud võrukate laagripaika, pöördub Sarmite möödunud sügisel orienteerumisega alustanud noormehe poole: „Nii, kuidas läks. Kas said kõik punktid kätte?” 11-aastane poiss on selgelt löödud olemisega ja hoiab pilku maas, kui teatab vaikse häälega, et kõiki punkte ei õnnestunud leida. „Mets oli raske, algajale üsnagi ekstreemne”, tunnistab Sarmite ja lohutab: „Sa polnud ainuke, kes segaduses oli. Ma aitasin rajal nii mõnegi järjele.” Ta ulatab poisile kirjutusvahendi ja palub joonistada teekond, sest analüüs on trenni tähtsaim osa.

„Ahah, esimene punkt. No kuidas sa nii kaua, 27 minutit, sinna läksid? Ma selle joone järgi küll ei saa aru.” Kaardile kantud joon ei peegelda tõeselt ligi poole-tunnist seiklemist esimesse punkti. „No aga miks sa valetad mulle!” pöörutab Sarmite slaavlasliku otsekohesusega. „Ma tahan teada, kus sa päriselt käisid, mitte kuidas teoreetiliselt õige oleks. Hea küll, edasi. Teine punkt, õigesti läksid. Edasi,

ai jah, milleks sul kompass käes oli? Tasakaaluks, et ümber ei kukuks? Tundub, et sul oli kaart valepidi käes. Põhi ja lõuna läksid sassi ja läksid vastassuunas,” loeb Sarmite kaardilt poisi liikumisteed.

„Jaa, ma arvan, et kõigil oli kaart tagurpidi käes, nagu mul,” hõikab rõõmsalt üks kõrvalseisja vahele. „Kõik otsisid vasakult, aga punkt oli paremal,” teatab ta ja naerab laginal. „Nojah, homme on uus päev. Ära põe, ilma selliste vigadeta pole keegi alustanud. Veel hullemgi on olnud,” nendib Sarmite lohutuseks. Seepeale läheb lahti lõbus jutuvada, et kes kui palju kuskil ära eksinud oli.

Võru Spordikooli juures orienteerumistreeneri ametit on Sarmite pidanud nüüdseks juba 18 aastat. „Algus ongi lastel kõige raskem, kui kohe ei saa aru ja ära eksid, siis on lihtne pettuda”, teab ta rääkida. „Kui näen, et potentsiaal on olemas, looduse poolt taibukas, siis proovin ikka nii ja naa motiveerida. Mõne puhul ei õnnestu kuidagi, kuid selliseid ei ole palju. Kui inimesele meeldib ja tal tuleb välja, siis ta jääb. Samas, kui alguses ei õnnestu kohe, aga visadust on, siis mingile tasemele jõuab ikka, mitte ainult päevakulise formaadis.”

Kuidas sa ise orienteerumise juurde sattusid ja kui lihtne-raske sinu algus oli?

Olen üles kasvanud Läti idapoolses osas, Võru-suuruses linnas nimega Balvi.

Pere oli mul üsna spordikauge, nii et orienteerumise juurde sattusin kogemata. Minu unistus oli, et saaks reisimas käia, laia maailma näha. Tol ajal tegutses pioneeride maja, seal oli matka, orienteerumise ja turismitehnika ring. Minu klassist käis seal 8 inimest, ja kevadel kutsus klassiõde ka mind kaasa, üksi ei oleks julgenud minna. Turismitehnika alla kuulusid kõiksugused ülesanded, milles praegusel ajal panevad end proovile näiteks noorkotkad ja xdreamil osalejad – erinevad kõiel ronimised, sõlmede sõlmimised, telkide püstitamised jms. Matkal jõudsin aastate jooksul käia ainult kaks korda, sest orienteerumine hõivas peagi kogu mu vaba aja. Suvel oli esimene laager – 23 päeva. Mingeid sidevahendeid ei olnud. Kes oli kurb, kirjutas kodustele kirju. Vanematel oli laagri keskpäigas üks külastuspäev. See oli korralik treeninglaager, minu baas sai seal üles ehitatud. Olin siis 12-aastane. Füüsiline liikumine ei olnud mulle võõras. Juba varases eas oli meil ümbruskonnas tekkinud suur seltskond, kellega pidevalt õues jooksimet ja mängisime, ega ma kodus väga ei püsinud.

Treeninguvõimalusi hakkasin ise otsima. Kooli juures tehti ÜKE-treeninguid, käisin iseseisvalt jooksmas. Treenerit nagu polnudki, orienteerumisingi viis läbi emakeele- ja ajalooõpetaja, kes oli pigem reisisaatja, kui kuskil

võistlustel või laagrites kambaga käidi. Kui olin 14-aastane, siis hakkasin teistele treeningradu korraldama. Olin põhiplaneerija, lisaks panin kõik punktid ise maha. Sellest sain väga palju kasu. Orienteerumistehnika sai peensusteni välja lihvitud. 14-aastasena käisin ka esimest korda üksi rongiga võistlustel. Rongiga oli mugav sõita, lihtsalt ümberistumistele kulus vahel kaua aega. Sel ajal, kui mina Riia rongijaamas 3–4 tundi oma rongi ootas, olid teised ammu koju jõudnud. Raamat oli mul kaasas, nii et suurt probleemi ma selles ei näinud. Vahel tegin isegi tiiru mõnes muuseumis.

Millised olid sinu sportlikud eesmärgid, millal sa koondise eest hakkasid võistlema?

Koondise ridadesse kutsuti mind esimest korda 14-aastasena. Eredamalt on meelde jäänud üks kord, kui ei saadud 16-klassi tüdrukute koondist kokku ja mind võeti kaasa. Võistlus toimus Ukrainas, Dnepropetrovskis. Endalegi üllatuseks tulin seal esimeseks, karikas on mul siiamaani kodus riulil. Konkurente ma ei kartnud, teisel pool piiri võistlemine ei valmistanud samuti probleeme. Keskendumine oli siis isegi parem. Suuri sportlikke eesmärgi mul ei olnud, tulemused olid pigem boonuseks. Olulisem oli seltskond, ühised võistlustele sõidud ja laagrid. Oma parima sõbranna leidsin ma metsast, hiljem ka abikaasa. Sai laia maailma näha, alati oli põnev. On olnud ka väga märg, mäletan et ükskord elasime nädal aega telgis ja sisuliselt sadas kogu aeg vihma. Riideid kuivatasime öösel külje all. Tol hetkel oli jube küll, aga midagi meiega ei juhtunud.

Läti noortekoondise täiskooosseis koos treeneritega Kiievis, liiduvabariikide noortevõistlustel 70ndatel

Foto: erakogu

Läti meistriks orienteerumisjooksus oled tulnud 6 korda, Baltikatelt on ette näidata 3 kulda, sotsialismimaade karikavõistlustelt 2 kulda. Tiitli poolest säravaimaks tulemuseks võiks pidada Nõukogude Liidu meistriks tulekut. Millise saavutuse üle oled ise kõige uhkem?

Eks võitude üle on ikka hea meel. Muidugi see 1981. aastal võidetud NLi meistritiitel kukkus täiesti ootamatult süle! Mul ei olnud üldse plaanis koondisesse kandideerida, sel suvel oli ülikoolis praktika. Parim sõbranna sõitis autoga hoovi ja tiris mu katsevõistlustele. No ma siis läksin ja hiljem kutsutigi võistlema. Kuna ma polnud koondise esinumber, siis mingit vastutuskoomat ma ei tundnud ja võtsin jooksu täiesti pingevabalt. Eks pärast tuli see pinge ka peale, nagu ikka.

Kõige rohkem hindan ma tegelikult oma jooksu 1983. aasta O-Ringenil. Konkurents oli väga tugev, võistlesin koos tolle aja tippude Annichen Kringstadi, Liisa Veijalaineni, Karin Rabe, Ada Kucharova, Arja Hannusega. Ühel päeval olin viies, kahel päeval kuues. Kokkuvõttes jäi tulemuseks 12. koht, sest esimene päev läks aia taha, tegin eelviimase punktiga suure vea. Mingi labane punkt oli, kraavikäänak padrikus.

Rootsi maastikku pean tänini üheks oma lemmikuks. Rootsis võistlemine on nagu pidupäev, tõeline nauding. Kui rääkida suurimatest orienteerumisega seotud elamustest, meenub taas Rootsi ja esimene välisreis 1982. aasta O-Ringenile. Olin tol

ajal raamatukoi. Lugesin Nils Holgerssoni „Imeline teekond läbi Rootsi”, seal tundus kõik nii muinasjutuline. Läksin kohapeale – ja ma ei unusta seda kunagi – see oligi nii muinasjutuline. Loodus rabas ikka päris korralikult. Samuti elu kapitalistlikus riigis. Hiljem käisime Tšehhis, see ei tundunud enam sugugi eriline.

Tõise sporditegemise kõrvalt asusid 1980. aastal Läti Ülikooli õppima.

Tahtsin bioloogiks saada. Esimene kursus jäi aga lõpetamata, kuna tekkis probleem praktikatega. Need olid pikad ja neis osalemine oli kohustuslik, aga mina olin suvel metsa kadunud. Oleks ma ettevõtlikum olnud, oleks ehk läbi ajanud. Lõpuks löin käega ja astusin Kehakultuuri instituuti. Ega seal ka järeleandmisi ei tehtud. Öeldi kohe, et me ei koolita sportlasi, vaid treenereid ja õpetajaid.

Üks väheseid kohti, kus tol ajal professionaalselt treenida sai, olid armee spordiklubid. Olin 6. ASK palgal – klubis, kuhu kutsuti vaid parimaid sportlasi Balti riikidest. Samal ajal Riias aega teeninud Eesti päritolu orienteeruja Sixten Sild võistles samuti 6. ASK ridades. Sealt alguse saanud suhe avas minu elus sootuks uue peatüki. 1987. aastal peeti pulmad ja 1988. aastal koliti üheskoos Eestisse, Lüllemäele elama. Läti elama jäämisest polnud kunagi juttu. Olin noor ja muretu, Läti oli lähedal, kuid eks see üleminekuperiood kestis ikka vähemalt 10 aastat. Sidet kodumaaga aitasid hoida

ajalehed, raadio ja muidugi tihedad koh- tumised teisel pool piiri.

Kui uurin, millega oli Eesti ühis- konnas raske kohaneda, prahvatab Sarmite: „Jaanipäev! Võrreldes Lätiga ei toimu siin mitte midagi. Olen üles kasva- nud keskkonnas, kus peeti väga oluliseks kohalikku kultuuri. Jaanipäeval tuli terve küla kokku. Lauldi, tehti teatrit, toimus simman. Hea küll, Lüllemäel oli lõke ja rüübati õlut, aga seda õiget emotsiooni ei olnud.” Oma kultuurist on Sarmite kaasa võtnud traditsioonilisemad toidud nagu leivasupp, kartulipannkoogid ja klimpi- dega mustikakissell.

26-aastasena emaks saamist peetak- se praegusel ajal üsna varaseks, tahetak- se veel ennast teostada, maailmas ringi käia. Küsimuse peale, kas tippspordist oli seetõttu raske loobuda vastab Sarmite lõbustatult: „Nalja teed! Ma olin siis juba muldvana, see oli viimane aeg. Ega ma eriti ei põdenud, et nüüd on kõik. Sixten käis tol ajal igal pool palju ringi, keegi pidi kodus ka lapsi kasvatama. Poiste sir- gudes jooksin veel paar hooaega koondise eest. Tippiasemel enam ei treeninud, kuid vana rasv oli piisavalt paks, et mõne aasta ära kannataks.” Ootamatu haigestumine südamelihase põletikku pani võistlus- sportlase karjäärile suurema punkti.

„Vaheldus, pingemaandamine, loo- duse ilu, eri aastaegade lõhnad met- sa all, endorfiin – looduslik mõnuaine, mida organism toodab füüsilise pingu- tuse ajal,” loetleb Sarmite orienteerumise võlusid. Kui spordiala on üks lemmik- tegevustest, siis tahad seda ala tutvustada, sellel hinge sees hoida, kõlab selgituseks treeneri elukutse valiku kohta.

Milline on sinu treeningufilosoofia ja milliseid raskusi näed järeltuleva põlve kasvamisel?

Oma keha peab oskama kuulata. Ma ei poolda kinnisilmset treeninguplaa- ni täitmist, jälgima peab enesetunnet. Võib-olla tundub, et olen kohati liiga leebe ja nõuan vähe, kuid pean seda ise- seisvuse arendamisel äärmiselt oluliseks. Omad vitsad peksavad, kuni tekib aru- saam, et kui ise ei tee, siis ei tee keegi sinu eest midagi ära. Vajalik on mõista, miks sa trenni teed – et tekiks kasu. Kurb on näha, kuidas nõutakse endalt tipp- tulemust, aga panus on nii imeväike, et mitte midagi ei saagi tulla. Ja siis on mee- leolu langus. Kes on püüdlik ja visa, sel tuleb varem või hiljem välja.

Eelmises ajakirja numbris kuulutas Rene Ottesson bravuurikalt, et täna- päeva noored on pehmod.

Eks lapsed on erinevad, aga jah, pean ütleva, et noored on kõvasti muutunud, ja kahjuks mitte paremuse poole. See pole kitsalt meie alal, vaid on üldine probleem. Puudub õuemängude taust. Koordinaatsioon on kehva, mõnel ei tule jooksusammud üldse välja. Lisaks on vajaka sotsiaalsetest oskustest. Vanasti, kui mängiti väljas, siis kehtestati ise reeglid, ise jälgiti nende täitmist ja klaa- riti vastuolud isekeskis. Praegu on palju solvumist ja loobumist stiilis, mina siis ei tee, ei tule, ei viitsi. Nende sõnade taga on pigem oskamatus olukorraga hakka- ma saada. Selle kõrval on ka teine äär- mus, kus paariaastaseid (vahel nutvaid) lapsi tiritakse mööda erinevaid jooksu-, suusa- ja rattasarjade lasteradu.

Noore lapsevanemana olen isegi tund- nud teatud laadi survet või mentaliteeti, et kui kohe oma 2- või 3-aastast kuhugi trenni või muusikaringi ei sokuta, oled hiljaks jäänud ja laps jääb teistest arengus maha.

See on jabur! See on tegelikult vanemate kohustuse lükkamine tree- neri õlgadele. Lapsevanema ülesanne on käia lastega väljas, nendega tegele- da. Kas vanemad on nii hõivatud või ei oska nad oma järglastega tegeleda, ei tea? Seda trendi õhutab takka ka spordialade konkurents. Spordikoolidesse võetakse lapsi alates esimesest klassist, aga paljud spordiklubid on avanud oma treeningud juba lasteaialastele. Hiljaaegu tõstatasid võrkpallurid poleemika, et teistel mängu- aladel pole lapsi, sest jalgpall on nii kõvasti peale tulnud. Selge see, et kui lasteaialaps on jõudnud juba paar aas- tat jalgpalli trennis käia, tal on tekkinud seal sõbrad, meeskond, siis pole ühtegi mõistlikku põhjust, miks ta peaks kooli astudes järsult spordiala vahetama. Kõige selle tulemusena alustab laps 3–4 aasta- selt spordikarjääri ja kui ta jõuab lõpuks teismeikka, ütleb *sorry*, mul on spordist nüüd kergelt siiber. Aga see on just hetk, kui ta võiks kõige innukamalt spordiga tegelema hakata. Väga kurb on näha, et lastega nii valesti tegeletakse.

Kui vanalt võiks orienteerumis- treeningutega alustada, millal on laps võimeline reljeefist aru saama?

Idealis võiks orienteerumisega alus- tada 10-aastaselt. Laps ei ole ka mida- gi kaotanud, kui ta tuleb trenni alles 12-aastasena. Esimesel kahel aastal võib olla veidi raskem, just motivatsiooni hoidmisega, kui ta võistleb koos lastega, kes on juba nõõrirajal käinud. 16-aastas- te vanusegruppi jõudes, kui hakatakse koondisesse kutsuma, peaks tase olema ühtlustunud.

Kuid milleks siis nõõri- ja tugirajad?

Nõõrirada on rohkem lapse mee- lahutus. Harjutatakse iseseisvust, metsas üksi olemist – alguses on see lapse jaoks hirmus. Jabur on näha, kui karjutakse raja ääres ja nõutakse nõõrirajal lapse käest tulemust.

Spordialade konkurents on toonud kaasa muudatuse nii sinu kui ka Võru Spordikooli töös.

Kui aastaid võtsin treeningurühma- desse 10–12-aastaseid, siis nüüd olen sunnitud võtma ka esimese klassi lapsi. Ega ma sellest väga suures vaimustuses

Kuiv trenn. Sarmite õpilastega, veebruaris 2016

Foto: Merike Õun

Sügisene treeninglaager Beregovos 1983. a oktoobris.
Seisavad paremalt Lev Krohhi (treener), Riju Johanson, Sarmite

Foto: erakogu

pole. Üheks nutimaailma plussiks võib pidada väikelaste paremat ruumilist taju. Neil on lihtsam mõista, kuidas kahe-mõõtmelised reljeefijooned kaardil paistavad kolmemõõtmelistena maastikul.

Sügisel, kui uued orienteerumishuvilised trenni tulevad, käiakse kaardiga esialgu üheskoos ümber maja. Samm-sammu haaval liigutakse metsa poole. Meil on õnneks väga hea Kubija mets, kus ringselt kulgeva rolleriraja sees orienteerudes jõuab ära eksides lõpuks ikka tee peale välja.

Väga arendavaks harjutuseks pean kontrollpunktide mahapanemist. Siis hakatakse punktiirirkonda hoopis teise pilguga nägema. Ei otsita tähist, vaid vaadatakse objekte. Vahel on koondise tasemel tulnud ette üllatusi, et ei osata punkte panna. Pannakse umbes, igasugused lohakused tulevad välja. Peab olema täpne!

Kui rolleriraja juures orienteerumine selge, järgnevad esimesed väljasõidud võistlustele. Ons noored ka võiduhimulised?

Üldine trend on tegelikult selline, et lapsi võistlustele võistleva saada on väga raske. Ebaõnnestumise hirm on suur. Lastele pannakse nii palju lootusi, kas siis koolis või kodus. Siia lisandub oskamatus

kaotustega toime tulla. Nüüd jõuame tagasi nende hädavajalike õuemängude juurde, mis õpetaksid ja valmistaksid last ette sarnasteks olukordadeks tulevikus. Kui ikka mängu ei osanud, siis tuli järgmisel korral pealtvaatajana kõrval seista.

Treenerina tuleb kavalalt tegutseda – serveerida võistlust kui treeningut metsas, sest pigem kardetakse seda sõna „võistlus.“

Hetkel Eesti A- ja B-koondisese kuuluvatest sportlastest väga suur osa on sinu kasvandikud. Paslik oleks küsida, mida läheb vaja, et saada heaks orienteerujaks?

Esimene asi – ala, millega tegeletakse, peaks meeldima. Et ei oleks ainult kohustused, et ma pean tegema nii ja nii palju, siis saan seda ja seda, näiteks palka. Peab olema hingegea asja juures. Teiseks – iseseisvus. Sellest ei saa meie spordialas üle ega ümber. Peab oskama iseseisvalt trenni teha, ennast piitsutada, välja ajada. Orienteerumine on sedavõrd individuaalne, et treener ei näe sportlast isegi võistluse ajal. Kolmandaks tuleb olla füüsiliselt tasemel. Kui vaadata viimase maailmakarika sprindijooksude keskmist kiirust, siis tuleb jooksutrennidesse tõsiselt suhtuda, et jõuda maailma tippu. Metsas nii kiiresti küll ei joosta, kuid

sprindidistantsidel triumfeerivad sportlased on eesrinna ka metsadistantsidel.

Kas orienteerumistehniliselt on kõik õpitav?

Mingil määral on kõik arendatav, aga siin lööb välja ka andekus. Samas saab füüsilise võimekusega seda tasakaalustada. Kui sa ei ole tehnika poolest nii andekas, aga füüsiliselt kõva, siis kokkuvõttes ikka hea.

3000 m staadionijooksu aega ma koondisesse pääsemise piirnormiks ei kehtestaks. Endale meenub üks aasta, kus mulle Ukrainas toimunud NLi meistrivõistlustel hõbemedalit kätte ei antud, kuna piirnorm jäi välja jooksmata. Esikuuikus oli neli sportlast, kes seetõttu ametlikku tulemust kirja ei saanud.

Orienteerumissooritust võib tugevalt mõjutada võistluspinge, kuidas sellega hakkama saada?

Psühholoogias olen tegelikult üsna halb nõuandja. Mulle on kunagi öeldud, et sa käitud nii kergemeelselt, itsitad enne starti. Aga see oli minu võte, kuidas mõtted stressist eemale saada. Kui seisin stardijoonel, kaart käes, oli keskendumine 100%. Kõikidele selline tuulepeaks olemise viis ei sobi. Treener peab

olema väga teadlik oma sõnadest, et ta sportlasega vahetult enne starti valesti ei käituks, valesid asju ei ütleks. Tegelikult võistluspäeval proovin neid üldse mitte torkida, pigem räägin eelmisel päeval või pikalt enne võistlusi. Ma ei tea, kas see on õige või ei ole. Eks teisel pool piiri lööb see välja, kes suudab keskenduda ja kel peab närv vastu. Vanemate lastega võiks koondises selle teemaga eraldi tegeleda.

Rahvusvahelistel tiitlivõistlustel osaledes peab sportlane toime tulema nii enda kui rahvuskaaslaste lootuste ja ootustega. Kas see on põhjus, miks sa olid tuliselt vastu, kui noorteklassides jooksvaid poegi Laurit ja Timot täiskasvanute koondise eest võistlema kutsuti?

Jah, olin vastu ja olen siiaaani vastu. Kohusetunde ja suure võistluspinge all on oht vaimselt läbi põleda, siis ei ole enam värskust ja tahet, et pingutada ja koormusi taluda.

Kas orienteerumine võiks jõuda massidesse? Kuidas tagada meie spordiala jätkusuutlikkus ja tulevaste põlvade pealekasv?

Meil on oma lõunanaabritelt õppida. Läti orienteerumise meistrivõistlustel on noorteklassides keskmiselt 25–30 osavõtjat. Seal on tugev spordikoolide võrk, võrreldes Eestiga, kus on vaid üksikud. Eelmisel aastal lükati käima koolinoorte orienteerumiskarikas, mis koosneb 3 etapist ja finaalist. Piirkondlikel võistlustel on osavõtjaid 300 ringis, kõik tavalised kooliõpilased. Alles teist aastat toimunud üritus on praeguseks väga edukaks osutunud.

Meie suur murekoht – oleks ainult treenereid. On olnud kuulda, et siin-seal

on alustatud orienteerumistrennidega, kuid üsna kiiresti on loobunud. Esimesed aastad on rasked, tuleb vaeva näha, et üldse järje peale saada. Ekslik on ettekujutus, et piisab kuulutuse välja panemisest ja grupp on lapsi täis. Meie spordiala on vähetuntud. Ei saa võrrelda kergejõustikuga, kuhu tuleb 20–30 last. Kui tuleb 5–6 noort ja neist jääb alles 2–3, on väga hea. Edasi tuleb loota, et järgmisel aastal keegi veel liitub. Rühm saab täituda ajaga. Jätkuks vaid noortel treeneritel nii palju kannatust, et neist esimestest aastatest, kus mitte midagi ei ole, üle saada. Tähtis on ka töö lapsevanematega. Väiksel lapsel

on oluline, et tekiks rutiin. Tagasilöögid tulevad tihti lapsevanematel – kas on liiga vihmane või tuuline päev, natuke nohu või väide, et algklassides käival lapsel on liiga suur õpikoormus. Laps oskab väga osavalt haput nägu teha, et trennist

viilida. Tegelikult on kohe näha, kas lapsel on halb olla või ta kasutab võimalust mitte tulla.

Töö ja meelisspordiala kokkulangevuse tõttu oled pidevalt orienteerumise lainal. Kuidas ja millal puhkad?

Sügisel on tõesti vahepeal tunne, et ei taha orienteerumisest ega sellega seotud organisatoorsest tööst midagi kuulda, ihukarvad tõusevad püsti. Puhkus on novembris, siis on treeningute arv viidud miinimumini. Esimestel aastatel lasin nagu orav rattas, kui suvine võistlus- ja laagritrall läbi sai, tulid uued trennid ja lapsed peale ning tegelesin nendega sama hooga edasi. Enam ma nii rumal ei ole. Päris mitu aastat tegelesin treeneriameti kõrvalt tõlketöödega. See võttis praktiliselt kogu vaba aja. Nüüd on natuke rahulikumaks jäänud ja ma ei kurvasta. Jääb aega niisama lugemiseks. Kunagi tegelesin käsitööga, kudumisega. Võtsin tellimustöid vastu. Ühe kampsuni kudumiseks kulus nädal. Nüüd ei ole viitsinud isegi oma perele midagi valmistada. ▀

Eleri Hirv

Sarmite oli minu esimene treener ning tema juhendamisel võistlesin edukalt nii noorte kui ka juunioride klassides. Kuigi juba aastaid koostan treeninguplaane ise, siis olen tema õpetatust palju praegustesse plaanidesse üle kandnud. Sarmite trennidest olen eelkõige saanud väga hea kaardilugemisoskuse, mille peal siiani Eestis võisteldes liugu saan lasta. Lõuna-Eesti metsades tehtud kaardiharjutuste „kompott“ on olnud äärmiselt värvikirev ning ka mitmed Läti võsad on koduseks joostud. Sarmite puhul olen alati imestanud, kuidas ta nii muretult seda suurt Võru noorte karja kantseldada suudab. Nii laagrites kui treeningväljasõitudel hoiab ta ühtviisi kõigil silma peal ning sealjuures oskab veel igale ühele asjalikke nõuandeid anda. Igatahes on nii tema trennid kui ka laagrites valmistatud söögid alati ühtviisi hästi maitnenud.

Marianne Haug

Esimestel aastatel, kui ma Sarmitega kokku puutusin, tundus ta väga kurja ja rangetreenerina. Mäletan selgelt, kuidas temaga koos metsas käisin ja iga paarikümne meetri tagant end kaardilt ära kaotasin. Alguses ma ei julgenud isegi arvata, kus olla võiksin, sest kartsin valesti näidata. See teeks vist iga treeneri lõpuks kurjaks. Ta ei näidanud mulle kordagi, kus ma täpselt asun, vaid tegi seda läbi ümbruse kirjeldamise. Selline lähenemine õpetas kaardi ja maastiku kokkuvuimist suurepäraselt. See näide selgitab hästi Sarmite õpetamismeetodeid – tema range olek paneb lapsed rohkem pingutama ja kaasa mõtlema ning tema kannatlikkus ja järjekindlus viivad sihile.

Kuigi temas oli karm pool, mida me kõik kartsime, oli seal midagi, mis meid igasse trenni tagasi viis. Ma ei oska täpselt öelda, mis see oli, aga arvan, et hoolivus. Ta huvitus meie tegevusest ja kuulas ära, mis meil öelda oli. Sarmite käest kiituse kuulmine ei olnud just väga sage juhus, aga oli aru saada, kui olid midagi hästi teinud. See andis kindlasti motivatsiooni juurde.

Praeguseks on Sarmitest saanud inimene, kellega arutan meelsasti kõiki läbielamisi, olgu tegemist spordi või eraeluga. Ta oskab alati nõu anda ja sobivaid märkusi teha. Kõige enam hindan ma seda, kuidas ta mäletab fakte, mis mul endal on juba unustuste hõlma vajunud, ja kuidas ta oskab hinnata ja ette näha erinevaid olukordi.

Sarmite has been a coach at Võru Sport school for 18 years. "The beginning is the hardest, if you don't understand the map and get lost, then it is easy to give up", Sarmite says. "If I see the potential in the kid, I try to motivate him in one way and in another. For some it does not work at all, though there is not too many of that kind of kids. If a kid likes the sport and he succeeds, then he will continue. At the same time, if kid doesn't succeed right at the beginning, but has the stamina, then he reaches at least some kind of level that is definitely higher than the regular weekly training event level."

How did you get into orienteering and how easy or difficult was it for you to get started with it?

I grew up in the eastern part of Latvia, in a town called Balvi, which is the size of Võru. My family wasn't into sports, so I got into orienteering rather accidentally. I dreamed of travelling, seeing the world. There was a young pioneers' house at the time and they had a hiking, orienteering and tourism technology hobby groups. Eight of my classmates were members of the group and in spring time a girl from my class invited me along as she didn't want to go alone. Tourism technology involved various activities that today, for example, are pursued by Young Eagles (members of a paramilitary youth organisation in Estonia) and people who take part in Xdream competitions – all kinds of rope climbing, making knots, setting up tents, etc. I ended up taking part in only two

hikes over the years, because orienteering took up most of my spare time. The first camp was during the same summer – 23 days. There were no communication devices at the time. Who felt homesick, wrote letters home. Parents could visit their children only once during the camp. It was a proper training camp, and this is where I established the base of my orienteering skills. I was 12 years old at the time.

I was already familiar with physical activity. At a very early age I had a large group of friends in the neighbourhood, with whom we ran around and played all the time, I wasn't home much.

I started looking for training opportunities on my own. The school provided basic training classes, and I also went jogging. I almost didn't have a coach as the orienteering group was supervised by our mother tongue and history teacher, who was more like a travel attendant for our group when we went to competitions or training camps. At the age of 14 I started planning training tracks for others. I was the main planner, and I placed all the control points myself. I learned very much from this. My orienteering technique was honed to perfection. At the age of 14 I also went to my first competition on my own by train. Travelling by train was convenient, only transferring trains was very time-consuming. Other people had already reached home, whereas I was often still waiting for 3–4 hours for my train at Riga train station. I had brought a book, so it wasn't a major problem for me. Sometimes I even visited a museum.

What were your sports goals, when did you start competing for the national team?

I was first asked to join the national team when I was 14 years old. I remember specifically one time when they couldn't get together class 16 girl team and I was taken along. The competition took place in Ukraine, Dnepropetrovsk. As a surprise to myself I won the competition, I still have the winning cup at home. I was not intimidated by competition; competing abroad was also not a problem. This even helped me be focused better. I had no major ambitions in sports, so the results were kind of a bonus. I mostly enjoyed the company, shared travelling and training camps. I met my best friend in the forest, later also my husband. I saw the world and lived an exciting life. Sometimes it was also very wet and rainy, I remember how we once spent an entire week in tents and it was almost constantly raining. We dried our clothes with body heat at nights. It was horrible at the time, but we were fine.

You are 6-time Latvian champion in orienteering, you have won 3 gold medals in Baltic championships, and 2 gold medals in the Socialist Countries' Cup. Is your greatest achievement becoming the Soviet Union Champion? Which of these achievements are you most proud of?

Winning makes you always happy. Certainly, the Soviet championship was completely unexpected! I had not planned of applying to the national team, as I had to do practical courses at the university this summer. But my best friend picked me up with her car and drove me to the qualifying competition. So, I went and I was later invited to compete for the team. Since I wasn't the team leader, I was not in charge and felt no pressure during the performance. The tension came later, of course, as always.

I am most proud of my competition at O-Ringen in 1983. The competition was very strong, I went against the top athletes of the time: Annichen Kringstad, Liisa Veijalainen, Karin Rabe, Ada Kucharova, Arja Hannus. After day one I was at the fifth place, after day two I was the sixth. My result was 12th place, because the first day was a disaster with a big mistake with the last but one control point. It was an easy point, a ditch curve in a thicket.

The terrain in Sweden, however, is still my favourite. Competing in Sweden is a feast, an absolute pleasure. Speaking about memorable impressions about

NL MV Lātis: Avatsermoonia Cesises ehk Võnnus.
Vasakult: Alida Ābola (Zukule), Ilmārs Limbēns ja Sarmite
Foto: Ierakogu

1995: Akers tävling, vasakult Sarmite, Timo (7), Lauri (5), Sixten

Foto: erakogu

orienteering, I always remember Sweden and my first trip abroad to O-Ringen in 1982. I was a bookworm at the time. I had read Nils Holgersson's *Wonderful Journey Across Sweden*, where everything appeared so miraculous. I went to Sweden and – I'll never forget this – it was miraculous. I was amazed by the nature. Also, by life in a capitalist country. We later went to Czechoslovakia, which didn't seem special at all any more.

In 1980, while seriously involved with sports, you became a student at the University of Latvia.

I wished to become a biologist. However, I didn't complete the first year because there was a problem with practical courses. These were long and participation was obligatory but I was lost in woods in summers. If I had more initiative, perhaps I could have managed. Finally, I let it go and entered the Institute of Physical Culture. They made no concessions there either. They said at once that they were not educating athletes but coaches and teachers.

Among the few places where one could train professionally at the time were the sports clubs of the army. I was on the payroll of the 6th Academic Sports Club which invited only the best athletes from the Baltic countries. The Estonian orienteer Sixten Sild, who was in the military service at the time in Riga, also competed for the 6th Academic Sports Club. The

relationship, which started there, opened a whole new chapter in my life. We were married in 1987 and settled in Lüllemäe, Estonia in 1988. Living in Latvia was never discussed as an option. I was young and careless, Latvia was nearby, but the transition took at least 10 years. I kept my contacts with homeland by reading newspapers, listening to the radio and, of course, frequent meetings on the other side of the border.

As I inquire what were the things that were most difficult to adapt to in Estonia, Sarmite shouts "Midsummer day! Nothing happens here compared to Latvia. I've grown up in a place where local culture was considered very important. The whole village came together. People were singing, staging plays, dancing at a festivity. Yes, there was a bonfire in Lüllemäe and people drank beer, but it lacked the right emotion.". Sarmite has brought traditional dishes from her culture, such as bread soup, potato pancakes and blueberry soup with dumplings.

Becoming a mother at the age of 26 is considered rather early in these days, young people still want to search for themselves, travel the world. When I asked if it has been difficult to give up professional sports because of that, Sarmite amusingly replies: "Are you kidding? I was already ancient, it was about time. It wasn't a problem for me that this was end. Sixten was traveling around so much at the time,

and someone had to stay home and raise the children. When the boys were older I competed a few seasons for the national team. I no longer trained at professional level, but the base was solid enough to get by a few years. "Unexpected diagnosis of myocarditis ended the professional sports career more permanently.".

"Change of scenery, relief from tensions, the beauty of nature, the smells of different seasons in the forest, release of endorphins, the natural drug that the body produces during exercise," Sarmite lists the advantages of orienteering. If a sport is one of your favourite activities, then you want to popularise it, keep it alive, is her explanation for choosing the career of a sports coach.

Tell me about your training philosophy and what do you think are the main obstacles in training future generations?

You need to know how to listen to your own body. I do not think that you should blindly follow the training plan, you must observe your physical condition. I may sometimes seem too lenient and undemanding but I find it extremely important in developing independence. You cannot blame anyone but yourself until you realise that nobody will do anything for you, you must achieve it yourself. You must understand what you're training for – it's for your own benefit. It's sad to see when people expect great results but work so little for it that nothing can come out of it. And then they're frustrated. People who are devoted and persistent, will succeed sooner or later.

In the previous journal issue, Rene Ottesson claimed that today's youth are softies.

Children are different, of course, but, yes, I agree that the youth have changed very much and unfortunately not for the better. This is not only narrowly in our sports but it's a general problem. They have no experience in playing outside. They lack coordination, some cannot even handle the running steps technique. In addition, their social skills are lacking. In the old days, when children used to play

outside, they established their own rules, followed them and solved any conflicts among themselves. Now there is this becoming offended and giving up, in the manner of "I won't do this, I won't come, I don't care!". These statements rather indicate the inability to handle the situation. There's also the other end of the scale, where (sometimes crying) children who are only a few years old are dragged along to the children's tracks of various running, skiing and cycling events.

As a young parent, I myself have sometimes felt pressure or mental-ity that if you're not hassling your two- or three-year-old to some sports or music group, you're late and the child is falling behind in development.

It's ridiculous! It is, in fact, leaving the parents' responsibility on the coach's shoulders. It's the parents' duty to go outside with their children, to offer them things to do. I don't know if the parents are so busy or they simply don't know what to do with their children. This tendency is encouraged by the competitive nature of sports disciplines. Sport schools start welcoming children who are in the

Nõukogude Liidu MV 1981. aastal Viiburis. Sarmite on finišeerunud võitjana

Foto: erakogu

first grade but many sports clubs welcome already pre-schoolers. Volleyball players recently raised the issue that with football becoming so popular there are no children left in other sports. Clearly, if a pre-schooler has practised playing volleyball for a few years, he already has made friends, a team, then he has no real reason why he should suddenly change the sports after starting school. Because of all this, children start their sports career at the age of 3 or

4 and when they become teenagers they say, sorry, I'm fed up with sports. But this is exactly the moment when they should become more enthusiastic about sports. It is so sad to see that children's activities are handled so poorly.

At what age should one start with orienteering training, when is the child able to understand the terrain?

Ideally, a child could take up orienteering at the age of 10. Although, children miss out on nothing if they start training at the age of 12. They might find the first two years a bit more difficult, especially in terms of remaining motivated when competing against children who have already been running the marked course. By the age group of 16 years, when children are invited to the national team, the level should be more even.

But what are the marked and assisted courses for?

Marked course is more for the child's amusement. It is for practising independence, being in the forest alone – this could be intimidating for a child at first. It is ridiculous to see people yelling at marked course and demanding results from children.

Sarmite (paremal) ja abikaasa Sixten (keskel) võistlust korraldavas

Foto: erakogu

Competitiveness of disciplines have brought along a change in your work and in the activities of the Võru sport school.

For years I used to welcome children at ages 10-12 to training groups, but now I'm forced to welcome first-graders. I'm not very happy about it. One of the advantages of the IT world is the children's improved perception of space. The find it easier to understand how two-dimensional terrain features look on the three-dimensional landscape.

In autumn, when new children interested in orienteering join the training group, we first take the map and walk around the house. Then gradually move closer to the forest. Luckily, we have a very nice forest in Kubija, with a circular moped track, so that when you get lost during orienteering you'll eventually always find the track.

I find placing control points a very good exercise. You start seeing the controls area with a completely different perspective. You won't be looking for the flag, but you'll follow the objects. Sometimes we have been surprised with how people don't know how to place controls, even at the national team level. Controls are placed randomly; all the faults are shown. Precision is important!

After orienteering around the moped track is acquired, you can go on the first competitions. Are young people today competitive?

The general tendency is that it is very difficult to get children to compete. The fear of failure is so overwhelming. There is so much expectations on children, at school or at home. Add to this the inability to cope with losing. Again, this comes down to the vital necessity to play outside that would teach and prepare the child for similar situations in the future. When you weren't good at a game, you had no choice but to skip the next one.

As a coach you must be clever – present a competition as a training in the forest, because it is the word "competition" that children fear the most.

Now, you have trained a large part of orienteers in Estonian national A and B teams. It is worth asking what would one need to become a good orienteer?

First, you must like the sports. So that it wouldn't be an obligation that you need to do this much and then I'll get this and that, pay for example. You must be devoted to it. Second – independence. This is something you cannot get around

in our sports. You must be able to train on your own, to motivate and drive yourself. Orienteering is such an individual sport that the coach won't see the competitor even during the competition. Third, you must be physically very fit. When you look at the average speed of sprint at the last World Cup, you must take running training very seriously if you want to be the best in the world. Of course, you can't run so fast in the forest but athletes who win sprint distances are also at the top on forest courses.

Is it possible to learn everything about orienteering techniques?

You can learn everything to a certain point, but talent is also an important factor. At the same time, this can be balanced with physical fitness. If you have less technique but your physique is strong, then you're fine in the end.

I wouldn't establish the result of a 3000m run as qualifying criteria result for being accepted into the national team. I remember a year when I didn't receive a silver medal from the Soviet Union championships because I didn't reach the qualifying speed. Four of the top six competitors at this event did not officially qualify for that reason.

Orienteering results can strongly be affected by competition pressure, how can runners handle it?

In psychology, I am not the best one to give advice. I have been told once that I act so light-minded, giggling before start. But this was my way to get thoughts away from thinking about the pressure. When I was standing on the start line, I had the map in my hands, I had 100% concentration. Though at the same time everybody must find their ways, being a "scatterbrain" does not work for everybody, that's for sure. As a coach, one needs to be careful about what he/she says, that the coach would not act or say wrongly with the competitor before their start. I try not to talk too much with competitors on

Kasuliku ja meeldiva ühendamine – hommikul jooks, õhtul meelelahutus. Sarmite ja Sixten 2016. aasta orienteerumise MMI ajal Rootsis Smögenis, kaunitel idaranniku saare kaljudel

Foto: erakogu

the competition day, I would rather have a talk with them a day before the competition, or even longer before. I do not know if this is correct or not. It comes out later, who has the concentration and who has the nerves to reach for the best. In national team, especially with older kids, I think it should be dealt with more and brought to their attention.

Competing in international championships competitors need to handle the pressure and hopes from themselves and from others as well. Is this the reason, why you were fighting so hard against the invitation for Lauri and Timo to compete in adult championships as a part of national team member, when they were still running in youth classes?

Yes, I was against it and I still am against it. Being under sense of duty and pressure there is a possibility to fail mentally. That might bring lack of freshness and motivation to push harder and lack of strength to put up with the work that needs to be done.

Could orienteering be a mass sport? How should we ensure our sport's sustainability and that future generations will do orienteering?

We have our neighbours in South to learn from. In Latvian orienteering championships, there is averagely 25–30 participants in youth classes. There is strong sports school network, compared to Estonia, where we only have a few. Last year in Latvia they started a new Orienteering Cup for kids in schools, that consists of 3 regular competitions and 1 final race. In regional competitions, there was about 300 runners competing, all of them regular school kids. The Orienteering Cup that took place second time this year has proven to be successful.

In Estonia, we have one big problem – there is no coaches. I have heard that in different towns in Estonia new orienteering trainings have started out every now and then, but they have faded soon. First years are hard, coaches need to put lots of effort in just to get started. It is so inaccurate that only advertisement will give you a group of kids to train. Our sport is not so common after all. We cannot compare it to track and field, where 20–30 kids come to trainings. In orienteering it is already good if 5–6 kids come and 2–3 of them stay

longer. Next step is to hope that next year somebody will join the group and eventually the group will get full. If only young coaches would have the patience and resistance to survive those first years when nothing is in place yet. It is also important to work together with parents. Little school kid needs to have a routine. It sometimes happens that setback come from parents – it can be too rainy or too windy, the kid might have a little bit running nose, or even that the elementary school kids have too much homework to do. Kids are good at making sour faces to skip the training. You can see if the kid really feels bad or the kid just uses an opportunity to skip the training.

You share your job with your favourite sports, because of that you are in the "orienteering-waves" a lot. How and when do you take time off?

In autumn, sometimes I have a feeling, that I have no desire to hear anything about orienteering and all the organizational stuff, I get chills of even thinking about it. My holiday is in November when training hours are minimal. During my first years being a coach I was like a mouse on a running wheel, after all competitions and training camps were done in summertime, new trainings and new kids were present and I kept on dealing with them with the same pace. Now I am not that crazy anymore. Quite a few years I was a translator besides being a coach. It basically took all my free time. Now it has slowed down a bit and I am not sad at all, since there is more time to read books myself. I used to do some handicraft, mostly knitting and I also accepted orders for knitting. It took me about a week to knit a cardigan. Now I have been so lazy that even for my own family I have not made anything.

Eleri Hirv

Sarmite was my first coach and followed by her guidelines I competed successfully both in youth and junior classes. Even though by now I have been making my training plans myself for years, I have copied a lot of things from her techniques. From Sarmite's trainings I have received an awesome map reading skills that I can still rely on while competing in Estonia. All the orienteering technique trainings that were done in South-Estonia have been colourful and even quite a few Latvian bushes have changed into being pretty cosy terrains. I have always admired and been amazed how Sarmite can handle this big bunch of Võru young orienteers so well and without being worried. In training camps and training trips she is looking after everyone and at the same time she can share good advice to everyone as well. All in all, her trainings and all the meals she has prepared have been delicious.

Marianne Haug

First couple of years after I had met Sarmite, she seemed to be really mean and strict coach. I still can recall how I was orienteering with her in the forest and I lost my location on the map basically in every 20m. At the beginning, I did not want to even guess or show her where I thought I am since I was afraid to be wrong. I think this would make every coach to be mad at the end. Sarmite never showed me where I was exactly but she described the terrain and I had to figure it out myself. That kind of approach taught perfectly how to put map and terrain together. That example illustrates Sarmite's teaching methods - her strict attitude makes kids to put more effort in and think more by themselves, Sarmite's patience and persistence are making good results.

Even though she had the strict side, she has something, that brought us back to the next training. I even do not know what this magical quality of hers is, but I think it might be her caring personality. She was/is interested in our everyday lives and always listened to what we had to say. There were not too many moments where you could hear Sarmite praise somebody, but you could feel it if you had done something right. This filled us with motivation.

By now Sarmite has become a special person for me, with whom I discuss all my daily moments, regardless if it is concerning my personal or sports life. She always gives me good advice and makes good notes. The most I appreciate how she remembers facts that even I have forgotten, and how she can foresee and value different situations.

Uus-Meremaal orienteerumas ja reisimas

MARIKA KIRSSPUU
Küsis MARET VAHER

23.–29. apr toimus Uus-Meremaal Aucklandis veteranide MM. Eestist oli seal osalemas 22 võistlejat, teiste hulgas Ene Leht HOKist ja Marika Kirsspuu TAOKist.

Kuuldavasti koosnes teie grupp juba kogenud osavõtjatest veteranide MMidel. Kes sinna kuulusid ja mitmes selline reis see teil juba oli?

Seekordne punkt oli 4-liikmeline, lisaks Enele ja minule veel Ülle Kadak ja Saima Värton. Selliseid iseseisvaid võistlusreise nii veteranide MMidele kui muudele o-võistlustele oleme teinud alates 2005. aastast, umbes üks reis aastas. Veteranide MM on nende hulgas olnud kolm korda, tänavune oli neljas. Seltskond on veidi varieerunud, aga Üllega oleme statsionaarsed kambaliikmed. Brasiilia veteranide MMil oli meie seltskond 8-liikmeline, muidu ikka 4-liikmeline.

Kas tegemist oli rohkem turismi- või võistlusreisiga?

Seekordne reis kujunes vägagi sportlikuks. Ma ei julgeks kumbagi poolt rõhutada, mõlemad, nii turism kui võistlus, olid olulised. Lisaks MMile sai n-ö soojenduseks osaletud Uus-Kaledoonias TROPIC-O võistlusel, mis algselt pidi olema 3-päevane, aga mille troopiline tsüklon kärpis 2-päevaseks. Esimene võistluspäev kujunes enam kui 30-kraadises kuumuses sõna otseses mõttes soojenduseks. Enne MMI võistlesime veel 2 päeva Rotoruas Okeania meistrivõistlustel.

Kuna reis kestis ligemale 4 nädalat, siis jäi ikka aega ringivaatamiseks ka. Ja kuna MMil on võistluspäevade vahel ka puhkepäevad, tuli kokku kümnekond puhtalt ekskursioonipäeva.

Mis Uus-Meremaal erakordset silma jäi, mis on sealne võlu, mida soovitat sinna sattunud küllastada ja kogeda?

Uus-Meremaa loodus on võrratu. Seda kirjeldada on raske, seda peab ise nägema ja kogema. Eriliste elamustena jäävad meelde Rotorua piirkond oma termaalade ja kuuma veega jõekestega, kus oli mõnus pärast võistlust liguneda; Tongariro rahvuspark lumiste tippude, vulkaanikraatrite ja smaragdroheliste järvekestega, kus oli tore matkata; Coromandeli poolsaar katedraali kalju ja kuuma-veerannaga, mille nautimiseks tuli labida abil liiva sisse kaevuda; musta liivaga ookeanirand võistluskaardi servas, kuhu pärast üht kvalifikatsioonijooksu jalutasime. Ja muidugi kõik need ilusad siidiselt rohelised künkad, täis pikitud lehma ja lambaid, vahele ka hirvi, keda seal samuti kasvatatakse farmiloomadena.

Matkahuviile on Uus-Meremaa oma rohkete tähistatud matkaradade ja ööbimisvõimalustega tõeline paradüüs.

Arvatavasti nõudis selline pikk reis põhjalikku ettevalmistamist ja kodutööd. Kuidas valisite välja reisimarsruudi?

Ettevalmistused algasid hetkest, kui pärast pikki kõhklusid langetasime otsuse osaleda ja otsime ära lennupiletid Tallinn-Auckland. Otsus küllastada ka eksootilist Uus-Kaledooniat tuli väga kiiresti. Seejärel sai päris pikalt kaalutletud, kuhu veel minna. Palju tunde

kulutasime internetis surfates ja kõiksugu turismisaite ja blogisid lugedes. Korduvalt sai kava ümber tehtud. Üsna viimasel hetkel otsustasime ka Lõunasaarel ära käia. Reisi marsruudi määras suuresti ära võistluste toimumispaik, ekskurseerimiseks tuli ju ära kasutada kõik puhkepäevad võistluspäevade vahel.

Kuhu veel reisida sooviksid, millise paiga külastamisest unistad?

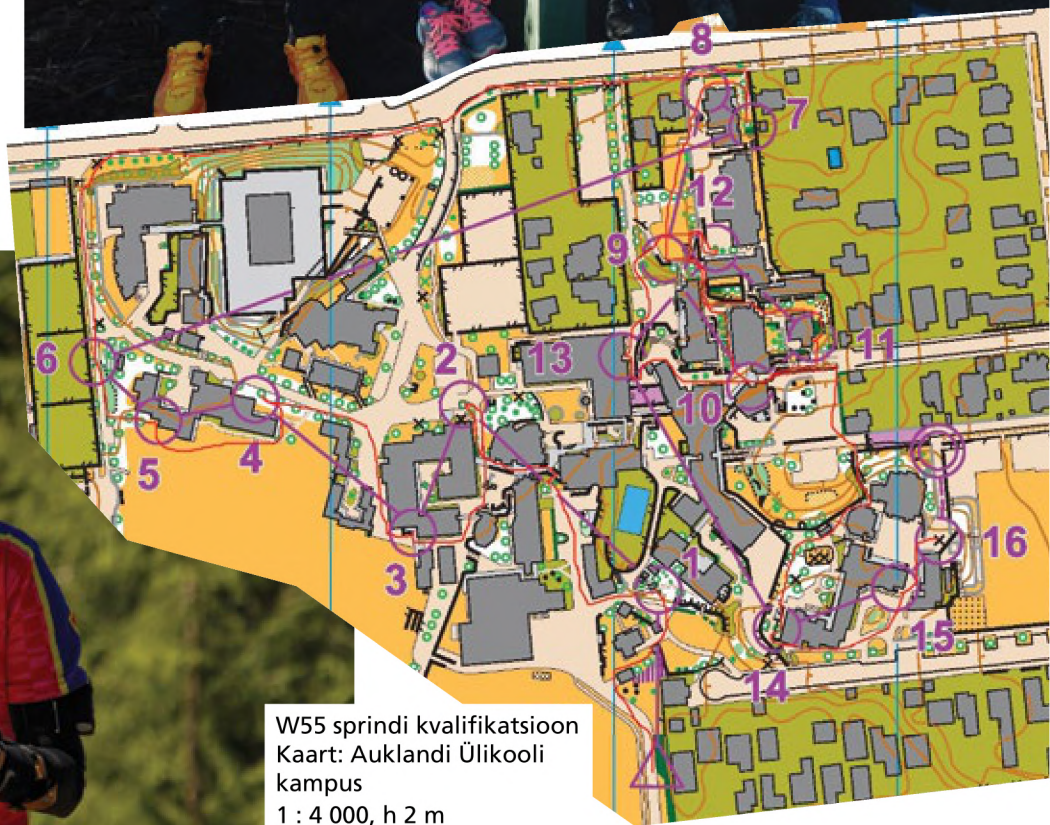
Üks unistuste sihtkoht on Kalifornia ja Arizona, mille reisikava on juba mõnda aega lauasahltis ootevalmis. Paraku on seal kandis raske ühitada turismi orienteerumisega, enamasti ei klapi ajad. Ootame huviga, millal tuleb veteranide MM näiteks Kanadas. Hiinas tahaks ka orienteerumist proovida. Aga huvipakkuvaid kohti on maailmas veel palju. Mõtteis liigub ka 2021. aasta World Masters Games Jaapanis.

Kas järgmise aasta veteranide MMi reis Taani on juba planeeritud?

Järgmise aasta veteranide MM kipub tulema, kui tuleb, pigem võistlusreis. Taanis oleme varem käinud, aga ehk leiab sealgi veel midagi huvitavat vaadata. ■

Merike Vanjuk

Foto: Reigo Teervalt

W55 sprindi kvalifikatsioon
Kaart: Auklandi Ülikooli
kampus

1 : 4 000, h 2 m

2,2 km 16 KP

Marika Kirsspuu liikumistee

Eestlastest tegi kõige parema soorituse Merike Vanjuk, kes võitis W40 klassis nii sprindis kui ka tavarajal hõbe-medali. Sprindi 2,8 km ja 21 KPga rajal oli kiireim austraallanna Jo Allisson ajaga 16.55, Merikese aeg oli 17.24. Tavarajal võidutses taas Jo Allison Austraaliast. Merikese aeg oli 6,5 km ja 30 KPga rajal 49.33.

Rahvusvahelised Eesti MV lühirajal

Materjalid pani kokku MARET VAHER

6. mail toimus Mõndaveres Eesti MV lühirajal. Lisaks meie paremikule, olid kohale tulnud ka mitmed teiste riikide tipporienteerujad. Tihedas konkurentsisis suutsid esikohad noppida siiski meie oma sportlased.

M21 klassi võitjad (vasakult): Sander Vaher, Timo Sild, Lauri Sild

Foto: Lauri Olli

Nr	Nimi	Maa	Tulemus	Kaotus	1.61\323m	2.33\1	99m	3.48\984m	4.72\3	59m	5.36\2	20m	6.42\4	38m	7.41\3	73m	8.52\1	70m	9.53\1	07m	10.50\1	80m
1.	Timo Sild	EST	00:30.26	00:30.26	1:42(5)	2:54(2)	7:43(4)	9:41(5)	10:56(5)	13:38(6)	15:47(2)	16:41(2)	17:20(2)	18:22(2)								
					1:42[5]	1:12[3]	4:49[5]	1:58[5]	1:15[5]	2:42[8]	2:09[1]	0:54[1]	0:39[2]	1:02[4]								
2.	Florian Howald	SUI	00:30.46	+0:20	1:33(1)	2:44(1)	7:24(1)	9:18(1)	10:25(1)	12:50(1)	15:25(1)	16:22(1)	16:59(1)	18:04(1)								
					1:33[1]	1:11[1]	4:40[1]	1:54[3]	1:07[1]	2:25[1]	2:35[6]	0:57[3]	0:37[1]	1:05[7]								
3.	Thierry Gueorgiou	FRA	00:31.05	+0:39	1:41(3)	2:55(5)	7:39(2)	9:35(3)	10:47(2)	13:24(2)	15:56(4)	17:03(5)	17:43(5)	18:48(5)								
					1:41[3]	1:14[5]	4:44[2]	1:56[4]	1:12[3]	2:37[4]	2:32[4]	1:07[8]	0:40[3]	1:05[7]								
4.	Olav Lundanes	NOR	00:31.16	+0:50	1:37(2)	2:54(2)	7:49(6)	9:51(6)	11:01(6)	13:26(3)	15:49(3)	16:52(3)	17:32(3)	18:28(3)								
					1:37[2]	1:17[8]	4:55[6]	2:02[6]	1:10[2]	2:25[1]	2:23[2]	1:03[6]	0:40[3]	0:56[1]								
5.	Sander Vaher	EST	00:31.24	+0:58	1:43(6)	2:54(2)	7:41(3)	9:33(2)	10:50(3)	13:33(4)	15:57(5)	16:58(4)	17:41(4)	18:37(4)								
					1:43[6]	1:11[1]	4:47[3]	1:52[2]	1:17[6]	2:43[9]	2:24[3]	1:01[4]	0:43[7]	0:56[1]								
6.	Lauri Sild	EST	00:31.46	+1:20	1:45(7)	3:01(6)	7:48(5)	9:36(4)	10:53(4)	13:37(5)	16:12(6)	17:16(6)	17:58(6)	19:01(6)								
					1:45[7]	1:16[7]	4:47[3]	1:48[1]	1:17[6]	2:44[10]	2:35[6]	1:04[7]	0:42[6]	1:03[5]								
7.	Kenny Kivikas	EST	00:32.30	+2:04	1:54(10)	3:08(7)	9:22(11)	11:24(9)	12:38(9)	15:07(7)	17:41(7)	18:35(7)	19:19(7)	20:20(7)								
					1:54[10]	1:14[5]	6:14[16]	2:02[6]	1:14[4]	2:29[3]	2:34[5]	0:54[1]	0:44[8]	1:01[3]								

Nr	Nimi	11.54\2	08m	12.38\3	85m	13.51\1	73m	14.40\2	32m	15.39\	76m	16.55\1	27m	17.37\2	25m	18.47\5	08m	19.44\123m	20.45\	82m	21.100\73m	F\97m
1.	Timo Sild	19:24(2)	21:40(2)	22:33(2)	23:39(2)	24:06(2)	24:45(2)	25:50(1)	28:22(1)	29:04(1)	29:44(1)	30:01(1)	30:26(1)									
		1:02[2]	2:16[3]	0:53[1]	1:06[1]	0:27[7]	0:39[3]	1:05[1]	2:32[2]	0:42[7]	0:40[7]	0:17[2]	0:25[6]									
2.	Florian Howald	19:04(1)	21:20(1)	22:28(1)	23:37(1)	24:03(1)	24:42(1)	25:52(2)	28:34(2)	29:23(2)	30:00(2)	30:20(2)	30:46(2)									
		1:00[1]	2:16[3]	1:08[14]	1:09[3]	0:26[3]	0:39[3]	1:10[2]	2:42[5]	0:49[19]	0:37[3]	0:20[10]	0:26[11]									
3.	Thierry Gueorgiou	19:52(5)	22:05(4)	23:00(4)	24:12(4)	24:38(3)	25:16(3)	26:27(3)	29:01(3)	29:37(3)	30:20(3)	30:39(3)	31:05(3)									
		1:04[4]	2:13[2]	0:55[2]	1:12[6]	0:26[3]	0:38[1]	1:11[7]	2:34[3]	0:36[1]	0:43[9]	0:19[5]	0:26[11]									
4.	Olav Lundanes	19:34(3)	21:57(3)	22:56(3)	24:08(3)	24:38(3)	25:18(4)	26:28(4)	29:13(4)	29:53(4)	30:30(4)	30:50(4)	31:16(4)									
		1:06[6]	2:23[5]	0:59[5]	1:12[6]	0:30[13]	0:40[5]	1:10[2]	2:45[7]	0:40[4]	0:37[3]	0:20[10]	0:26[11]									
5.	Sander Vaher	19:45(4)	22:17(5)	23:15(5)	24:27(5)	24:51(5)	25:32(5)	26:46(5)	29:30(5)	30:06(5)	30:44(5)	31:00(5)	31:24(5)									
		1:08[7]	2:32[8]	0:58[4]	1:12[6]	0:24[1]	0:41[7]	1:14[8]	2:44[6]	0:36[1]	0:38[5]	0:16[1]	0:24[2]									
6.	Lauri Sild	20:15(6)	22:45(6)	23:47(6)	24:57(6)	25:24(6)	26:04(6)	27:14(6)	29:51(6)	30:29(6)	31:05(6)	31:22(6)	31:46(6)									
		1:14[9]	2:30[6]	1:02[7]	1:10[4]	0:27[7]	0:40[5]	1:10[2]	2:37[4]	0:38[3]	0:36[1]	0:17[2]	0:24[2]									
7.	Kenny Kivikas	21:22(7)	23:34(7)	24:31(7)	25:37(7)	26:03(7)	26:41(7)	27:51(7)	30:21(7)	31:09(7)	31:47(7)	32:06(7)	32:30(7)									
		1:02[2]	2:12[1]	0:57[3]	1:06[1]	0:26[3]	0:38[1]	1:10[2]	2:30[1]	0:48[16]	0:38[5]	0:19[5]	0:24[2]									

----- Timo Sild 30:26

----- Thierry Gueorgiou 31:05

M21 5710 m, 21 KP (50 osalejat)

1.	Timo Sild	EST	30.26	
2.	Florian Howald	SUI	30.46	+0:20
3.	Thierry Gueorgiou	FRA	31.05	+0:39
4.	Olav Lundanes	NOR	31.16	+0:50
5.	Sander Vaher	EST	31.24	+0:58
6.	Lauri Sild	EST	31.46	+1:20
7.	Kenny Kivikas	EST	32.30	+2:04
8.	Olle Kärner	EST	35.04	+4:38
9.	Markus Puusepp	EST	35.51	+5:25
10.	Olli-Markus Taivainen	FIN	35.53	+5:27
11.	Andreas Kraas	EST	36.59	+6:33
12.	Tõnis Laugesaar	EST	38.08	+7:42

N21 4150 m, 14 KP (30 osalejat)

1.	Evely Kaasiku	EST	30.32	
2.	Outi Hytönen	FIN	31.36	+1:04
3.	Eleri Hirv	EST	31.56	+1:24
4.	Marianne Haug	EST	31.56	+1:24
5.	Merike Vanjuk	EST	32.12	+1:40
6.	Liis Johanson	EST	32.29	+1:57
7.	Laura Joonas	EST	32.43	+2:11
8.	Annika Rihma	EST	33.01	+2:29
9.	Kerstin Uiboupin	EST	33.23	+2:51
10.	Kirti Rebane	EST	34.56	+4:24
11.	Elo Saue	EST	35.08	+4:36
12.	Margret Zimmermann	EST	35.30	+4:58

M21

Kaart: Mõndavere

1 : 10 000, h 2,5 m

5,7 km 21 KP

Radade graafika: Mait Tõnisson

35 koolinoort Sitsiilias

LIINA VESILIND
Toimetanud KERSTI EHALA

Eesti delegatsioon Fotod: Liina Vesilind

22.–28. apr 2017 toimusid Lõuna-Itaalias Sitsiilias Rahvusvahelise Koolisporti Föderatsiooni (ISF) koolinoorte MM-võistlused orienteerumiskajaks. Võistlustel osales 27 riiki pea 800 osavõtjaga. Eesti 44-liikmeline delegatsioon moodustus kolme kooli – Põlva gümnaasiumi, Põlva kooli ja Tallinna reaalkooli võistkondadest ning Eestit kui riiki esindavast võistkonnast. Treeneritena olid kaasas Nikolai Järveoja, Anu Saue, Rein Zaitsev, Kadri Parts, Taima Nurm, Thea Turulinn ja Kristina Vesilind.

Koolinoorte MMil peetakse koolide ja riikide võistkondadele eraldi arvestust kahes vanusegrupis: nooremad ehk 14–15 aastased ning vanemad ehk 16–18 aastased tüdrukud ja poisid. Võistkonna suurus kõikides arvestustes on 5 liiget. Programmis on tavarada ja lühirada, arvestust peetakse nii individuaalselt kui ka võistkondlikult. Eesti delegatsioonil jäi võistkond välja panemata vaid riiki esindavasse nooremate poiste vanusegruppi. Võistluskeskus oli Palermos.

Model näitas, et metsas on vähe kindlaid orientiire

Eesti delegatsioon saabus Palermosse öösel vahetult enne *model*t. *Model* ehk maastikuga tutvumise rada oli Palermos poolteise tunni bussisõidu kaugusel Ficuzza küla keses Ficuzza rahvuspargis.

Seoses insidentidega, mis olid toimunud Euroopas, sõitsid bussid kolonnis politsei eskordi saatel – ikkagi rahvusvaheline võistlus suure hulga koolinoortega. Noored tulid metsast tagasi erinevate arvamustega. Kiruti vastikut, tihedat ja võsast metsa, kus polnud kindlaid orientiire. Aluspõõsastik oli tihe ja okkiline. *Model* andis meile maastikust hea ülevaate, et võimalikult hea jooksa teha.

Õhtul toimus Palermos võistluste ametlik avamine koos rongkäiguga vanalinnas, kus pealtvaatajaid ikka jagus. Avamine oli väga oskuslikult korraldatud. Pärast avamist viidi kõik hotelli tagasi.

Johanna Laanoja – maailmameister tavarajal

Tavaraja võistlusmaastik oli kohe *model* platsi kõrval ja taas viidi meid bussidega Ficuzzasse. Kõik võistlejad suunati korraga karantiinialasse, ja kuna stardid kestsid üle 3 tunni, sai osa meist väga kaua kuumat päikese käes oodata. Karantiinist soojendusallasse lubati 45 minutit enne starti, selle ajaga pidi võistleja jõudma end võistlusvalmis sättida ja mäest üles 2 km kaugusele starti ronida.

Väga tubli tulemuse jooksis välja Johanna Laanoja, kes krooniti nooremate tüdrukute seas koolinoorte maailmameistriks koolide arvestuses. **Johanna Laanoja** (koduklubi OK Põlva Kobras):

„Üritasin mitte liiga kiiresti joosta, et vigu vältida. Eesmärgiks oli teha oma jook.” Johanna edu 3,3 km pikkusel rajal teisena lõpetanud inglanna Merryn Stangroomi ees oli ligi kaks ja pool minutit. Treener Nikolai Järveoja sõnusti tegi Johanna puhta jooksu ega lasknud end häirida palavast ilmast, rasketest tõusudest ja okkalistest põõsastest.

Eestlastest tegid tubli jooksu: Lorely Kõrvel – 13. koht klassis W1Selected (vanemate tüdrukute riiki esindav arvestus), Andres Rõõm – 16. koht klassis M1Selected, Anete Saar – 16. koht klassis W2School (koole esindav arvestus nooremate tüdrukute osas). Kuigi tavaraja maastik oli *model* omast parem, iseloomustati metsa sõnadega: okkiline, raske, kivine ja pidev aedade alt roomamine. Kõik võistlejad jõudsid siiski metsast õnnelikult välja, mõni küll üsnagi kriimulisena.

Võistkondlikus arvestuses, kus liideatakse võistkonna kolm paremat tulemust, olid peale tavarada kõrgematel kohtadel meie tüdrukute võistkonnad. Koolide arvestuses oli Põlva nooremate tüdrukute võistkond 5., Eestit esindanud nooremate tüdrukute võistkond 6. ja vanemate tüdrukute võistkond 7. Kümne hulka jõudsid ka Põlva gümnaasiumi tüdrukud (10. koht). Poistel läks veidi tagasihoidlikumalt – parimana olid Reaalkooli nooremad poisid 11. kohal.

Friendship-teatejooks fašismist vabanemise aastapäeval

25. aprillil pühitsetakse Itaalias fašismist vabanemise aastapäeva. Kuna vaba päev tähendab vähem töötavaid inimesi linnas, toimus *Friendship*-teatejooks just sellel päeval Palermo vanalinnas.

Friendship-teatejooks on meeleolukas sõprusjooks, kus eri rahvusest juhuslikult kokku pandud 3-liikmelised võistkonnad peavad läbima maastikul kõik KPD, jagades neid omavahel nii, et kõik punktid saaksid lühima ajaga võetud. Ettevalmistuseks anti tund, siis oli ühisstart. Palermo vanalinna lasti lahti pea 200 3-liikmelist võistkonda.

Poodiumile jõudnud võistkondades oli ka eestlasi. Esimese koha sai võistkond POL-ISR-EST, kus jooksis Leana Jete Korb, viiendaks

tuli LAT-EST-NZL, kus jooksis Anita Laanejõe, ja kuuenda koha sai võistkond BEL-EST-POL, kus jooksis Sander Pritsik. Märkimisväärsed kohad on veel: 8. EST-SCO-BEL (Mati Kalev Kiisler) ja 9. HUN-POL-EST (Jaan Peeter Viljamaa). *Friendship*-jooks oli ka treeneritele, seal sai 11. koha võistkond POL-EST-ROM, kus jooksis Kristina Vesilind.

Järgmine päev oli puhke- ja kultuuripäev: hommikul oli ekskursioon Palermos ja õhtul delegatsioonide laad ning esinemised. Eestlased esinesid Märt Agu koostatud tantsukavaga, tantsisime laulu „Welcome to Estonia” järgi, et kutsuda kõiki delegatsioone järgmisele koolinoorte MMile 2019. aastal Eestis. Eestlaste laud laadal oli äärmiselt mitmekesine. Pakkusime maitsmiseks Eesti komme, šokolaadi, küpsiseid ja kama. Soolast esindasid must leib, Tallinna kilu, sõir, Eesti juust, leivakrõpsud, ja treenerid said mekkida ka Vana Tallinnat. Lisaks olid laual Eesti orienteerumiskaardid, koolispordiliidu meened (joonlaud ja helkurid), Värsk vesi ning Setomaad tutvustavad voldikud.

Lühirajalt taas medal

Viimasel võistluspäeval oli lühirada, mis pakkus tehniliselt samasugust väljakutset kui tavarada. Stardi asukoht ja korraldus oli sama, mis tavarajal. Loomulikult ootasid kõik medalit ning medal ka tuli. Johanna Laanoja saavutus koolide arvestuses nooremate tüdrukute seas 2. koha, kaotades esimesele kohale vaid 34 sekundit.

Johanna: „Enne starti oli närv sees, kuna kõik ootasid võitu. P ä r i s

Tavaraja võitja Johanna Laanoja

puhas jooks ei olnud, tuli nii 2 minutit viga sisse, kuid kokkuvõttes olen teise kohaga rahul.”

Teisi tulemusi: 10. Anete Saar Põlva kool (W2School); 18. Laura-Liis Kütt Põlva gümnaasium (W1School).

Lõputseremoonial autasustati koondarvestuses paremaid võistkondi. Eestlased kahjuks poodiumile ei jõudnud, kuid sellele oldi väga lähedal: Põlva kooli nooremate tüdrukute võistkond tõusis pärast lühirada ühe koha võrra kõrgemale ja saavutas koondarvestuses 4. koha. Võistkonnas jooksid Johanna Laanoja, Anete Saar, Hanna Lora Traagel, Kristiin Kalle ja Evelyn Ostrov. Nende kõigi koduklubi on OK Põlva Kobras.

Riigivõistkondade arvestuses tulid Eesti tüdrukud vanemas astmes 6. ja nooremates 7. kohale, vanemad poisid olid 10. Koolide arvestuses saavutasid Põlva gümnaasiumi tüdrukud 9. koha, Reaalkooli nooremad poisid 14. ja vanemad poisid 20. koha. *Fair Play* auhind läks Uus-Meremaale, kuna nad olid äärmiselt sõbralikud ega nurisenud hiljaks jäänud busside ja muude hilinemiste üle. Lisaks aitasid kaks Uus-Meremaa poissi metsas vigastatud inglannat. Pärast tseremooniat oli lõpudisko, ja nii saigi võistlus läbi.

Kokkuvõtteks võib öelda, et eestlastel läks võistlustel hästi. Tagasi tuldi kahe medaliga. Nädala jooksul harjuti ära iga-hommikuse saiasöömise, pideva kella-aegade nihkumise ja sellest tuleneva ootamisega. Osalejad jäid võistlustega rahule. Selleks korra sai koolinoorte MM läbi, aga 2019. aastal on järgmine. Ja siis toimub võistlus juba Eestis Otepää metsades. Sellepeale võivad eestlased öelda vaid üht: „Johhaidii!”.

Tüdrukute lühirada
Kaart: Palermo
1 : 10 000, h 5 m
2,4 km 9 KP
Johanna Laanoja
liikumistee

Jüriööjooksu peakorraldaja Timm Tammemäe:

Kuue-seitsme aasta tagune idee on teostunud. Kokkuvõttes võime võistluse hästi kordaläinuks nimetada

KERSTI EHALA

58. Jüriöö jooks peeti Tallinna vanalinnas, korraldajaks kogenud linnaorienteerumise propageerija SK100. Osales 51 põhiraja ja 33 harrastajate võistkonda. Rohkem on olnud Jüriööl võistlejaid vaid 2001. aastal, eelmisel aastal olid vastavad numbrid 42 ja 9.

Rajameister Tomi-Andre Piirmetsa planeeritud rajad ja lisaks kuus suletud põhitänavat esitasid vanalinna tänavate labürintis jooksjatele tõsise väljakutse, võistleja pidi olema tõsiselt kaardis, luge-ma ja orienteeruma.

Esimest korda oli Jüriöö jooksul kasutusel SI-Air puutevaba märkesüsteem, mis õigustas end igati ja meeldis kasutajatele. Teise uuendusena võib välja tuua Delfi TV *live*-ülekannet võistluse algusest lõpuni. Vanalinna tänavate sulgemine ja lähestikku asetsenud hajutus-punktid üllatasid osalejaid, tehti palju vigu ja mitmed võistkonnad ei saanud seetõttu tulemust kirja.

11. korda võitis orienteerumisklubi Ilves koosseisus Kristo Heinmann, Hannula-Katrin Pandis, Oliver Kütt, Elo Saue ja Kenny Kivikas. Eesti orienteerumiskoondise peatreener Gion Schnyder tõi teisena finišisse PEKO I võistkonna, kus jooksid Karel Sander Kljuzin, Emily Raudkepp, Reigo Teervalt ja Anu Åkerman. Kolmandaks tuli OK Võru

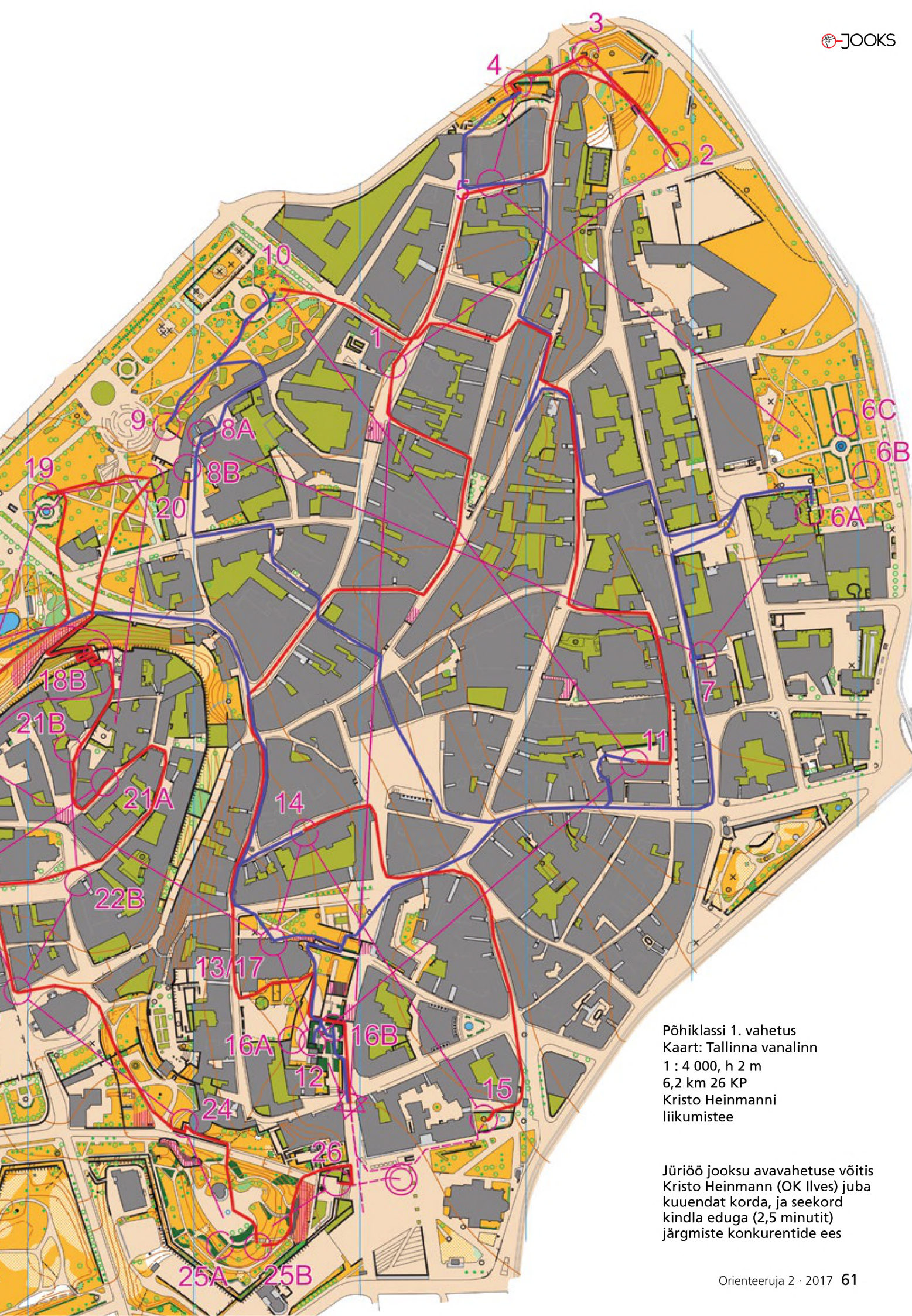
IV – Janek Piirisild, Eva-Maria Truusalu, Jaagup Truusalu, Triin Jäädmaa ja Tanel Papp.

Veteranide arvestuses võitis SK Mercury I (Mati Korrol, Anneli Pello, Priit Överus, Ingrid Piht, Danilo Piht), teiseks tuli võistkond JOKA Masters (Ilmar Udam, Kersti Ehala, Margus Marrandi, Rita Ojala, Priit Överus) ja kolmandaks KAPE (Meelis Zimmermann, Elin Ilves, Veikko Tamlak, Jana Kink, Tarmo Laht). Juunioride arvestuses said ainsana määrustepärase tulemuse kirja Rakvere OK noored (Ragnar Rooba, Kelly Vildek, Siim Turban, Kaisa Rooba ja Eerik Priks).

Harrastajate sarjas võisteldi kolmes vahetuses. Võitis võistkond Insenerihitus koosseisus Priit Randman, Tarvo Klaasimäe ja Tiit Toomas, teiseks tulid SRD veteranid (Dima Šved, Vladimir Savinov, Viktor Kassatkin) ja kolmandaks Lennubaas (Arthur Rauk, Rain Muru ja Timo Kaljur).

Järgmise aasta Jüriööjooksu toimumiskoht ja korraldajad selguvad paari lähema kuu jooksul.

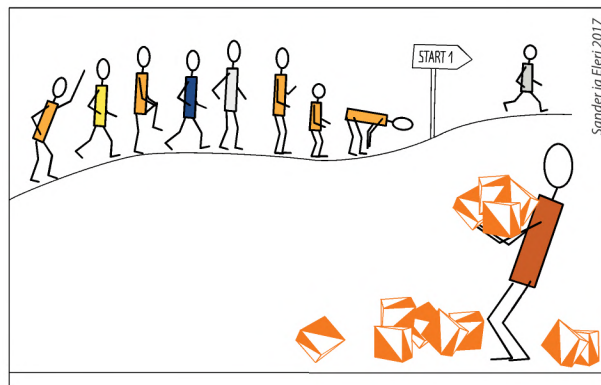

Põhiklassi 1. vahetus
Kaart: Tallinna vanalinn
1 : 4 000, h 2 m
6,2 km 26 KP
Kristo Heinmanni
liikumistee

Jüriöö jooksu avavahetuse võitis
Kristo Heinmann (OK Ilves) juba
kuuendat korda, ja seekord
kindla eduga (2,5 minutit)
järgmiste konkurentide ees

Korraldame...

Sotsiaalmeeedia kihab orienteerujatest!

Kokku kogus **KRISTI SARAP**

Vaata, kuidas on o-sõbrad oma rõõmu orienteerumisest teistega jaganud.
Ära unusta ka ise orienteerumist kajastades panna juurde #orienteerumine!

karinpai Tamme päevak #orienteerumine #orientering #seiklushunt #rmk-orienteerumispäevakud #lapsed

kyllikas Kamp orienteerujaid Neljapäeval #orienteerumine #neljapäevak @kaiebook

kaidikr #linnaorienteerumine #sportlikudtöökaaslased #soovitan #vägalahe #orienteerumine #Kteamspirit

annikaluure #orienteerumine #moboterviserajad #befit2017hers #hersajakiri #orientering #nõmmeharkuterviserada #terviserajad

mariitum My first real #orientering!! Wao! Didn't get lost and instead had lots of fun. #orienteerumine #tunnetallinna #tagaiaas #meesonuhke

sidrunike Meeldiv neljapäeva õhtupoolik orienteerudes. #orienteerumine

JUHATUSE otsused

Mai 2017

Otsus nr 2088. Kinnitada Eesti Orienteerumislidu noortelaagri 2017 juhend.

Otsus nr 2089. Kinnitada orienteerumispäevakute kaartide uuendamise toetuskonkursi 2017 juhend.

Otsus nr 2090. Kinnitada rattaorienteerumise koostamise alused 2017. aastal.

Otsus nr 2091. Kinnitada Eesti orienteerumisejooksu koondis Balti meistrivõistlustele.

Otsus nr 2092. Kinnitada Eesti orienteerumisejooksu koondis MK I. ringi etappidel Soomes.

Otsus nr 2093. Kinnitada Eesti rattaorienteerumise koondis MK I. ringi etappidele 2.–5. juuni 2017 Austrias järgmises koosseisus:

Lauri Malsroos, SK Saue Tammed
Margus Hallik, OK LUS

Otsus nr 2094. Kinnitada EOLi noortelaagri statuut.

Juuni 2017

Otsus nr 2095. Kinnitada Eesti orienteerumisejooksu koondis Maailma meistrivõistlustele 29.06.–07.07.2017 Eestis.

Otsus nr 2096. Kinnitada Eesti orienteerumisejooksu koondis Maailma Mängudele 24.–27.07.2017 Poolas, Wrocławis.

Otsus nr 2097. Kinnitada Eesti juunioride orienteerumisejooksu koondis juunioride MMile 8.07.–16.07.2017 Soomes Tampere järgnevas koosseisus:

M20

1. Lauri Pähn, OK Võru

2. Oliver Kütt, OK Ilves

3. Kaarel Vesilind, SRD SK

4. Karel-Sander Kljuzin, Värskas OK Peko (ainult sprint, omafinantseering)

N20

1. Emily Raudkepp, Värskas OK Peko

2. Teele Telgma, SK Saue Tammed

3. Kristel Kõivo, Värskas OK Peko

4. Marie Tammemäe, OK Orvand (omafinantseering)

Treener-esindajad: Piibe Tammemäe, Kati Rooni, Toomas Telgma

Otsus nr 2098. Kinnitada Eesti noorte orienteerumisejooksu koondis noorte Euroopa meistrivõistlustele 30.06.–2.07.2017 Slovakkias Banska Bystricas järgnevas koosseisus:

M16

1. Hando Allmann, OK Võru

2. Sander Pritsik, Rakvere OK

3. Ragnar Rooba, Rakvere OK

4. Aleksander Kepler, OK Põlva Kobras (omafinantseering)

N16

1. Lorely Kõrvel, OK Põlva Kobras

2. Johanna Laanoja, OK Põlva Kobras

3. Siiri Talts, Hiiumaa, OK (pool omafinantseering)

4. Anita Laanejõe, OK Võru (pool omafinantseering)

M18

1. Kaarel Vesilind, SRD SK

2. Andres Rõõm, OK Ilves

3. Alex Treier, OK Võru

4. Kiur Erik Eensaar, OK Ilves (omafinantseering)

N18

1. Teele Telgma, SK Saue Tammed

2. Kristel Kõivo, Värskas OK Peko

3. Marie Anna Blehner, OK West

Treener-esindajad: Piibe Tammemäe ja Toomas Telgma

Otsus nr 2099. Kinnitada täiendavalt 2017. a EOLi edetabelivõistlusteks järgmised võistlused:

7.06. Knockoutsprint Tallinn MTÜ Osprint

19.07. Üks-ühele sprint Tallinn MTÜ Osprint

05.08. Põlva sprint Põlva OK Põlva kobras

03.10. Õine sprint Tallinn MTÜ Osprint

Täielikke otsuseid koos lisamaterjalidega on võimalik näha aadressilt:

www.orienteerumine.ee/eol/otsused.php

Foto: Rando Reining

Parimad orienteerujad logistikamaastikul

- 🌀 Autotranspordil igapäevased ühendused Euroopaga
- 🌀 Lennu- ja meretranspordivõrgustik üle kogu maailma
- 🌀 Parimad logistilised lahendused juba aastast 1992
- 🌀 Küsi pakkumisi ace@ace.ee või 6 401 401